

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΔΛΠ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ

του

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΓΚΑΤΖΙΑΡΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: Ταχυνάκης Παναγιώτης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική
με κατεύθυνση στην <<Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική>>

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2012

Περίληψη

Η εργασία αυτή σκοπό έχει να μας εισάγει στην έννοια του όρου «ταμειακές ροές», να καταδείξει την σημασία - σπουδαιότητα που έχει η κατάρτιση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών και τις ωφέλειες που αποκομίζουν οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων και η διοίκηση της επιχείρησης από την πληροφόρηση για τις ταμειακές ροές. Επιπρόσθετα, παρουσιάζονται κάποιοι σημαντικοί υπολογισμοί – μεγέθη και χρηματοοικονομικοί δείκτες, που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, καταδεικνύοντας τις ωφέλειες της ανάλυσης των κονδυλίων αυτής της κατάστασης, σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια της λήψης ορθών επιχειρηματικών – χρηματοοικονομικών αποφάσεων.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) αξιολογώντας τη σημασία των σχετικών πληροφοριών για τις ταμειακές ροές, θεωρούν τη σύνταξη της Κατάστασης Ταμειακών Ροών υποχρεωτική για όσους εφαρμόζουν τα ΔΛΠ και αναπόσπαστο τμήμα των οικονομικών καταστάσεων που συντάσσονται και δημοσιεύονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Θα μελετήσουμε λοιπόν αναλυτικά στο τρίτο κεφάλαιο το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7 «Καταστάσεις των Ταμειακών Ροών» αφού όμως πρώτα και προκειμένου να γίνει πιο κατανοητό αυτό το Πρότυπο, παραθέσουμε αναλυτικές εισαγωγικές παρατηρήσεις γενικά για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ).

Έτσι στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζουμε μια εισαγωγή στα δημοσιευμένα κείμενα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π), δηλαδή τι ακριβώς είναι, ο σκοπός τους και το πεδίο εφαρμογής τους. Επιπλέον περιγράφεται ο ρόλος, οι σκοποί και η δικαιοδοσία του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board – IASB). Εξηγούμε πως το IASB προετοιμάζει, εκδίδει και δημοσιεύει τα Δ.Π.Χ.Π., καθώς και τις σχέσεις μεταξύ αυτού και των άλλων λογιστικών οργανισμών και φορέων.

Οι λόγοι και η αναγκαιότητα έκδοσης των ΔΛΠ όπως προκύπτει, ήταν επιβεβλημένη και σωστά υιοθετήθηκαν και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη συνέχεια της εργασίας παρατίθενται τα πρότυπα που καθορίστηκαν με τον Κανονισμό 1606/’02 της Ε.Ε, οι προϋποθέσεις υιοθέτησης και ποιους αυτά αφορούν και από πότε. Παραθέτουμε επίσης, μια κατάσταση των Προτύπων και Διερμηνειών που είναι

σήμερα σε ισχύ καθώς και ποιες Οικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζουν και να παρουσιάζουν – δημοσιεύουν οι οικονομικές μονάδες (επιχειρήσεις) που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ.

Έπειτα και όσον αφορά στην εισαγωγή των ΔΛΠ – ΔΠΧΠ στην Ελλάδα αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής αυτών καθώς και οι τροποποιήσεις και προσθήκες που επήλθαν στην ελληνική νομοθεσία. Εξετάζουμε τις σχετικές με τα Δ.Π.Χ.Π. διατάξεις του Νόμου 2190/’20 και αναφέρουμε τις σχετικές τροποποιήσεις που έγιναν στον Κώδικα Βιβλίων Στοιχείων (ΚΒΣ) και στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) προκειμένου να διευκολυνθούν οι επιχειρήσεις στην εφαρμογή των ΔΛΠ. Εξηγείτε επίσης τι σημαίνει ο όρος Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) και ποιοι είναι οι φορείς λογιστικής τυποποίησης στην Ελλάδα.

Ο εντοπισμός των βασικών διαφορών μεταξύ ΔΛΠ και ΕΛΠ εκτός από την ιδιαίτερη σημασία που έχει για την καλύτερη κατανόηση των ΔΛΠ σχετίζεται και με την διαδικασία μετατροπής των ελληνικών οικονομικών καταστάσεων με τα ΔΛΠ.

Μετά την ανάλυση όλων των παραπάνω θεμάτων καθίσταται πιο εύκολη η σύνοψη που επιχειρείται των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων από την εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ.

Στα πλαίσια του κεφαλαίου «εισαγωγή στα ΔΛΠ – ΔΠΧΠ» και για πληρέστερη προσέγγιση αυτών παραθέτουμε επίσης και μια σύντομη περιγραφή του Πλαισίου κατάρτισης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ καθώς και των θεμάτων που αναφέρονται στο ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων». Το ΔΛΠ 1 σκοπό έχει να θέσει μια βάση παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων ενώ το Πλαίσιο θέτει τις αρχές που διέπουν την κατάρτιση και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και ασχολείται με το σκοπό, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και τα στοιχεία αυτών καθώς και με τις έννοιες του Κεφαλαίου και τις αρχές της διατήρησής του.

Στο τρίτο κεφάλαιο όπως είπαμε ασχολούμαστε με τις ταμειακές ροές και την Κατάσταση Ταμειακών Ροών αναλύοντας διεξοδικά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7.

Αρχικά κάνουμε μια εισαγωγή στο Πρότυπο ΔΛΠ 7 εξετάζοντας το σκοπό του, το πεδίο εφαρμογής του, τις ωφέλειες που προκύπτουν από την κατάρτιση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, κάποιους σημαντικούς ορισμούς, καθώς και την έννοια του «ταμειακού ισοδυνάμου». Έπειτα κάνουμε λόγο για τις ταμειακές ροές που προέρχονται από τις λειτουργικές, τις επενδυτικές και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχείρησης και εξετάζουμε τους διάφορους τρόπους εμφάνισης

των ταμειακών ροών ανάλογα με την πηγή τους. Όσον αφορά στις λειτουργικές δραστηριότητες, έχουμε την άμεση και την έμμεση μέθοδο.

Ασχολούμαστε επίσης με το πώς εμφανίζονται οι καθαρές ταμειακές ροές και οι ταμειακές ροές από ειδικές δραστηριότητες. Τέλος στο κεφάλαιο αυτό αναλύουμε τον τρόπο με τον οποίο η επιχείρηση κάνει τις αναγκαίες γνωστοποιήσεις σχετικά με τη σύνθεση των ταμειακών διαθεσίμων και των ταμειακών ισοδυνάμων, σχετικά με τη μέθοδο προσδιορισμού αυτών, αλλά και με άλλους παράγοντες, όπως τη ρευστότητα και την οικονομική θέση της επιχείρησης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο ασχολούμαστε με την ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, με ποιους επιμέρους υπολογισμούς και χρηματοοικονομικούς δείκτες γίνεται αυτή και τη σπουδαιότητα στην ανάλυση των ταμειακών ροών που αποδίδουν οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές. Παρουσιάζονται επίσης, οι απόψεις αυτών που υποστηρίζουν την πληροφόρηση για τις ταμειακές ροές πολύ πιο σπουδαία και χρήσιμη από την πληροφόρηση για τα κέρδη των επιχειρήσεων, και οι κριτικές – μειονεκτήματα της κατάστασης ταμειακών ροών.

Μετά από την παρουσίαση και ανάλυση των θεμάτων που εμπεριέχονται στο ΔΛΠ 7 (κεφάλαιο 3) και την παράθεση κάποιων θεμάτων, σχετικών με την ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών (κεφάλαιο 4), όπως παρουσιάζονται αυτά στην ελληνική βιβλιογραφία που συγκεντρώσαμε, γίνεται φανερό στα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας η σπουδαιότητα και η ωφέλεια της Κατάστασης Ταμειακών Ροών και πως η γνώση της ταμειακής ροής είναι πρωταρχικής σημασίας στην χρηματοοικονομική ανάλυση και ιδιαίτερα στην λήψη επιμέρους χρηματοοικονομικών αποφάσεων τέτοιων όπως π.χ. εξαγορά – συγχώνευση επιχειρήσεων, έκδοση ομολογιών, τραπεζικός δανεισμός, χρηματοδοτική μίσθωση, πραγματοποίηση επενδύσεων σε επιμέρους πάγια περιουσιακά στοιχεία, κ.λπ.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	ii
Πίνακας Περιεχομένων.....	v
Κατάλογος των Πινάκων.....	vii
Βιβλιογραφία.....	viii
Κεφάλαιο 1 ^ο Εισαγωγή.....	1
Κεφάλαιο 2 ^ο Εισαγωγή στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.....	4
2.1 Γενικά – Πεδίο Εφαρμογής.....	4
2.2 Κύρια Όργανα και Σκοπός Αυτών.....	6
2.3 Εκπόνηση – Έκδοση των ΔΛΠ – ΔΠΧΠ.....	7
2.4 Λόγοι Έκδοσης – Αναγκαιότητα.....	8
2.5 Πρότυπα που Καθορίστηκαν με τον Κανονισμό 1606/’02 της ΕΕ.....	10
2.5.1 Προϋποθέσεις Υιοθέτησης των Προτύπων.....	12
2.5.2 Ποιες Οικονομικές Μονάδες και από Πότε Εφαρμόζουν τα Πρότυπα.....	13
2.6 Κατάσταση των Προτύπων σε Ισχύ.....	13
2.7 Ποιες Είναι οι Οικονομικές Καταστάσεις κατά τα ΔΠΧΠ.....	15
2.8 Εισαγωγή των ΔΛΠ – ΔΠΧΠ στην Ελληνική Νομοθεσία.....	16
2.8.1 Γενικά – Θεσμικό Πλαίσιο Εφαρμογής.....	16
2.8.2 Οι Σχετικές με τα ΔΛΠ / ΔΠΧΠ Διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20.....	17
2.8.3 Οι Τροποποιήσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ).....	20
2.8.4 Οι Τροποποιήσεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ).....	22
2.9 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) - Φορείς Λογιστικής Τυποποίησης στην Ελλάδα.....	23
2.10 Εντοπισμός Βασικών Διαφορών ΕΛΠ – ΔΛΠ.....	24
2.11 Μετατροπή των Οικονομικών Καταστάσεων με ΕΛΠ.....	28
2.12 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα από την Εφαρμογή των ΔΛΠ / ΔΠΧΠ.....	32
2.13 Πλαίσιο Κατάρτισης και Παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων.....	34
2.13.1 Γενικά – Πεδίο Εφαρμογής.....	34
2.13.2 Σκοπός των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....	37
2.13.3 Βασικές Λογιστικές Παραδοχές (Αρχές).....	38
2.13.4 Ποιοτικά Χαρακτηριστικά των Οικονομικών Καταστάσεων.....	39
2.13.5 Στοιχεία των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....	42
2.13.6 Αναγνώριση και Αποτίμηση των Οικονομικών Καταστάσεων.....	46
2.13.7 Έννοιες του Κεφαλαίου και Διατήρησής του.....	48
2.14 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων (ΔΛΠ 1).....	49
2.14.1 Σκοπός και Πεδίο Εφαρμογής.....	51
2.14.2 Γενικές Αρχές Παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων.....	52
2.14.3 Δομή και Περιεχόμενο των Οικονομικών Καταστάσεων.....	53
Κεφάλαιο 3 ^ο Καταστάσεις Ταμειακών Ροών – ΔΛΠ 7.....	55
3.1 Γενικά στοιχεία – Ο Νόμος 2190/’20 για τις Ταμειακές Ροές.....	55
3.2 Σκοπός του Προτύπου (ΔΛΠ 7).....	57
3.3 Πεδίο Εφαρμογής.....	58

3.4 Η Σπουδαιότητα της κατάστασης Ταμειακών Ροών και Ωφέλειες από την Πληροφόρηση για τις Ταμειακές Ροές.....	59
3.5 Ορισμοί. Διευκρινήσεις για τους όρους «Μετρητά» και «Ισοδύναμα Μετρητών».....	61
3.6 Παρουσίαση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών.....	62
3.6.1 Γενικά.....	62
3.6.2 Κατάταξη.....	63
3.6.2.1 Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες.....	63
3.6.2.2 Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες.....	64
3.6.2.3 Ταμειακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες.....	65
3.7 Εμφάνιση των Ταμειακών Ροών.....	66
3.7.1 Εμφάνιση των Ταμειακών ροών από Λειτουργικές Δραστηριότητες.....	66
3.7.1.1 Άμεση Μέθοδος.....	67
3.7.1.2 Έμμεση Μέθοδος.....	69
3.7.1.3 Άμεση εναντίον Έμμεσης Μεθόδου.....	72
3.7.1.4 Τεχνική Προετοιμασίας Κατάστασης Ταμειακών ροών από Λειτουργικές Δραστηριότητες.....	74
3.7.2 Εμφάνιση των Ταμειακών ροών από Επενδυτικές Δραστηριότητες.....	76
3.7.2.1 Τεχνική Προετοιμασίας Κατάστασης Ταμειακών Ροών από Επενδυτικές Δραστηριότητες.....	76
3.7.3 Εμφάνιση των Ταμειακών Ροών από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες.....	77
3.7.3.1 Τεχνική Προετοιμασίας Κατάστασης Ταμειακών Ροών από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες.....	77
3.7.4 Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών – Συμφωνία.....	77
3.7.5 Εμφάνιση Καθαρών Ταμειακών Ροών.....	78
3.8 Δομή Κατάστασης Ταμειακών Ροών.....	79
3.8.1 Υποδείγματα.....	80
3.9 Εμφάνιση Ταμειακών Ροών από Ειδικές Δραστηριότητες.....	82
3.9.1 Ταμειακές Ροές και Ξένο Νόμισμα.....	83
3.9.2 Τόκοι και Μερίσματα.....	83
3.9.3 Φόροι Εισοδήματος.....	84
3.9.4 Επενδύσεις σε Θυγατρικές, Συγγενείς και Κοινοπραξίες.....	85
3.9.5 Αποκτήσεις και Διαθέσεις Θυγατρικών και άλλων Επιχειρηματικών Μονάδων.....	86
3.9.6 Μη Ταμειακές Συναλλαγές.....	86
3.10 Γνωστοποιήσεις.....	87
3.10.1 Συνθετικά Στοιχεία των Ταμειακών Διαθεσίμων και Ταμ. Ισοδυνάμων.....	87
3.10.2 Άλλες Γνωστοποιήσεις.....	88
Κεφάλαιο 4 ^ο Ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών.....	89
4.1 Γενικά.....	89
4.2 Ταμειακές Ροές Εναντίον Κερδοφορίας.....	91
4.3 Η Χρησιμότητα της Ανάλυσης της Κατάστασης Ταμειακών Ροών.....	93
4.4 Ελεύθερη Ταμειακή Ροή - Σημαντικοί Υπολογισμοί και Χρηματοοικονομικοί Δείκτες που Αφορούν την Κατάσταση Ταμειακών Ροών.....	98
4.5 Αδυναμίες της Κατάστασης Ταμειακών Ροών.....	102
Συμπεράσματα.....	104
Κατάλογος Αναφορών.....	110

Κατάλογος των Πινάκων

1. Πίνακας 1. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) και Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) που είναι σε ισχύ.....	13
2. Πίνακας 2. Διερμηνείες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) που είναι σε ισχύ.....	14
3. Πίνακας 3. Ταμειακές ροές από Λειτουργικές Δραστηριότη. (Άμεση μέθοδος).....	68
4. Πίνακας 4. Κατάταξη των Μετρητών σε Πηγές και Χρήσεις.....	71
5. Πίνακας 5. Ταμειακές ροές από Λειτουργικές Δραστηριότη. (Εμμεση μέθοδος)....	71
6. Πίνακας 6. Υπόδειγμα Κατάστασης Ταμειακών Ροών (Άμεση μέθοδος).....	80
7. Πίνακας 7. Υπόδειγμα Κατάστασης Ταμειακών Ροών (Εμμεση μέθοδος).....	80
8. Πίνακας 8. Υπόδειγμα Κατάστασης Ταμειακών Ροών για Χρηματοοικονομικό Ίδρυμα.....	81

Βιβλιογραφία

- Βλάχος Χ., Λουκά Α., (2007), Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2007, Εκδόσεις Global Training, Αθήνα.
- Grand Thornton, (2009), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης I.F.R.S. αναλυτική παρουσίαση, Τόμος Α΄, Εκδόσεις Grand Thornton, Αθήνα.
- Καραγιώργος Θ., Πετρίδης Α., (2010), Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) σε συνδυασμό με το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Γ.Λ.Σ.) – Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις Μ. Αλεξοπούλου – Α. Καραγιώργος Ο.Ε., Θεσ/νίκη.
- Λαζαρίδης Γ. – Παπαδόπουλος Δ, (2010), Επιχειρηματική Ανάλυση και Προσδιορισμός Αξίας Επιχείρησης και Χρηματοδοτικών Τίτλων με τη Χρησιμοποίηση των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Ελληνικά & Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Θεσσαλονίκη.
- Ντζανάτος Δ., (2008), Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.
- Πετράκης Π. Ε., (2010), Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα
- Πρωτοψάλτης Ν., Βρουστούρης Π., (2002), Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα & Διερμηνείες, Πρακτική Ανάλυση και Ερμηνεία με Λογιστικά Παραδείγματα Εφαρμογής, Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, Αθήνα.
- Πρωτοψάλτης Ν., (2008), Κωδικοποίηση Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Διερμηνειών, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.
- Νεγκάκης Χρ. (2012), Οι βασικές διαφορές ΕΛΠ – ΔΛΠ, Σημειώσεις μαθήματος, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσ/νίκη.
- Νιάρχου Ν., (2004), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.
- (A.I.A) The Association of International Accountants, (2006), International Financial Reporting Standards (μετάφραση στα Ελληνικά), EPTC PUBLICATIONS LIMITED.

- Αναστασόπουλος Α. (2004), “Οι νέοι ρόλοι του μάνατζμεντ και της διοίκησης των επιχειρήσεων”, Ναυτεμπορική, αρ. φύλ. 22715.
- Ζιγκερίδης Δ. και Κυλώνης Ν. (2008), “Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών σύμφωνα με το ΔΛΠ 7”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 286 (487)/15-2-2008.
- Ζιγκερίδης Δ. και Κυλώνης Ν. (2007), “Οι κυριότερες διαφορές μεταξύ Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και ΔΛΠ/ΔΠΧΠ”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 262/3-8-2007.
- Νιάρχος Βασίλης (2005), “Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων (ΔΛΠ 1)”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 160/10-6-2005.
- Παναγιώτης Σγαρδέλης, (2005), “IAS 7 Κατάσταση Ταμειακών Ροών”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 171 (372)/16-9-2005.
- Στέφανος Κοτζαμάνης, (2006), “Ταμειακές Ροές Εναντίον Κερδοφορίας”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 221 (422)/6-10-2006.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) είναι ένα σύνολο λογιστικών αρχών, κανόνων, μεθόδων και διαδικασιών, γενικά αποδεκτών, η καθιέρωση των οποίων οδηγεί σε ομοιομορφία καταρτίσεως των Οικονομικών Καταστάσεων αποσκοπώντας σε μια ακριβή, αληθή και ομοιόμορφη πληροφόρηση των χρηστών αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων (επενδυτών, μετόχων, πιστωτών, χρηματοοικονομικών αναλυτών, εργαζομένων, δημόσιων αρχών, κ.λπ.).

Η σημασία και η συμβολή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι ιδιαίτερα σημαντική με την κατάργηση των οικονομικών συνόρων και την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Η ενιαία λογιστική έκφραση των οικονομικών μεγεθών απαιτεί την έκφραση των Λογιστικών Αρχών και Κανόνων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) ένα ανεξάρτητο ιδιωτικό ίδρυμα που ιδρύθηκε από επαγγελματικά σώματα λογιστών το 1973 είχε την πλήρη αυτονομία στον καθορισμό των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και στην έκδοση εγγράφων προς συζήτηση πάνω σε διεθνείς λογιστικούς τομείς. Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) που ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2001 ανέλαβε το έργο της IASC, την έκδοση δηλαδή και δημοσιοποίηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ), όπως ονομάζονταν πλέον τα Πρότυπα που θα εκδίδονταν από το IASB από το Μάρτιο του 2002 και μετά. Από τα πρακτικά των εργασιών τόσο της επιτροπής όσο και του Συμβουλίου προκύπτει πως η διαμόρφωση των ΔΛΠ ήταν προϊόν μακρόχρονης έρευνας σε παγκόσμιο επίπεδο, επιστημονικού σχολιασμού και πρακτικών εφαρμογών, που απέβλεπε στην ομοιομορφία των λογιστικών αρχών και κανόνων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις συντάσσονται και παρουσιάζονται για τους εξωτερικούς χρήστες. Αν και για τις περισσότερες χώρες, οι Οικονομικές Καταστάσεις φαίνονται καταρχήν όμοιες, υπάρχουν σημαντικές διαφορές, που οφείλονται σε κοινωνικές, οικονομικές και νομικές παραμέτρους. Η IASC, με την καθιέρωση των Λογιστικών Προτύπων, έρχεται να αμβλύνει αυτές τις διαφορές, επικεντρώνοντας την προσοχή της σε μορφές σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων οι οποίες θα βοηθούν τους χρήστες αυτών στη λήψη οικονομικών

αποφάσεων όπως τότε θα αγορασθεί ή πωληθεί μια συμμετοχή, την εκτίμηση της ικανότητας μιας επιχείρησης να αποπληρώσει τα δάνειά της, τον καθορισμό των διανεμόμενων κερδών, κ.λπ. ⁽⁹⁾

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην προσπάθειά της να ενισχύσει την αξιοπιστία και συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων, αποφάσισε την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. από όλες τις εταιρίες που συμμετέχουν στις οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές των χωρών μελών της. ⁽²⁾

Έτσι, με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19^{ης} Ιουλίου 2002 αποφασίστηκε η υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από 1-1-2005 και εφεξής από όσες επιχειρήσεις οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στις οργανωμένες αγορές των χωρών που αποτελούν μέλη της ένωσης.

Η Ελληνική πολιτεία εναρμονίστηκε στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρχικά με το Ν.2992/2002 και στη συνέχεια με ένα πλήθος άλλων νόμων που προσαρμόζουν την Ελληνική Νομοθεσία στις απαιτήσεις των Δ.Λ.Π. Ο νόμος που κύρια ρυθμίζει την εφαρμογή των ΔΛΠ στην χώρα μας, είναι ο Ν.3301/2004 ο οποίος τροποποίησε βασικούς λογιστικούς και φορολογικούς νόμους που εκφράζουν αυτό που καλούμε Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ).

Η υιοθέτηση των Προτύπων αυτών το 2005 από την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει από πολλούς χαρακτηριστεί ως το σημαντικότερο γεγονός των τελευταίων δεκαετιών στο χώρο της Λογιστικής και γενικότερα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε ότι αφορά την Ελλάδα, μετά την εφαρμογή του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ) και την υιοθέτηση των λογιστικών οδηγιών της ΕΟΚ στην δεκαετία του 1980, η εισαγωγή των ΔΛΠ αποτελεί την Λογιστική Επανάσταση του 21^{ου} αιώνα με δεδομένη τη διαφορά φιλοσοφίας μεταξύ ΕΓΛΣ και ΔΛΠ.

Οι λόγοι και η αναγκαιότητα της έκδοσης των ΔΛΠ καθώς και η σπουδαιότητα της υιοθέτησης αυτών διεθνώς και ειδικά από την χώρα μας συνάγεται αβίαστα και από την ανάλυση που θα ακολουθήσει στο επόμενο κεφάλαιο.

Στο σημείο αυτό απλώς υπογραμμίζουμε ότι επιβάλλεται η πλήρης εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, γιατί θα εξασφαλίσουν την αξιοπιστία, ακρίβεια και ομοιομορφία των οικονομικών καταστάσεων σε διεθνές επίπεδο και θα ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των χρηστών των Οικονομικών Καταστάσεων όχι μόνο προς όφελος των ιδίων αλλά και της οικονομίας και της κοινωνίας γενικότερα. ⁽⁴⁾

Ως αποτέλεσμα εφαρμογής των αρχών που θέτουν τα ΔΛΠ - ΔΠΧΠ είναι η κατάρτιση και δημοσίευση μιας πλήρους σειράς οικονομικών καταστάσεων (Ισολογισμός, Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων, Κατάσταση Ταμειακών Ροών και Επεξηγηματικές Σημειώσεις). Επιδίωξη μιας πλήρους σειράς οικονομικών καταστάσεων είναι η παροχή πληροφόρησης σχετικά με τη χρηματοοικονομική θέση, τα αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές μιας επιχείρησης, που χρησιμεύει για τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών.⁽³⁾

Μετά από το επόμενο κεφάλαιο που κάνει μια εισαγωγή στα ΔΛΠ και στο θεσμικό πλαίσιο της εισαγωγής αυτών στην Ελλάδα, στο κεφάλαιο 3 αναλύουμε διεξοδικότερα το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7 «Καταστάσεις Ταμειακών Ροών» αποσκοπώντας και στα πλαίσια της παρούσας εργασίας να αναδειχθεί η σημασία και η σπουδαιότητα κατάρτισης της Κατάστασης Ταμειακών Ροών και οι ωφέλειες από την πληροφόρηση για τις ταμειακές ροές.

Επίσης, αναφέροντας διάφορους υπολογισμούς και δείκτες, με την βοήθεια των οποίων γίνεται, σε θεωρητικό επίπεδο, η ανάλυση των επιμέρους κονδυλίων αυτής της Κατάστασης σε συνδυασμό και με τις πληροφορίες που προκύπτουν από τις υπόλοιπες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, επιπλέον σκοπός της εργασίας είναι να δείξει πως αυτή η περαιτέρω ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών είναι πρωταρχικής σημασίας στη λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

2.1 Γενικά –Πεδίο Εφαρμογής

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) είναι το κύριο και πλέον αποδεκτό μέσο έκφρασης της λογιστικής επιστήμης. Αποτελούν την κωδικοποίηση των λογιστικών αρχών, κανόνων και πολιτικών που πρέπει να ακολουθούνται από τους λογιστές και τις διοικήσεις των επιχειρήσεων κατά τη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων.⁽¹⁾

Τα ΔΛΠ καθορίζουν τους κανονισμούς αναγνώρισης (καταχώρησης), επιμέτρησης (αποτίμησης), παρουσίασης και γνωστοποίησης που αφορούν σε συναλλαγές και γεγονότα που είναι σημαντικές στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Παρουσιάζουν δηλαδή, τον τρόπο σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να απεικονίζονται συγκεκριμένες οικονομικές συναλλαγές και γεγονότα, έτσι ώστε η συμμόρφωση με αυτούς τους κανόνες να θεωρείται αναγκαία για την εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Στόχος των ΔΛΠ είναι αυτές οι αρχές και κανόνες να είναι ίδιες για τις επιχειρήσεις όλου του κόσμου. Δηλαδή τα ΔΛΠ επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που σχετίζονται με τη λογιστική, όπως αυτή χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Η λογιστική αποτυπώνει συναλλαγές. Τα ΔΛΠ φιλοδοξούν να καλύπτουν με τις διατάξεις τους το σύνολο των παγκόσμιων συναλλαγών των επιχειρήσεων.

Τα ΔΛΠ είναι ένα σύνολο κειμένων της τάξης των δύο χιλιάδων σελίδων. Είναι επιστημονικά κείμενα που έχουν όμως και νομικό χαρακτήρα. Εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική γλώσσα και στη συνέχεια για να αποτελέσουν ελληνικό νομικό κείμενο με βάση τις ρυθμίσεις που διέπουν τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταφράστηκαν επίσημα και στην ελληνική γλώσσα.

Τα ΔΛΠ είναι από τη φύση τους ένα γενικό πλαίσιο, κάτι ανάλογο με το «Σύνταγμα» μιας χώρας και βρίσκονται σε μια κατάσταση διαρκούς μεταβολής, είναι δηλαδή ένα «Σύνταγμα» το οποίο όμως δεν έχει σταθεροποιηθεί και αναθεωρείται διαρκώς.

Σήμερα χρησιμοποιούμε δύο όρους για την αναφορά μας στα ΔΛΠ. Αναφερόμαστε είτε με τον όρο «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα – ΔΛΠ» είτε με τον όρο «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης – ΔΠΧΠ». Αυτό συμβαίνει γιατί αυτά που είχαν εκδοθεί από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASC – International Accounting Standards committee) μέχρι τον Μάρτιο του 2002 ονομαζόταν ΔΛΠ και στη συνέχεια, μετά τον Μάρτιο του 2002, όσα νέα πρότυπα υιοθετούνται και εκδίδονται από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB - International Accounting Standards Board) ονομάζονται ΔΠΧΠ. Για μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι δηλαδή την πλήρη αντικατάσταση των εβρισκόμενων σε ισχύ ΔΛΠ από νέα ΔΠΧΠ είμαστε αναγκασμένοι να χρησιμοποιούμε και τους δύο όρους. ⁽²⁾

Άρα ο όρος Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) σημαίνει:

Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν υιοθετηθεί από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και περιλαμβάνουν:

- Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (ΔΠΧΠ)
- Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) και,
- Διερμηνείες που αναπτύχθηκαν από την Επιτροπή Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΕΔΔΠΧΑ) (International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC), ή την πρώην Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών (ΜΕΔ) (Standing Interpretations Committee – SIC).

Τα ΔΠΧΠ μπορούν να εφαρμοστούν από το σύνολο των επιχειρήσεων. Παρά το γεγονός ότι έχουν σχεδιαστεί και αναφέρονται κυρίως σε συναλλαγές κερδοσκοπικών επιχειρήσεων (εμποροβιομηχανικές, χρηματοοικονομικά ιδρύματα, ασφαλιστικές επιχειρήσεις), εντούτοις μπορούν να αποτελέσουν μια βάση αναφοράς και για επιχειρήσεις μη κερδοσκοπικού σκοπού (επιχειρήσεις δημοσίου τομέα).

Τα ΔΠΧΠ επιτυγχάνουν τους καταστατικούς τους στόχους, κυρίως μέσω της ανάπτυξης και δημοσίευσης των ΔΠΧΠ και την προώθηση της εφαρμογής των προτύπων σε γενικού σκοπού οικονομικές καταστάσεις και λοιπές χρηματοοικονομικές αναφορές.

Οι λοιπές χρηματοοικονομικές αναφορές περιέχουν πληροφορίες που παρέχονται εκτός των οικονομικών καταστάσεων γενικού σκοπού. Σκοπός τους είναι να υποβοηθήσουν τους χρήστες να κατανοήσουν μια πλήρη σειρά οικονομικών καταστάσεων και να βελτιώσουν την ικανότητά τους να προβαίνουν σε αποδοτικές οικονομικές αποφάσεις.

Οι γενικού σκοπού οικονομικές καταστάσεις, απευθύνονται σε πολλούς χρήστες με διαφορετικές ανάγκες και απαιτήσεις πληροφόρησης (π.χ. μέτοχοι, πιστωτές, εποπτικές αρχές, εργαζόμενοι, επενδυτές).

Ως αποτέλεσμα εφαρμογής των αρχών που θέτουν τα ΔΠΧΠ είναι η κατάρτιση και δημοσίευση μιας πλήρους σειράς οικονομικών καταστάσεων (Ισολογισμός, Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων, Κατάσταση Ταμειακών Ροών και Επεξηγηματικές Σημειώσεις). Επιδίωξη μιας πλήρους σειράς οικονομικών καταστάσεων είναι η παροχή πληροφόρησης σχετικά με τη χρηματοοικονομική θέση, τα αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές μιας επιχείρησης, που χρησιμεύει για τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών.⁽³⁾

2.2 Κύρια Όργανα και Σκοπός Αυτών

Τα όργανα που ασχολούνται με την κατάρτιση και δημοσιοποίηση των ΔΛΠ / ΔΠΧΠ είναι:

- **Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASC – International Accounting Standards committee)** που συστήθηκε το 1973 κατόπιν συμφωνίας των επαγγελματικών οργανισμών λογιστικής των χωρών της Αυστραλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ιαπωνίας, Καναδά, Μεξικού, Ολλανδίας, Ιρλανδίας, των ΗΠΑ και της Αγγλίας. Η Επιτροπή ήταν υπεύθυνη για την έκδοση των Λογιστικών Προτύπων. Από το Μάρτιο του 2002 η επιτροπή προχώρησε σε αναδιάρθρωση του τρόπου λειτουργίας της με αποτέλεσμα την ανασύσταση της IASC ως μη κερδοσκοπικού οργανισμού με έδρα την πολιτεία του Delaware των ΗΠΑ.
- **Το Σώμα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB – International Accounting Standards Board)** ένα υπερεθνικό όργανο που αποτελεί το διάδοχο οργανισμό της Επιτροπής με έδρα το Λονδίνο που λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή

που έχει την ευθύνη κατάρτισης και έκδοσης υψηλού επιπέδου και γενικής αποδοχής Λογιστικών Προτύπων.

- **Η Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων (SAC – Standards Advisory Council)** που αποτελείται από τριάντα ή και παραπάνω μέλη που προέρχονται από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και διαφορετικούς επαγγελματικούς χώρους. Σκοποί της η παροχή συμβουλών στο IASB και η πληροφόρησή του για τις επιπτώσεις των προτεινόμενων προτύπων στους χρήστες αυτών.
- **Η Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRIC - International Financial Reporting Interpretations Committee)** με αρμοδιότητα την ερμηνεία των προτύπων και την έγκαιρη παροχή οδηγιών σχετικά με την εφαρμογή των προτύπων.

Οι στόχοι που υπηρετούν τα ΔΛΠ, όπως αυτά αναφέρονται στο καταστατικό της Επιτροπής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), που επίσης αποτελούν και σκοποί της IASB είναι:

- η δημιουργία ενός ενιαίου συνόλου κατανοητών, επιβλητέων και υψηλής ποιότητας Διεθνών Λογιστικών Προτύπων για το κοινό συμφέρον, τα οποία να απαιτούν διαφανή, συγκρίσιμη και υψηλής ποιότητας πληροφόρηση στις οικονομικές καταστάσεις και τις λοιπές χρηματοοικονομικές αναφορές, ώστε να βοηθούν τους συμμετέχοντες στις παγκόσμιες κεφαλαιαγορές και τους άλλους χρήστες στις οικονομικές τους αποφάσεις,
- η προώθηση της χρήσης και της σχολαστικής εφαρμογής αυτών των Προτύπων, και
- η σύγκλιση των εθνικών λογιστικών προτύπων με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης για την επίτευξη λύσεων υψηλής ποιότητας.⁽³⁾

2.3 Εκπόνηση και Έκδοση των ΔΛΠ - ΔΠΧΠ

Η διαδικασία εκδόσεως των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι σύνθετος και χρονοβόρα, ώστε να εξασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή αποδοχή. Η εκπόνηση των ΔΠΧΠ γίνεται μέσω μίας διεθνούς διαδικασίας στην οποία εμπλέκονται λογιστές, χρηματοοικονομικοί αναλυτές και άλλοι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η

επιχειρηματική κοινότητα, χρηματιστήρια, εποπτικές αρχές, ακαδημαϊκοί, και άλλοι ενδιαφερόμενοι οργανισμοί και ιδιώτες.⁽⁴⁾

Το IASB συμβουλευεται, σε δημόσιες συναντήσεις, τη Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων (SAC) για τα σημαντικά έργα, τα θέματα της ημερήσιας διάταξης και τις προτεραιότητες. Συζητά τεχνικά θέματα σε συναντήσεις που είναι ανοικτές στο κοινό για παρακολούθηση.

Κατά τη συγγραφή των προτύπων το IASB εργάζεται με τα αρμόδια εθνικά όργανα θεσμοθέτησης προτύπων, ώστε να μεγιστοποιηθεί η σύγκλιση των ΔΠΧΠ με τα εθνικά λογιστικά πρότυπα. Σημειώνεται ότι τα ΔΛΠ δεν κατισχύουν των Εθνικών Λογιστικών Προτύπων. Το IASB δεν διαθέτει μηχανισμό επιβολής και κάθε χώρα είναι μόνη αρμόδια να αποφασίζει. Ειδικά για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπεύθυνο είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ύστερα από εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με την πάροδο του χρόνου όλο και περισσότερες χώρες αναγνώρισαν την χρησιμότητα των ΔΛΠ και τα υιοθέτησαν με αποκορύφωμα την υιοθέτηση από την ΕΕ με τον κανονισμό 1606/2002, θεσπίζοντας την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ από 1-1-2005 και εφεξής από όσες επιχειρήσεις οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στις οργανωμένες αγορές των χωρών που αποτελούν μέλη της ένωσης.

Τα ΔΠΧΠ εφαρμόζονται από την ημερομηνία που ρητά καθορίζεται στο Πρότυπο. Νέα ή αναθεωρημένα ΔΠΧΠ ορίζουν μεταβατικές διατάξεις για εφαρμογή μέχρι την αρχική εφαρμογή τους.⁽⁵⁾

Κάθε πρότυπο είναι ένα κείμενο με συγκεκριμένη δομή. Αποτελείτε από:

- Την εισαγωγή – Το περιεχόμενο
- Το σκοπό
- Το πεδίο εφαρμογής
- Τους ορισμούς που χρησιμοποιεί
- Τις γνωστοποιήσεις που πρέπει να γίνονται για το πρότυπο και
- Την ημερομηνία έναρξης ισχύος⁽²⁾

2.4 Λόγοι Έκδοσης – Αναγκαιότητα

Με το άνοιγμα των κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών, οι δυνατότητες δανεισμού των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας έχουν διεθνοποιηθεί. Οι

δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσης των επιχειρήσεων, ως εκ τούτου, γίνονται αντικείμενο εξέτασης σε διαφορετικές χώρες όπου ισχύουν διαφορετικοί κανόνες, με βάση τους οποίους γίνεται η μέτρηση της περιουσίας και του οικονομικού αποτελέσματος της δραστηριότητάς τους.

Μέσα από την εφαρμογή ενιαίων Λογιστικών Προτύπων εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα μεταξύ των λογιστικών καταστάσεων που συντάσσονται από διάφορες επιχειρήσεις. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω του περιορισμού του εύρους και της ποικιλίας των διαφορών που εντοπίζονται σε εναλλακτικές λογιστικές πρακτικές, σχετικά με το θέμα της ποσοτικοποίησης. Μέσω της χρήσης των λογιστικών Προτύπων, επίσης, οι λογιστικές καταστάσεις αποκτούν μεγαλύτερη συνοχή, αφού η σύνταξή τους στηρίζεται σε ένα σύνολο προτύπων και διαδικασιών μεταξύ των οποίων υπάρχει μία λογική συνέχεια και συνέπεια και ως εκ τούτου αποφεύγονται αντιφάσεις και αντιθέσεις.

Έτσι με την καθιέρωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική αγορά κεφαλαίων, μέσω της αύξησης της δυνατότητας σύγκρισης των καταστάσεων στην ενιαία αγορά, προκειμένου να διευκολυνθεί με τον τρόπο αυτό ο ανταγωνισμός και η κυκλοφορία των κεφαλαίων. ⁽³⁾

Πέρα από την αναγκαιότητα άρσης των εμποδίων στην κίνηση κεφαλαίων η εφαρμογή των ΔΛΠ είχε καταστεί επιβεβλημένη μετά τη μεγάλη παγκόσμια χρηματοπιστηριακή κρίση της περιόδου 1999-2002 που οδήγησαν τα σκάνδαλα των εταιρειών «Enron» και «WorldCom». Η λογιστική βρέθηκε στο στόχαστρο όλων των κλάδων της οικονομίας μιας και θεωρήθηκε ότι οι ασαφείς σε πολλές περιπτώσεις κανόνες έδωσαν τα περιθώρια σε επίορκες διοικήσεις εταιριών να προβούν σε χειρισμούς με στόχο την παραπλάνηση των εταιριών.

Τα υφιστάμενα εθνικά λογιστικά πλαίσια σε πάρα πολλές χώρες που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει τα ΔΛΠ επιτρέπουν την εφαρμογή πολλών τεχνασμάτων <<δημιουργικής λογιστικής>> για αύξηση των κερδών και εξωραϊσμού του Ισολογισμού μιας οντότητας. *

* Εξωραϊσμός των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι ο έντεχνος ευτρεπισμός των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με την καταχώριση λογιστικών εγγραφών μέσα στα λογιστικά βιβλία της οντότητας λίγο πριν από το τέλος της περιόδου, και την αντιστροφή τους (των εγγραφών) στο άνοιγμα της επόμενης περιόδου, με σκοπό την ευνοϊκή παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Ο όρος «δημιουργική λογιστική» δεν αναφέρεται σε, κατ' ανάγκη, παράνομες πράξεις ή παραλήψεις αλλά σε εκμετάλλευση κενών ή ασαφειών στους λογιστικούς κανονισμούς με σκοπό την παρουσίαση συγκεκριμένης ευνοϊκής εικόνας στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Με δεδομένο ότι τα υφιστάμενα (προ – ΔΛΠ) λογιστικά πλαίσια σε αρκετές χώρες έχουν αρκετά κενά και ασάφειες σε ορισμένα σημαντικά θέματα, η εφαρμογή των ΔΛΠ θα μειώσει δραστικά την εφαρμογή της «δημιουργικής λογιστικής» στις χώρες αυτές.

Τόσο το IASB όσο και η IFRIC παίρνουν όλα τα αναγκαία μέτρα έτσι ώστε οι πρόνοιες των ΔΛΠ και των ΔΠΧΠ να «κλείνουν όλα τα παράθυρα» και να μειώνουν τις πιθανότητες χρήσης της δημιουργικής λογιστικής από οντότητες που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ. Δυστυχώς, όμως, πάντα θα υπάρχουν «Εφευρετικοί λογιστές» που θα ανακαλύπτουν καινούργια μέσα και μεθόδους για να εφαρμόζουν τη «δημιουργική λογιστική» .

Πέρα από όλα τα παραπάνω, πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι επιβάλλεται η πλήρης εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, γιατί θα εξασφαλίσουν την αξιοπιστία, ακρίβεια και ομοιομορφία των οικονομικών καταστάσεων σε διεθνές επίπεδο και θα ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των χρηστών των Οικονομικών Καταστάσεων όχι μόνο προς όφελος των ιδίων αλλά και της οικονομίας και της κοινωνίας γενικότερα. ⁽⁴⁾

2.5 Πρότυπα που Καθορίστηκαν με τον Κανονισμό 1606/2002 της ΕΕ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα όπως είπαμε και πιο πάνω, ξεκίνησαν πριν από αρκετά χρόνια (το 1973 εκδόθηκε το πρώτο) και όλα αυτά τα χρόνια υφίστανται αλλαγές, τροποποιήσεις και βελτιώσεις ανάλογα με τις αλλαγές που συντελούνται στο παγκόσμιο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην προσπάθειά της να ενισχύσει την αξιοπιστία και συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων, αποφάσισε την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. από όλες τις εταιρίες που συμμετέχουν στις οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές των χωρών μελών της. ⁽²⁾

Έτσι, με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19^{ης} Ιουλίου 2002 αποφασίστηκε η υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από 1-1-2005 και εφεξής από όσες επιχειρήσεις

οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στις οργανωμένες αγορές των χωρών που αποτελούν μέλη της ένωσης.

Με τον Κανονισμό αυτό καθορίστηκαν ως διεθνή λογιστικά πρότυπα:

- τα Διεθνή Λογιστικά πρότυπα – ΔΛΠ (International Accounting Standards – IAS),
- τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς – ΔΠΧΑ (International Financial Reporting Standards - IFRS), δηλαδή τα ΔΠΧΠ, όπως αλλιώς λέγονται.
- οι διερμηνείες της Μόνιμης Επιτροπής Διερμηνειών – ΜΕΔ (Standing Interpretations Committee – SIC),
- οι διερμηνείες της Επιτροπής Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς – ΕΔΔΠΧΑ (International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC),
- οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις των εν λόγω προτύπων και συναφών διερμηνειών και,
- τα μελλοντικά πρότυπα και συναφείς διερμηνείες που θα εκδώσει ή θα δημοσιεύσει στο μέλλον το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων – ΣΔΛΠ (International Accounting Standards Board - IASB).

Έπειτα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1725/2003 υιοθετήθηκαν από την Επιτροπή ορισμένα Διεθνή Πρότυπα και Διερμηνείες που ήδη υφίστανται έως τις 14-09-2002.

Μεταγενέστερα εκδόθηκαν και άλλοι Κανονισμοί οι οποίοι υιοθέτησαν αναθεωρήσεις ΔΛΠ, νέα ΔΠΧΑ και διερμηνείες της ΕΔΔΠΧΑ (IFRIC) καθώς επίσης και κατήργησαν ΔΛΠ και διερμηνείες της ΜΕΔ.⁽⁵⁾

Με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1126/2008 η Επιτροπή για σαφήνεια, διαφάνεια και απλούστευση της κοινοτικής νομοθεσίας ενσωμάτωσε σε ένα ενιαίο κείμενο όλα τα πρότυπα, που εξέδωσε το IASB καθώς και όλες τις διερμηνείες της (IFRIC) και που υιοθετήθηκαν εντός της Κοινότητας έως τον Οκτώβριο του 2008 με τον κανονισμό 1725/2003 και μέσω όλων των μετέπειτα τροποποιητικών κανονισμών, καταργώντας παράλληλα και όλους τους προηγούμενους κανονισμούς.

Η πρόσφατη παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, η οποία πέρασε και στις πραγματικές οικονομίες και προήλθε κατά βάση από περίπλοκα χρηματοοικονομικά προϊόντα, οδήγησε σε μια νέα σειρά αλλαγών στα πρότυπα που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε μέχρι το 2008.⁽²⁾

Έτσι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1126/2008 συμπληρώθηκε – τροποποιήθηκε αρκετές φορές με νέους κάθε φορά τροποποιητικούς κανονισμούς με πιο πρόσφατο τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 475/05-06-2012.

Διαχρονικά, τα πρότυπα που εγκρίθηκαν από την ΕΕ με τους ανωτέρω Κανονισμούς είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Επιτροπής, στην ηλεκτρονική διεύθυνση : http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/ias/index_en.htm.

Ο Κανονισμός προβλέπει όπως οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται αποκλειστικά και μόνο με τα ΔΠΧΑ που υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στις περιπτώσεις που πρότυπα ή διερμηνείες δεν έχουν υιοθετηθεί ή διαφέρουν από αυτά που εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε θα πρέπει να γίνεται σαφής γνωστοποίηση των λογιστικών προτύπων που εφαρμόζονται, δηλαδή να γίνεται ρητή αναφορά ότι οι οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί «σύμφωνα με όλα τα ΔΠΧΑ που έχουν υιοθετηθεί προς χρήση στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

Εάν για κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο δεν παρέχονται οδηγίες ή ρυθμίσεις από ένα ειδικό διεθνές λογιστικό πρότυπο ή διερμηνεία, η διοίκηση της εταιρείας χρησιμοποιεί την κρίση της προκειμένου να αναπτύξει τις απαραίτητες λογιστικές πολιτικές, οι οποίες θα πρέπει να παρέχουν τις πλέον χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών της καταστάσεων.

Για τη διαμόρφωση αυτής της κρίσης, η διοίκηση λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη της τρία σημεία. * ⁽⁵⁾

2.5.1 Προϋποθέσεις Υιοθέτησης των Προτύπων

Ο Κανονισμός ορίζει ότι τα διεθνή λογιστικά πρότυπα υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μόνον εφόσον:

- δεν είναι αντίθετα προς την αρχή του άρθρου 2 παράγραφος 3 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ και του άρθρου 16 παράγραφος 3 της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ, δηλαδή οι ετήσιοι και ενοποιημένοι λογαριασμοί που καταρτίζονται βάσει αυτών να αποδίδουν

* - τις ρυθμίσεις και τις οδηγίες των διεθνών λογιστικών προτύπων, που πραγματεύονται όμοια και σχετικά αντικείμενα,

- τους ορισμούς, τα κριτήρια καταχώρησης και αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού, τις υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα, που τίθενται στο πλαίσιο κατάρτισης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων της IASB, και

- τις θέσεις άλλων σωμάτων λογιστικής τυποποίησης, καθώς και αποδεκτές επιχειρηματικές πρακτικές, αλλά μόνο στο βαθμό που αυτές είναι συνεπείς με τα προβλεπόμενα από τα ανωτέρω δύο σημεία.

την πραγματική εικόνα του ενεργητικού, του παθητικού, της οικονομικής θέσεως και των αποτελεσμάτων χρήσεως της εταιρείας και προάγουν το ευρωπαϊκό δημόσιο συμφέρον, και

- πληρούν τα κριτήρια της κατανοησιμότητας, της συνέπειας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που είναι αναγκαία για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων και την αξιολόγηση της διοίκησης.⁽⁵⁾

2.5.2 Ποιες Οικονομικές Μονάδες και από Πότε Εφαρμόζουν τα Πρότυπα

Για τις διαχειριστικές χρήσεις που αρχίζουν από την 1 Ιανουαρίου 2005, οι εταιρείες, οι οποίες διέπονται από το δίκαιο ενός κράτους-μέλους, των οποίων οι τίτλοι, κατά την ημερομηνία κλεισίματος ισολογισμού, διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά οποιουδήποτε κράτους-μέλους, εφόσον οφείλουν να καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς (δηλαδή ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις) να τις καταρτίζουν σύμφωνα με τα υιοθετούμενα διεθνή λογιστικά πρότυπα.

Παρέχεται η ευχέρεια στα κράτη-μέλη να εκτείνουν την εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων και στους ετήσιους λογαριασμούς (δηλαδή στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις) των ανωτέρω εταιρειών, αλλά και στους ενοποιημένους ή/και ετήσιους λογαριασμούς των λοιπών εταιρειών, προαιρετικά ή υποχρεωτικά.⁽⁵⁾

2.6 Κατάσταση των Προτύπων σε Ισχύ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) ή (κατά μία άλλη μετάφραση) Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που είναι σήμερα σε ισχύ παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1. ΔΛΠ – ΔΠΧΠ ή ΔΠΧΑ

ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων
ΔΛΠ 2 Αποθέματα
ΔΛΠ 7 Καταστάσεις ταμιακών ροών

ΔΛΠ 8 Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη
ΔΛΠ 10 Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς
ΔΛΠ 11 Συμβάσεις κατασκευές
ΔΛΠ 12 Φόροι εισοδήματος
ΔΛΠ 16 Ενσώματα πάγια
ΔΛΠ 17 Μισθώσεις
ΔΛΠ 18 Έσοδα
ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζόμενους
ΔΛΠ 20 Λογιστική των κρατικών επιχορηγήσεων και γνωστοποίηση της κρατικής υποστήριξης
ΔΛΠ 21 Οι επιδράσεις μεταβολών των τιμών συναλλάγματος
ΔΛΠ 23 Κόστος δανεισμού
ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών
ΔΛΠ 26 Λογιστικός χειρισμός και παρουσίαση των προγραμμάτων παροχών εξόδου από την υπηρεσία
ΔΛΠ 27 Ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις
ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις
ΔΛΠ 29 Παρουσίαση οικονομικών στοιχείων σε υπερπληθωριστικές οικονομίες
ΔΛΠ 31 Συμμετοχές σε κοινοπραξίες
ΔΛΠ 32 Χρηματοπιστωτικά μέσα: Παρουσίαση
ΔΛΠ 33 Κέρδη ανά μετοχή
ΔΛΠ 34 Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά
ΔΛΠ 36 Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων
ΔΛΠ 37 Προβλέψεις ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία
ΔΛΠ 38 Άυλα περιουσιακά στοιχεία
ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση, με εξαίρεση ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη λογιστική αντιστάθμιση του κινδύνου
ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα
ΔΛΠ 41 Γεωργία
ΔΠΧΑ 1 Πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
ΔΠΧΑ 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών
ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων
ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια
ΔΠΧΑ 5 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες
ΔΠΧΑ 6 Εξερεύνηση και αξιολόγηση ορυκτών πόρων
ΔΠΧΑ 7 Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις
ΔΠΧΑ 8 Λειτουργικοί τομείς

Στον Πίνακα 2 παρατίθενται οι Διερμηνείες των ΔΛΠ και των ΔΠΧΠ ή ΔΠΧΑ που είναι σε ισχύ.

Πίνακας 2 Διερμηνείες των ΔΛΠ και των ΔΠΧΠ ή ΔΠΧΑ

ΜΕΔ-7 Εισαγωγή του ευρώ
ΜΕΔ-10 Κρατική υποστήριξη - Καμία ειδική σχέση με επιχειρηματικές δραστηριότητες
ΜΕΔ-12 Ενοποίηση - Οικονομικές μονάδες ειδικού σκοπού

ΜΕΔ-13 Από κοινού ελεγχόμενες οικονομικές μονάδες - Μη νομισματικές συνεισφορές από κοινοπρακτούντες
 ΜΕΔ-15 Λειτουργικές μισθώσεις - Κίνητρα
 ΜΕΔ-21 Φόροι εισοδήματος - Ανάκτηση αναπροσαρμοσμένων μη αποσβέσιμων περιουσιακών στοιχείων
 ΜΕΔ-25 Φόροι εισοδήματος - Μεταβολές στο φορολογικό καθεστώς μιας επιχείρησης ή των μετόχων της
 ΜΕΔ-27 Εκτίμηση της ουσίας των συναλλαγών που συνεπάγονται το νομικό τύπο μιας μίσθωσης
 ΜΕΔ-29 Γνωστοποίηση - Συμφωνίες για παραχώρηση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών
 ΜΕΔ-31 Έσοδα - Συναλλαγές ανταλλαγής που εμπεριέχουν υπηρεσίες διαφήμισης
 ΜΕΔ-32 Άυλα περιουσιακά στοιχεία - Κόστη δικτυακού τόπου
 ΕΔΔΠΧΑ 1 Μεταβολές σε υφιστάμενες υποχρεώσεις παροπλισμού, αποκατάστασης και σε συναφείς υποχρεώσεις
 ΕΔΔΠΧΑ 2 Μετοχές μελών σε συνεταιριστικές οικονομικές οντότητες και παρόμοια μέσα
 ΕΔΔΠΧΑ 4 Προσδιορισμός του εάν μια συμφωνία εμπεριέχει μίσθωση
 ΕΔΔΠΧΑ 5 Δικαιώματα συμμετοχών σε ταμεία παροπλισμού, αποκατάστασης και περιβαλλοντικής εξυγίανσης
 ΕΔΔΠΧΑ 6 Υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή σε συγκεκριμένη αγορά - Απόβλητα ηλεκτρολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού
 ΕΔΔΠΧΑ 7 Εφαρμογή της προσέγγισης της επαναδιατύπωσης βάσει του ΔΛΠ 29 Χρηματοοικονομική αναφορά σε υπερπληθωριστικές οικονομίες
 ΕΔΔΠΧΑ 8 Πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 2
 ΕΔΔΠΧΑ 9 Επανεκτίμηση των ενσωματωμένων παραγώγων
 ΕΔΔΠΧΑ 10 Ενδιάμεση οικονομική αναφορά και απομείωση
 ΕΔΔΠΧΑ 11 ΔΠΧΑ 2 — Συναλλαγές ομίλου και ιδίων μετοχών

2.7 Ποιες Είναι οι Οικονομικές Καταστάσεις κατά τα ΔΠΧΠ

Οι οικονομικές καταστάσεις (ατομικές και ενοποιημένες, ετήσιες και ενδιάμεσες) που καθορίζονται από τα πρότυπα (ΔΛΠ 1) είναι οι εξής:

- την Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (Ισολογισμός) στο τέλος της περιόδου,
- την Κατάσταση Συνολικών Εσόδων (Αποτελέσματα χρήσης) για την περίοδο,
- την Κατάσταση μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων για την περίοδο,
- την Κατάσταση Ταμειακών Ροών για την περίοδο,
- τις Σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις, και
- κατάσταση οικονομικής θέσης κατά την έναρξη της πρώτης συγκριτικής περιόδου όπου μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει αναδρομικά μια λογιστική πολιτική ή που επαναδιατυπώνει αναδρομικά στοιχεία των

οικονομικών καταστάσεων ή που ανακατατάσσει στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων.

Από τις διατάξεις της 4ης Ευρωπαϊκής Λογιστικής Οδηγίας, προβλέπεται η σύνταξη Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία, με τη μορφή επισκόπησης, θα παρουσιάζει τα βασικά χαρακτηριστικά της χρηματοοικονομικής απόδοσης και της οικονομικής θέσης της επιχείρησης. Η απλή παράθεση στοιχείων που ήδη εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, τις οποίες συνοδεύει η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, δεν ενδείκνυται. Μπορεί όμως, εφόσον κριθεί σκόπιμο, η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου να παραπέμπει σε στοιχεία και πληροφορίες που παρατίθενται στις οικονομικές καταστάσεις. ⁽⁵⁾

2.8 Εισαγωγή των ΔΛΠ – ΔΠΧΠ στην Ελληνική Νομοθεσία

2.8.1 Γενικά - Θεσμικό Πλαίσιο Εφαρμογής

Η Ελληνική πολιτεία εναρμονίσθηκε στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρχικά με το Ν.2992/2002 και στη συνέχεια με ένα πλήθος άλλων νόμων που προσαρμόζουν την Ελληνική Νομοθεσία στις απαιτήσεις των Δ.Λ.Π.

Με το Ν.2992/2002 στις 20/3/2002 η χώρα μας υιοθέτησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με συνεχή προσπάθεια που συνεχίζεται μέχρι σήμερα προσπαθεί να αλλάξει τις διατάξεις της Ελληνικής Νομοθεσίας που εμποδίζουν την εφαρμογή των ΔΛΠ διευκολύνοντας έτσι τις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τους.

Στην διαδικασία αυτή κυριότεροι μέχρι σήμερα σταθμοί αποτελούν:

- Ο Ν.3229/2004, με το άρθρο 13 του νόμου προστέθηκε, στον Κ.Ν.2190/1920 (περί Ανωνύμων Εταιρειών) το ειδικό κεφάλαιο 15 που προσθέτει τα άρθρα 134 – 143 στον Κ.Ν., τα οποία αφορούν τον τρόπο που θα εφαρμοστούν τα Δ.Λ.Π. στην χώρα μας, όπως οικονομικές καταστάσεις, αποφάσεις Δ.Σ. ή / και Γ.Σ. και άλλα διαδικαστικά θέματα.

Με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου επέρχονται προσαρμογές ώστε σε περίπτωση που οι φορολογικές διατάξεις του Κ.Β.Σ. (Κώδικας Βιβλίων – Στοιχείων, Π.Δ.186/92) έρχονται σε αντίθεση με τα ΔΛΠ, να κατισχύουν οι διατάξεις των ΔΛΠ που προστέθηκαν στο κεφάλαιο 15 (νέα άρθρα 134 – 143) του Κ.Ν.2190/20.

Επίσης με το άρθρο 15 προβλέπεται η δημιουργία ειδικού αποθεματικού υπεραξίας από την αναπροσαρμογή της αξίας των κτιρίων και κτιριακών εγκαταστάσεων καθώς και της αποτίμησης των εδαφών στην εύλογη αξία, σε εφαρμογή του ΔΛΠ 16, σε ότι αφορά τις τράπεζες και ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Το αποθεματικό αυτό φορολογείται αυτοτελές με 10%.

- Ο Ν.3301/2004 που τροποποίησε σημαντικές διατάξεις του Κ.Ν.2190/20 με στόχο να διευκολύνει την εφαρμογή των ΔΛΠ.
- Ακολούθησε ο Ν.3460 στις 30/5/2006 για την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία από τις εταιρίες που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ.
- Ο Ν.3487 στις 11/9/2006 σχετικά με τους ενοποιημένους ισολογισμούς που συντάσσονται με τους κανόνες των ΔΛΠ.
- Ιδιαίτερη αξία παρουσιάζουν οι ΠΟΛ1025 για τον τρόπο εφαρμογής των ΔΛΠ από πλευράς ΚΒΣ καθώς και η απόφαση ΕΛΤΕ Νο 110/2006 για τον τρόπο αντιμετώπισης των θεμάτων που προκύπτουν στη διανομή των κερδών των επιχειρήσεων που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ. ⁽²⁾

Ο νόμος που κύρια ρυθμίζει την εφαρμογή των ΔΛΠ στην χώρα μας, είναι ο Ν.3301/2004. Με τις διατάξεις των άρθρων 11, 12 και 13 αυτού του νόμου επήλθαν στην ελληνική νομοθεσία τέσσερις τροποποιήσεις και προσθήκες: α) στον εμπορικό νόμο (Κ.Ν.2190/20), β) στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ.186/92), γ) στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.2238/94) και δ) στα άρθρα 2 – 6 του Π.Δ.360/1985 «Καθορισμός των οικονομικών στοιχείων που πρέπει να δημοσιεύουν περιοδικά οι εταιρίες των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών».

2.8.2 Οι Σχετικές με τα ΔΛΠ / ΔΠΧΠ Διατάξεις του Κ.Ν. 2190/20

Σχετικά με την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην παράγραφο 1 του άρθρου 134 του εμπορικού νόμου Κ.Ν.2190/20 ορίζεται ότι οι ανώνυμες εταιρίες, των οποίων οι μετοχές ή άλλες κινητές αξίες είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν τις ετήσιες ατομικές και οποιεσδήποτε άλλες περιοδικές (ενδιάμεσες) οικονομικές καταστάσεις,

που η δημοσίευσή τους είναι υποχρεωτική από διάταξη νόμου, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, όπως υιοθετούνται αυτά από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η υποχρέωση αυτή ισχύει για τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που θα καλύπτουν χρήσεις που αρχίζουν μετά την 31^η Δεκεμβρίου 2004, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 143 του Κ.Ν.2190/20.

Επίσης υποχρεωμένες για την εφαρμογή των ΔΛΠ είναι και οι εταιρίες που ενοποιούνται, με ολική ενοποίηση, από τις πιο πάνω εισηγμένες, εφόσον συνολικά αυτές οι ενοποιούμενες εταιρίες, καλύπτουν το 5% του ενοποιούμενου κύκλου εργασιών ή του ενεργητικού ή των αποτελεσμάτων, με εξαίρεση των δικαιωμάτων μειοψηφίας. Αν οι ενοποιούμενες εταιρίες έχουν έδρα στην Ελλάδα, η υποχρέωση υπάρχει οπωσδήποτε. Αν όμως εδρεύουν στο εξωτερικό, υπάρχει υποχρέωση, με την προϋπόθεση ότι παρέχεται νόμιμη ευχέρεια δυνατότητας εφαρμογής αυτής της διάταξης στη χώρα που είναι εγκατεστημένες.

Σχετικά με την **προαιρετική εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ** στην παράγραφο 2 του άρθρου 134 του εμπορικού νόμου Κ.Ν.2190/20 ορίζεται ότι οι μη εισηγμένες σε χρηματιστήριο Α.Ε. και Ε.Π.Ε., που δεν ενοποιούνται κατά τα ανωτέρω από εισηγμένη εταιρία, μπορούν να εφαρμόσουν προαιρετικά τα ΔΛΠ. Για να γίνει αυτό, πρέπει να πάρει σχετική απόφαση η Γενική Συνέλευσή τους. Η απόφαση πρέπει να είναι δεσμευτική για μια πενταετία. Η προαιρετική εφαρμογή προϋποθέτει, ότι τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα θα εφαρμοστούν υποχρεωτικά και από τις ενοποιούμενες θυγατρικές, όπως συμβαίνει αντίστοιχα και με τις εταιρίες οι οποίες εφαρμόζουν τα πρότυπα υποχρεωτικά. ⁽¹⁾

Επίσης σχετικά με τη **δημοσιότητα των οικονομικών καταστάσεων που συντάσσονται με ΔΛΠ / ΔΠΧΠ** στα άρθρα 135 και 136 του Κ.Ν.2190/20 ορίζεται ότι οι ετήσιες, ατομικές και ενοποιημένες, οικονομικές καταστάσεις των ανωνύμων εταιρειών που έχουν καταρτιστεί βάσει των υιοθετούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ΔΠΧΠ, η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου και η Έκθεση ελέγχου του Ορκωτού Ελεγκτή δημοσιεύονται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, στο διαδίκτυο και στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είκοσι τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης και σε περίπτωση τροποποίησής τους, εντός είκοσι ημερών από την τροποποίηση. ⁽⁵⁾

Αν συντάσσονται ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, οι αναλύσεις στις Σημειώσεις υποχρεωτικά αφορούν τα ενοποιημένα μεγέθη και προαιρετικά, αν η

εταιρία το θέλει, μπορεί να υπάρχουν αναλύσεις και για τα ατομικά μεγέθη της μητρικής εταιρίας.⁽¹⁾

Σχετικά με τη **Δημοσιότητα βάσει του Π.Δ.360/1985** ισχύει ότι οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών εταιρίες δημοσιεύουν, κάθε τρίμηνο, στην ιστοσελίδα τους καθώς και σε μια ή περισσότερες εφημερίδες εθνικής και μεγάλης κυκλοφορίας, στοιχεία και πληροφορίες για τις ατομικές και ενοποιημένες περιοδικές οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με το Π.Δ.360/1985 και την 17/336/21.4.2005 απόφαση του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, εντός δύο μηνών από τη λήξη της περιόδου που αφορούν. Επιπρόσθετα αναρτούν στην ιστοσελίδα τους τις τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ (ΔΛΠ 34).⁽⁵⁾

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 137 του Κ.Ν.2190/1920, όπως προστέθηκε με το άρθρο 13 του Ν.3229/2004 και αντικαταστάθηκε έπειτα από την παράγραφο 5 του άρθρου 11 του Ν.3301/2004 «οι εταιρείες που συντάσσουν, είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά, Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις και Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τα υιοθετούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, υποχρεούνται να υποβάλλουν τις καταστάσεις αυτές σε **έλεγχο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών**».

Επιπλέον και σε ότι αφορά τα **λογιστικά μεγέθη – επιμέτρηση και αποτίμηση** σύμφωνα με τα άρθρα 138 και 139 του Κ.Ν.2190/20 ορίζεται ότι τα λογιστικά μεγέθη (δηλαδή τα νομισματικά ποσά που απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις) που σχετίζονται με αναφορές σε άλλες διατάξεις του κωδ. Ν.2190/20, είναι εκείνα που προκύπτουν, αποκλειστικά, από τις οικονομικές καταστάσεις, που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα υιοθετηθέντα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ΔΠΧΠ.

Όλες οι αποτιμήσεις γίνονται με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και όχι με τα σχετικά άρθρα του Κ.Ν.2190/20. Οι διατάξεις των άρθρων 42^α, 43, 43^α, 105 και 107 του Κ.Ν.2190/20, περί παρουσίασης, αποτίμησης και δομής των οικονομικών καταστάσεων και της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση των εταιρειών που συντάσσουν, είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά, οικονομικές καταστάσεις με βάση τα υιοθετηθέντα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ΔΠΧΠ. Οι εταιρίες αυτές θα ακολουθούν πλέον, τις διατάξεις του ΔΛΠ 1 περί παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων για το οποίο θα αναφερθούμε πιο κάτω.⁽⁵⁾

Σε ότι αφορά την **εφαρμογή του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου** και των κλαδικών λογιστικών σχεδίων, οι εταιρείες μπορούν να αποκλίνουν (αιτιολογημένα)

από την εφαρμογή τους, ώστε να επιτευχθεί καλύτερη εφαρμογή των διεθνών Λογιστικών Προτύπων, ενώ είναι υποχρεωμένες να αποκλίνουν, αν πρέπει. Όταν οι υφιστάμενοι κανόνες αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων έρχονται σε αντίθεση με τους κανόνες αποτίμησης, που προδιαγράφονται από τα ΔΠΧΠ, υποχρεούνται να αποκλίνουν. Αν λογαριασμοί του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και των κλαδικών λογιστικών σχεδίων, αφορούν το ίδιο περιεχόμενο με αυτό που θα παρακολουθούνταν και με βάση τα ΔΛΠ, τότε πρέπει να χρησιμοποιούνται οι ίδιοι λογαριασμοί. Μπορούν φυσικά να δημιουργούνται νέοι λογαριασμοί για τις ανάγκες των ΔΛΠ. ⁽¹⁾

Τέλος με το Ν.3301/04, παρέχεται η δυνατότητα για την **παρακολούθηση των χρηματοδοτικών μισθώσεων** είτε με τον τρόπο που προηγούμενα παρακολουθούνταν με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα ή με τον τρόπο που καθορίζεται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και η εταιρία μπορεί να φορολογείται ανάλογα με τον τρόπο που θα επιλέξει να παρακολουθεί τις χρηματοδοτικές μισθώσεις της.

2.8.3 Οι Τροποποιήσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ)

Σε ότι αφορά τις αλλαγές στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Π.Δ.186/’92) αυτές συγκεκριμένα αναφέρονται στα άρθρα 7 (Βιβλία Γ’ κατηγορίας), 17 (Χρόνος ενημέρωσης βιβλίων), 28 (Αποτίμηση στοιχείων απογραφής), 29 (Ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης), 30 (Κύρος και αποδεικτική δύναμη βιβλίων και στοιχείων).⁽⁵⁾

Σχετικά με τον **τρόπο τήρησης των βιβλίων**, με τις τροποποιημένες, με το Ν.3301/2004, διατάξεις του άρθρου 7 του ΚΒΣ, παρέχεται η ευχέρεια στις Ανώνυμες Εταιρείες που συντάσσουν τις Ετήσιες Οικονομικές τους Καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ, να τηρούν τα λογιστικά τους βιβλία, είτε βάση των αρχών και κανόνων της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας (Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα), είτε βάση των αρχών και κανόνων των ΔΠΧΠ.

Εφόσον επιλεγεί η συνέχιση τήρησης των βιβλίων με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και επομένως με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία, από αυτά τα βιβλία και τις οικονομικές καταστάσεις που αρχικά θα συντάσσονται, θα προκύπτει το φορολογητέο εισόδημα της εταιρίας και θα υποβάλλεται η σχετική

φορολογική δήλωση. Δηλαδή σε αυτή την περίπτωση δεν προκύπτουν πρόσθετες υποχρεώσεις από την εφαρμογή των ΔΠΧΠ.

Εάν όμως επιλεγεί η τήρηση των βιβλίων σύμφωνα με τους κανόνες των ΔΠΧΠ η εταιρεία είναι υποχρεωμένη στο τέλος της χρήσης να συντάσσει έναν «Πίνακα Συμφωνίας Λογιστικής – Φορολογικής Βάσης» (Π.Σ.Λ.Φ.Β.), που για κάθε πρωτοβάθμιο λογαριασμό θα εμφανίζονται τα υπόλοιπα όπως προκύπτουν από τα βιβλία που τηρήθηκαν με Δ.Λ.Π., τα υπόλοιπα με βάση τη φορολογική νομοθεσία και η διαφορά τους. Είναι υποχρεωμένη επίσης η εταιρεία σε αυτή την περίπτωση, να τηρεί ξεχωριστό φορολογικό Μητρώο Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων και να συντάσσει Πίνακες Φορολογικών Αποτελεσμάτων Χρήσης, Σχηματισμού Φορολογικών Αποθεματικών και Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Φορολογικών Αποθεματικών. Οι πιο πάνω πίνακες πρέπει να καταχωρούνται στο βιβλίο απογραφών και τα δεδομένα τους θα πρέπει να προκύπτουν με εγγραφές, δηλαδή η αναμόρφωση να γίνεται με το διπλογραφικό σύστημα. Η μη σύνταξη καθώς και η ανακριβής σύνταξη του Πίνακα Φορολογικών Αποτελεσμάτων και η μη καταχώρησή του στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμού, συνιστούν λόγους απόρριψης των βιβλίων (ανεπάρκεια).⁽¹⁾

Σχετικά με την **αποτίμηση των αποθεμάτων**, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του άρθρου 28 του ΚΒΣ, οι εταιρείες προσδιορίζουν το κόστος των ιδιοπαραχθέντων ετοιμών προϊόντων και της παραγωγής σε εξέλιξη και αποτιμούν αυτά τα μένοντα αποθέματα με βάση τις αρχές και τους κανόνες των Δ.Π.Χ.Α.

Οι διαφορές εκείνες των στοιχείων του κόστους (π.χ. αποσβέσεων κ.λ.π.) μεταξύ των αρχών και των κανόνων της φορολογικής νομοθεσίας και των Δ.Π.Χ.Α., που προσδιορίζονται στο τέλος της χρήσης και απεικονίζονται στον Π.Σ.Λ.Φ.Β., επηρεάζουν, στο σύνολό τους, το φορολογικό αποτέλεσμα της χρήσης την οποία αφορούν χωρίς να κατανέμονται μεταξύ μενόντων και πωληθέντων ετοιμών προϊόντων. Για το λόγο αυτό δεν αναπροσαρμόζεται για τον προσδιορισμό του φορολογικού αποτελέσματος η αξία των μενόντων ιδιοπαραχθέντων ετοιμών και της παραγωγής σε εξέλιξη με τις ανωτέρω προκύπτουσες διαφορές.⁽⁵⁾

Τέλος και σχετικά για τον **τρόπο τήρησης των λογιστικών βιβλίων** από τους επιτηδευματίες που θα εφαρμόσουν τα ΔΛΠ προτείνονται, σύμφωνα με την γνωμοδότηση 117/2005 της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), **δύο εναλλακτικοί τρόποι** για την τήρηση των βιβλίων με την διπλογραφική μέθοδο:

- την τήρηση δύο αυτοτελών λογιστικών συστημάτων και
- την τήρηση ενός κύριου και ενός συμπληρωματικού λογιστικού συστήματος

2.8.4 Οι Τροποποιήσεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ)

Σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν.2238/’94 (ΚΦΕ), για όσες εταιρίες εφαρμόζουν τα ΔΠΧΠ για πρώτη φορά, εκπίπτουν τα έξοδα των περιπτώσεων ια΄ και ιβ΄ της παραγράφου 1 (έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκατάστασης, έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων, δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας που αφορούν πάγιο εξοπλισμό κ.λπ.) ανάλογα με τον χρόνο που υπολείπεται από την αρχική καταχώρησή τους (τμηματικά και ισόποσα).

Σχετικά με τον προσδιορισμό του ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος των νομικών προσώπων, σύμφωνα με τη νέα παράγραφο 15 του άρθρου 105 του ΚΦΕ, ορίζεται ότι τα έσοδα και τα έξοδα των εταιρειών που εφαρμόζουν τα ΔΠΧΑ και τα οποία προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων, κατανέμονται ανάλογα με τη χρονική διάρκεια αυτών, σύμφωνα και με τα οριζόμενα από τα ΔΠΧΑ όπως αυτά υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με τη νέα παράγραφο 16 ορίζεται ότι για την εξεύρεση του συνολικού καθαρού φορολογητέου εισοδήματος των εταιρειών που είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά εφαρμόζουν τα ΔΠΧΑ που υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εφαρμόζονται τα εξής:

- Στην περίπτωση των εταιρειών που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τους κανόνες της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας, τα κέρδη (ή ζημίες) της εταιρείας προκύπτουν αποκλειστικά από τα τηρούμενα βιβλία με βάση τους ισχύοντες κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας. Τα κέρδη (ή ζημίες) της εταιρείας που προκύπτουν από τις Οικονομικές Καταστάσεις με βάση τα ΔΠΧΑ δεν λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς φορολογίας.
- Στην περίπτωση των εταιρειών που τηρούν τα βιβλία τους σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ που υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κέρδη (ή ζημίες) της εταιρείας προκύπτουν αποκλειστικά από τον Πίνακα Φορολογικών Αποτελεσμάτων Χρήσης της παραγράφου 7 του άρθρου 7 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.⁽⁵⁾

2.9 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) – Φορείς Λογιστικής Τυποποίησης στην Ελλάδα

Ο όρος Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν είναι επίσημος αλλά τον χρησιμοποιούμε για να αναφερθούμε στο σύνολο της λογιστικής και φορολογικής νομοθεσίας καθώς και στις αρχές και κανόνες που αναφέρονται στην τήρηση των λογιστικών βιβλίων, στον τρόπο σύνταξης και στις πληροφορίες που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. ⁽²⁾

Δηλαδή, δεν υπάρχει ένα ενιαίο κείμενο που να ονομάζεται «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα». Για τις ανώνυμες εταιρείες είναι ο Ν.2190/20, για τις Ε.Π.Ε. ο Ν.3190/55, για τις ασφαλιστικές εταιρείες ο Ν.400/70. Επίσης, υπάρχουν το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, τα Κλαδικά Λογιστικά Σχέδια, ο κώδικας βιβλίων στοιχείων και ένα πλήθος ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων για επιχειρήσεις ειδικού τύπου. ⁽¹⁾

Στην κορυφή των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων συναντάμε το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ – Π.Δ.1123/80) του οποίου οι διατάξεις σε πολλά σημεία συγκλίνουν με αυτές των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. ⁽²⁾

Ως χώρα έχουμε τρία βασικά λογιστικά σχέδια για τον ιδιωτικό τομέα: το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των τραπεζών. Από την άλλη, στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έχουμε δύο κατηγορίες: τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), όπως αναφερθήκαμε για αυτά πιο πάνω και τα ΔΛΠ του Δημοσίου Τομέα, που δεν τα γνωρίζουν οι περισσότεροι. Στην Ελλάδα για το δημόσιο τομέα έχουμε ήδη θεσμοθετήσει τέσσερα Κλαδικά Λογιστικά Σχέδια: για τα ασφαλιστικά ταμεία, για τους Ο.Τ.Α., για τα Ν.Π.Δ.Δ. και για τα νοσοκομεία. ⁽¹⁾

Πέρα από το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο στην Ελλάδα ως βασικός νόμος που εκφράζει τα «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα» θεωρήθηκε ο βασικός εμπορικός νόμος για τη λειτουργία των ανωνύμων εταιρειών (Κ.Ν.2190/20) όπως ισχύει σήμερα.

Ο Κ.Ν.2190/20 έχει προσαρμοστεί από το 1986 με την 4^η Κοινοτική οδηγία για το δίκαιο των εταιρειών και από το 1987 με την 7^η Κοινοτική οδηγία για τις ενοποιημένες καταστάσεις.

Τέλος, λέγοντας Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα εννοούμε επίσης και τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ – Π.Δ.186/92), τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε. – Ν.2238/94) καθώς και μια σειρά μικρότερης σημασίας

νομοθετημάτων όπως το Π.Δ.299/2003 για τις αποσβέσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων, τον κώδικα Φ.Π.Α. (Ν.2059/2000), τον κώδικα φορολογίας χαρτοσήμου, ακινήτων, κ.λπ..

Επίσης, θα μπορούσαμε να πούμε ότι φορείς λογιστικής τυποποίησης στην Ελλάδα, μέχρι 31.12.2004, πέρα από τα παραπάνω (Ε.Γ.Λ.Σ., Κ.Ν.2190/20, Κ.Β.Σ. και λοιποί φορολογικοί νόμοι) αποτέλεσαν και το Σ.ΛΟ.Τ. και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Μετά την υιοθέτηση από την Ελλάδα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων την ευθύνη για την εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ έχει η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων - Ε.ΛΤ.Ε.

Η ΕΛΤΕ είναι η εθνική εποπτική αρχή του ελεγκτικού και λογιστικού επαγγέλματος. Είναι αρμόδια για τη θέσπιση και εποπτεία της εφαρμογής των λογιστικών και ελεγκτικών προτύπων. Αποστολή της είναι η συνεχής ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του επενδυτικού κοινού στη λειτουργία του ελεγκτικού και λογιστικού θεσμού στην Ελλάδα. Στόχοι της είναι η διασφάλιση της ποιότητας των ελεγκτικών υπηρεσιών και η ενίσχυση της αξιοπιστίας και διαφάνειας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Η ΕΛΤΕ εφαρμόζει τη νομοθεσία που διέπει το ελεγκτικό – λογιστικό επάγγελμα. Συστάθηκε με τον Ιδρυτικό Νόμο 3148/2003 και απέκτησε διευρυμένες αρμοδιότητες με την Εναρμόνιση της Εθνικής Νομοθεσίας με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας περί Υποχρεωτικών Ελέγχων. Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και η λειτουργία της εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομικών.⁽²⁾

2.10 Εντοπισμός Βασικών Διαφορών ΕΛΠ – ΔΛΠ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, όπως είχαν διαμορφωθεί από την επιτροπή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, διέφεραν από όλα τα Εθνικά Λογιστικά Πρότυπα κάθε χώρας. Επομένως, κάθε χώρα είχε και έχει, στο βαθμό που εφαρμόζει τα εθνικά της Πρότυπα, διαφορές με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Αλλού μπορεί να είναι περισσότερες αυτές οι διαφορές, αλλού μπορεί να είναι λιγότερες. Σε καμιά περίπτωση δεν είναι υπερβολικά πολλές για καμιά από αυτές τις χώρες. Γιατί η λειτουργία της λογιστικής γενικά διεπόταν και διέπεται από συγκεκριμένες

παγκόσμια αποδεκτές αρχές. Έτσι αν μελετήσουμε τα Διεθνή Λογιστικά πρότυπα, θα δούμε ότι στα περισσότερα σημεία τους λένε πράγματα που μας είναι γνωστά. Μπορεί κάποια ζητήματα να τα αντιμετωπίζουν με ένα διαφοροποιημένο τρόπο σε σχέση με τον τρόπο που μέχρι τώρα τα αντιμετωπίζαμε. Αυτό όμως δεν αλλάζει την ουσία, δηλαδή ότι τα διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, στις περισσότερες περιπτώσεις χειρίζονται ζητήματα γνωστά στους Έλληνες λογιστές και ελεγκτές.

Τα ΔΛΠ καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα συναλλαγών όπου πολλές από αυτές δεν είναι συνηθισμένες στην πράξη, για το μεγάλο αριθμό των ελληνικών επιχειρήσεων. Εκεί δηλαδή που υφίσταται πρόβλημα είναι στις περιπτώσεις που τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αντιμετωπίζουν ζητήματα άγνωστα στον Έλληνα λογιστή. Ζητήματα όπως η λογιστική της αντιστάθμισης (ΔΛΠ 39), οι συναλλαγές που εξοφλούνται με βάση την αξία των μετοχών (ΔΛΠ 2), η λογιστική του υπερπληθωρισμού (ΔΛΠ 29), η αναβαλλόμενη φορολογία (ΔΛΠ 12), η λογιστική παρακολούθηση των χρηματοδοτικών μισθώσεων (ΔΛΠ 17), ορισμένες παροχές σε εργαζομένους (ΔΛΠ 19), οι διακοπτόμενες δραστηριότητες (ΔΠΧΠ 5) κ.λπ., είναι καινούργια για τον Έλληνα λογιστή.⁽¹⁾

Όμως αν και δημιουργείται η εντύπωση, πως τα ΔΛΠ είναι πολύ διαφορετικά από τα Ελληνικά Πρότυπα, αυτό δεν είναι αλήθεια. Πιο κάτω παρατίθενται ορισμένες από τις βασικότερες διαφορές των ΔΛΠ σε σχέση με αυτά που ονομάσαμε ΕΛΠ ώστε να κατανοηθεί η επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις από την εφαρμογή των ΔΛΠ. Διαφορές τις οποίες και θα πρέπει να αντιμετωπίσει μία επιχείρηση στην προσπάθειά της να εφαρμόσει τα ΔΛΠ.

Η πιο σημαντική διαφορά ανάμεσα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, σχετίζεται με το ΔΛΠ 1 (Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων), για το οποίο θα αναφερθούμε λεπτομερώς πιο κάτω, και είναι διαφορά αρχών. Στα ΕΛΠ, κορυφαίες αρχές είναι η Αρχή του Ιστορικού Κόστους και η Αρχή της Συντηρητικότητας. Η τελευταία εκφράζεται με ένα πλήθος διατάξεων και ρυθμίσεων, που σχετίζονται κυρίως με τις αποτιμήσεις. Στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, δεν παύει βέβαια να ισχύει η Αρχή του Ιστορικού Κόστους, αλλά υποβαθμίζεται, ενώ δεν γίνεται καμιά αναφορά στην Αρχή της Συντηρητικότητας. Αντίθετα, θα λέγαμε ότι εφαρμόζεται η Αρχή της «εύλογης αξίας»*. Δεν υφίσταται

* Η εύλογη αξία (σύμφωνα με τον ορισμό των ΔΛΠ) είναι το ποσό με το οποίο ένα περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να ανταλλαγεί ή μια υποχρέωση να διακανονισθεί μεταξύ

αρχή με αυτόν τον τίτλο στο ΔΛΠ 1 ή αλλού, αλλά σαν πρακτική διαπερνά σχεδόν όλα τα Πρότυπα, αφού σε ένα σημαντικό αριθμό των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού, γίνονται αποτιμήσεις σε εύλογες αξίες. Αυτή η διαφορά αρχών, αλλάζει ριζικά τα δεδομένα των οικονομικών καταστάσεων, περιλαμβανομένων των μεγεθών των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης.⁽¹⁾

Μία άλλη μεγάλη διαφορά μεταξύ των ΕΛΠ και των ΔΛΠ είναι η διαφοροποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Με τα ΔΛΠ παραμένει ο Ισολογισμός και η Κατάσταση των Αποτελεσμάτων Χρήσεως, αλλά καταργείται ο Πίνακας Διάθεσης Αποτελεσμάτων, ο οποίος ίσχυε με βάση τα ΕΛΠ. Ο Ισολογισμός με τα ΔΛΠ είναι πολύ συνοπτικός σε σχέση με αυτόν με τα ΕΛΠ. Τα Αποτελέσματα Χρήσης με ΔΛΠ είναι συνοπτικότερα και καταλήγουν στο αποτέλεσμα μετά φόρων που μεταφέρεται στην Καθαρή Θέση.⁽⁶⁾

Αντί για τον Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων, τώρα έχουμε τον Πίνακα Μεταβολής των Ιδίων Κεφαλαίων. Ο πίνακας αυτός εμφανίζει κάποια από τα στοιχεία που εμφανιζόταν στον Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων, όπως ενδεικτικά το μέρισμα ή τα αποθεματικά τα οποία μεταφέρονταν στην Καθαρή Θέση, αλλά έχει επιπλέον και όλες τις άλλες μεταβολές που έγιναν στην Καθαρή Θέση.

Με τον Πίνακα Μεταβολής των Ιδίων Κεφαλαίων, σχετίζεται και μια άλλη διαφορά αρχών, ανάμεσα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Με τα ΔΛΠ υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που κινούνται κατά τη διάρκεια της χρήσης κατευθείαν οι λογαριασμοί Καθακής Θέσης, χωρίς να επηρεαστούν τα αποτελέσματα. Αντίθετα, με τα ΕΛΠ, ο κανόνας ήταν, με πολύ σπάνιες εξαιρέσεις, τα ποσά που μεταφέρονταν στην Καθαρή Θέση, να προέρχονται από την Κατάσταση Αποτελεσμάτων και η μεταφορά να γίνεται μέσω του Πίνακα Διανομής Αποτελεσμάτων.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα επιβάλλουν επιπλέον σαν Οικονομική Κατάσταση, την Κατάσταση των Ταμειακών Ροών. Αυτή η κατάσταση δεν είχε περιληφθεί μέχρι πρόσφατα στο Ν.2190/20, αλλά στην πράξη συντάσσονταν και δημοσιεύονταν από τις εταιρίες οι οποίες ήταν εισηγμένες στο χρηματιστήριο.⁽¹⁾

Εκείνο όμως που αποτελεί τη ριζική διαφορά, σε ότι σχετίζεται με την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, είναι οι Σημειώσεις (Notes) των οικονομικών καταστάσεων με τα ΔΛΠ, που αντιστοιχούν στο Προσάρτημα των

δύο μερών που ενεργούν με τη θέληση τους και με πλήρη γνώση των συνθηκών της αγοράς, στα πλαίσια μιας συναλλαγής που διεξάγεται σε καθαρά εμπορική βάση.

οικονομικών καταστάσεων με τα ΕΛΠ. Τα Notes είναι απείρως πιο αναλυτικά και τεκμηριωμένα στις πληροφορίες που πρέπει να παρέχουν και αποτελούν το πλέον σημαντικό στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων.⁽⁶⁾

Μια άλλη διαφορά είναι ότι στα ΔΛΠ υπερισχύει η απεικόνιση της οικονομικής ουσίας των συναλλαγών. Ο λογιστικός χειρισμός και οι σχετικές καταχωρήσεις για συναλλαγές και γεγονότα πρέπει να γίνονται με βάση την πραγματική οικονομική – εμπορική τους ουσία και όχι απλώς με βάση τη νομική ή φορολογική τους υπόσταση. Αν και στις περισσότερες περιπτώσεις η ουσία δεν διαφέρει από τη νομική υπόσταση, σε αρκετές άλλες περιπτώσεις η ουσία διαφέρει από τη νομική πτυχή ενός γεγονότος ή μιας συναλλαγής.⁽²⁾

Μια άλλη βασική διαφορά αφορά στο λογιστικό χειρισμό των εξόδων ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης και στα έξοδα ερευνών και ανάπτυξης δηλαδή στις δαπάνες πολυετούς απόσβεσης (ΔΛΠ 38). Με βάση τα ΕΛΠ καταχωρούνται στο Ενεργητικό και αποσβένονται εφάπαξ ή ισόποσα μέσα σε μια πενταετία. Δεν γίνεται διαχωρισμός μεταξύ εξόδων ερευνών και ανάπτυξης. Όλες οι δαπάνες, εφόσον οδηγούν στην απόκτηση άυλου στοιχείου, παγιοποιούνται. Αντίθετα το ΔΛΠ 38 απαγορεύει την κεφαλαιοποίηση των περισσότερων «δαπανών πολυετούς απόσβεσης», άσχετα με τον φορολογικό τους χειρισμό. Έτσι αυτά καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης. Τα έξοδα ερευνών καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης, ενώ τα έξοδα ανάπτυξης καταχωρούνται υπό προϋποθέσεις ως άυλα στοιχεία.⁽⁷⁾

Μια άλλη βασική διαφορά είναι αυτή που έχει να κάνει με το λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος (ΔΛΠ 12). Με τα ΕΛΠ ο φόρος εισοδήματος εμφανίζεται στον Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων αφαιρετικά των αποτελεσμάτων προς διάθεση και οι φόροι που καταλογίζονται από έλεγχο προηγούμενων χρήσεων καταχωρούνται αφαιρετικά στον Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων. Ενώ με τα ΔΛΠ τόσο ο φόρος εισοδήματος των κερδών της χρήσης όσο και οι φόροι που καταλογίζονται από έλεγχο προηγούμενων χρήσεων είναι έξοδο για την επιχείρηση και καταχωρούνται στα Αποτελέσματα Χρήσης. Επιπλέον με τα ΔΛΠ έχουμε διάκριση του φόρου σε τρέχον και αναβαλλόμενο και υπολογισμό και λογιστική παρακολούθηση αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων και απαιτήσεων. Δηλαδή με τα ΔΛΠ αν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στις φορολογικές οικονομικές καταστάσεις και στις καταστάσεις με ΔΛΠ, πρέπει να λογίζονται αναβαλλόμενοι

φόροι. Έτσι με βάση τα ΔΛΠ όλες οι οντότητες είναι αναγκασμένες να καταχωρίσουν προβλέψεις για όλες τις μελλοντικές φορολογικές υποχρεώσεις.

Πέρα από τις παραπάνω υπάρχουν και άλλες βασικές διαφορές ανάμεσα στα ΔΛΠ και στα ΕΛΠ. Επιγραμματικά αναφέρουμε κάποιες από αυτές:

- Στην αποτίμηση των στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων
- Στις χρηματοδοτικές μισθώσεις
- Στις υποχρεώσεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης (ΔΛΠ 19)
- Στο εισόδημα από συμβάσεις κατασκευής έργων (ΔΛΠ 11)
- Στην παροχή πληροφοριών ανά τομέα δραστηριότητας (ΔΛΠ 14 – ΔΠΧΠ 8)
- Στην απομείωση περιουσιακών στοιχείων (ΔΛΠ 36)
- Στην αποτίμηση χρηματοπιστωτικών μέσων (ΔΛΠ 39)
- Στις επιχορηγήσεις παγίων
- Στις Συμμετοχές
- Στις λογιστικές εκτιμήσεις και λάθη (ΔΛΠ 8)

2.11 Μετατροπή των Οικονομικών Καταστάσεων με ΕΛΠ

Η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ μετά την υιοθέτηση αυτών από τη Ευρωπαϊκή ένωση για πολλούς αποτελεί την δεύτερη μεγαλύτερη επανάσταση στο χώρο της λογιστικής στη χώρα μας, μετά από την πρώτη που υπήρξε η καθιέρωση του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και της λογιστικής τυποποίησης που αυτό επέβαλε στην τήρηση των λογιστικών βιβλίων. ⁽²⁾

Η επιτυχία ενός τέτοιου μεγέθους και σημασίας εγχειρήματος, δεδομένης και της διαφοράς φιλοσοφίας μεταξύ των ΔΛΠ και των ΕΛΠ, απαιτούσε και απαιτεί καλό σχεδιασμό, συντονισμό ενεργειών και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων (κράτος και εποπτικοί φορείς, ορκωτοί ελεγκτές, λογιστές και διοικήσεις των υποκείμενων επιχειρήσεων). Με τη γνωστή παθογένεια της ελληνικής δημόσιας διοίκησης μη παρέχοντας η πολιτεία και τα επιστημονικά όργανα ουσιαστική βοήθεια και υποστήριξη, αυτό που πέτυχαν με την συνεργασία τους οι λογιστές των εισηγμένων εταιρειών και οι ελεγκτές τους είναι ένας άθλος.

Φυσικά οι οικονομικές καταστάσεις με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα – και οι πρώτες, που είχαν πολλά περισσότερα λάθη, και αυτές οι οποίες δημοσιεύονται τώρα, που έχουν λιγότερα – απέχουν πολύ από το να είναι τέλειες. Σημαντικός ήταν ο

θετικός ρόλος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και η πίεση που αυτή ασκεί για την καλύτερη εφαρμογή των Προτύπων, καθώς και η διαρκής αναβάθμιση του επιστημονικού της δυναμικού μέσα από αυτή τη διαδικασία. Ανάλογη διαρκής αναβάθμιση εμφανίζεται και στο χώρο των λογιστών και των ελεγκτών. Ο δρόμος όμως μέχρι να προσεγγίσουμε την τελειότητα είναι μακρύς. ⁽¹⁾

Η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δεν είναι δουλειά ενός ανθρώπου αλλά ομαδική εργασία των ικανότερων στελεχών μιας επιχείρησης. Τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει μια επιχείρηση που θα αποφασίσει ή θα υποχρεωθεί να εφαρμόσει τα ΔΛΠ είναι επιγραμματικά τα παρακάτω:

- Διάγνωση της επίδρασης των ΔΛΠ στην επιχείρηση
- Διάγνωση αναγκών σε πόρους (ανθρώπους και συστήματα)
- Εκπαίδευση στους εμπλεκόμενους, προϊστάμενους, κ.λπ
- Εμπλοκή μηχανογράφησης για διευκόλυνση σε θέματα μητρώου παγίων, αποτιμήσεων, ημερολογίου διαφορών, κ.λπ
- Σχεδιασμός και προγραμματισμός (χρονοδιάγραμμα) – Ομαδική εργασία
- Υλοποίηση – Ανάπτυξη λύσεων (αποτιμήσεις, επανεκτιμήσεις, δημιουργία λογαριασμών, κ.λπ)
- Αξιολόγηση ⁽²⁾

Σε πρώτη φάση το πρόβλημα της μετατροπής των Ελληνικών Οικονομικών Καταστάσεων σε Καταστάσεις με τα ΔΛΠ σχετίζεται, κατ' αρχάς, με την κατανόηση των διαφορών ανάμεσα στα ΕΛΠ και τα ΔΛΠ. Όπως προαναφέρθηκε, οι διαφορές που εντοπίστηκαν είναι μερικές εκατοντάδες. Στην πραγματικότητα, είναι περισσότερες. Οι διαφορές που πρακτικά εξετάζονται στις περισσότερες επιχειρήσεις είναι το πολύ μερικές δεκάδες.

Το δεύτερο ζήτημα το οποίο σχετίζεται με τη μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων είναι η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί, σε συνδυασμό με το ισχύον νομικό πλαίσιο. Το ισχύον νομικό πλαίσιο δίνει τη δυνατότητα στις εταιρίες, για όλο το ενδιάμεσο διάστημα που μπορεί να κρατήσει και αρκετά χρόνια, κατά το οποίο από ένα μέρος των εταιριών εφαρμόζονται τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και από ένα άλλο μέρος τα Ελληνικά λογιστικά Πρότυπα, αυτές να τηρούν τα βιβλία τους ή με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα ή με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Αυτές που τα τηρούν με τα ΕΛΠ έχουν αντιμετωπίσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ένα

μεγάλο πρόβλημα και φόβο των ελληνικών επιχειρήσεων, τους φορολογικούς ελέγχους. Γιατί συνεχίζουν να τηρούν τα βιβλία τους και να εκδίδουν τις εσωτερικές τους αρχικές οικονομικές καταστάσεις όπως το έκαναν και πριν. Οι φορολογικοί ελεγκτές είναι εξοικειωμένοι να ελέγχουν αυτές τις καταστάσεις και έτσι οι εταιρίες δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερο πρόβλημα σε ότι αφορά τις σχέσεις τους με τις φορολογικές αρχές, επειδή εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Τις μετατροπές των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων σε Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τις κάνουν εκτός βιβλίων.

Έτσι στην πράξη, όλες σχεδόν οι εταιρίες ακολούθησαν αυτή την επιλογή και όχι την επιλογή να παρακολουθούν καθημερινά στα βιβλία τους τις συναλλαγές τους με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Αυτή τη δεύτερη επιλογή, για να την ακολουθήσει κάποια εταιρία, θα πρέπει να έχει επαρκές στελεχικό δυναμικό με γνώση των Προτύπων σε όλους τους ζωτικούς τομείς, ούτως ώστε να αποφεύγεται ένα πλήθος λαθών που θα μπορούσαν να υπάρξουν, γιατί αυτά τα λάθη, εκτός του ότι θα αλλοιώσουν τις οικονομικές καταστάσεις, κινδυνεύουν να δημιουργήσουν προβλήματα με τις φορολογικές αρχές.

Μια τρίτη επιλογή, που μπορεί να φαίνεται δελεαστική ιδιαίτερα για μεγάλους οργανισμούς, δηλαδή η τήρηση δυο παράλληλων συστημάτων, από πολλές απόψεις και ανέφικτη είναι και οικονομικά μη βιώσιμη. Για να λειτουργήσει σε καθημερινή βάση η λογιστική παρακολούθηση με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, απαιτείται ένας διαφορετικός λογιστικός σχεδιασμός, δηλαδή ένα άλλο σχέδιο λογαριασμών. Αλλά και αυτό είναι το λιγότερο. Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σε καθημερινή βάση απαιτεί και τη λειτουργία ενός πλήθους αναλυτικών εφαρμογών που τώρα δεν υφίστανται στη χώρα. Οι αναλυτικές αυτές εφαρμογές απαιτούνται γιατί είναι προφανές ότι μόνο από τις λογιστικές εγγραφές δεν μπορούν να αντληθούν οι πληροφορίες που απαιτούνται. ⁽¹⁾

Άρα η επιχείρηση που πρέπει να εφαρμόσει τα ΔΛΠ θα πρέπει να προσαρμόσει τα μηχανογραφικά της συστήματα προκειμένου να την υποστηρίξουν με τους απαραίτητους υπολογισμούς για την εμφάνιση των λογιστικών καταστάσεων με βάση τις αρχές των προτύπων.

Οι κυριότερες περιοχές που χρειάζονται χωριστή ενασχόληση για τις ανάγκες εφαρμογής των ΔΛΠ είναι:

- Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία (Μητρώο Παγίων)

- Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία
- Η αποτίμηση των αποθεμάτων
- Οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις
- Η αποτίμηση των μετοχών μη εισηγμένων επιχειρήσεων (Συμμετοχές)
- Η αποτίμηση των χρεογράφων (Μητρώο Χρεογράφων)

Εκτός των γενικότερων προσθηκών στο μηχανογραφικό σύστημα η επιχείρηση θα χρειασθεί και άλλα εργαλεία για την μετατροπή των διαφόρων μεγεθών της σύμφωνα με τις ανάγκες των ΔΛΠ. Τα υπολογιστικά αυτά εργαλεία θα πρέπει να υποστηρίζουν ενδεικτικά τους εξής τύπους – μεθόδους υπολογισμού:

- Τύπος υπολογισμού παρούσας αξίας
- Τύπος υπολογισμού με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου
- Τύπος υπολογισμού της ωφέλιμης διάρκειας ζωής
- Τύπος υπολογισμού της απώλειας από εμπορικές απαιτήσεις με βάση τη μέθοδο εκτίμησης του εισπρακτέου ποσού
- Μέθοδος Λιανικών Τιμών Πώλησης
- Μέθοδος Ηλικίας των απαιτήσεων
- Μέθοδος πρόβλεψης των επισφαλειών
- Τύπος υπολογισμού προβλέψεων μελλοντικών ταμειακών ροών ⁽²⁾

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δηλαδή απαιτούν όχι μόνο την αναδιαμόρφωση των αναλυτικών εφαρμογών που ήδη λειτουργούσαν αλλά κυρίως, τη δημιουργία πολλών νέων εφαρμογών.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, για τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν τα ΔΛΠ είναι υποχρεωτική και η σύνταξη και δημοσίευση και της Κατάστασης Ταμειακών Ροών. Για την Κατάσταση Ταμειακών Ροών θα γίνει εκτενέστερη αναφορά στο επόμενο κεφάλαιο. Στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να προκύψουν οι Καταστάσεις των Ταμειακών Ροών. Δεν είναι κάτι το οποίο θεωρητικά είναι δύσκολο να κατανοηθεί από τον οποιονδήποτε λογιστή. Το ζήτημα είναι ότι ο λογιστικός σχεδιασμός και οι πληροφορίες που αντλούνται από αυτόν τον λογιστικό σχεδιασμό δε δίνουν την απαραίτητη πληροφόρηση ώστε να συνταχθούν σωστά οι ταμειακές ροές. Έτσι λοιπόν, είτε τώρα με την παράλληλη εφαρμογή Ελληνικών και Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είτε και μετά, όταν θα εφαρμοστούν πλήρως μόνο τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, πρέπει να υπάρχει μια εφαρμογή που, με βάση τις ταμειακές κινήσεις και τις παραμέτρους που θα έχουν οριστεί, να μπορεί

σε πραγματικό χρόνο να υπολογίζει για κάθε εταιρία τις ταμειακές ροές με βάση τα Πρότυπα των καταστάσεων τα οποία έχουν επιβληθεί από τις Αρχές. Στο ενδιάμεσο διάστημα θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν κάποιες άλλες εφαρμογές, που να υποβοηθούν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τη σύνταξη των Καταστάσεων Ταμειακών Ροών, απαλλαγμένων όσο είναι δυνατό, από λάθη.

Γενικά οι νέες αναλυτικές εφαρμογές που απαιτούνται για την εφαρμογή των ΔΛΠ είναι πολλές και αποτελεί ζωτική ανάγκη για τη σωστή εφαρμογή των Προτύπων η ανάλυση και ανάπτυξη αυτών των εφαρμογών. Χωρίς να προηγηθεί αυτή η ανάλυση, δεν μπορεί να γίνει ολοκληρωμένος λογιστικός σχεδιασμός με βάση τα διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Για έναν τέτοιο σχεδιασμό, δηλαδή για τη δημιουργία ενός Γενικού Λογιστικού Σχεδίου προσαρμοσμένο στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, πρέπει να θεωρηθεί ως δεδομένο ότι στη Γενική Λογιστική παρακολουθούνται ορισμένες μόνο από τις λογιστικές πληροφορίες και οι άλλες παρακολουθούνται σε αναλυτικές εφαρμογές που συνδέονται μαζί της.

Κλείνοντας την ενότητα αυτή να πούμε ότι κάποια στιγμή, αργά ή γρήγορα, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα θα γίνουν υποχρεωτικά για όλες τις εταιρίες. Οι επιχειρήσεις έχουν όλο το χρονικό διάστημα που απαιτείται να προετοιμαστούν, ώστε, όταν θα γίνει η πλήρης μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα όλων των επιχειρήσεων και όταν πια και η φορολογία θα γίνεται με βάση τις οικονομικές καταστάσεις που θα εκδίδονται με τα διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, να έχουν ολοκληρώσει τους λογιστικούς τους σχεδιασμούς, να φτιάξουν τις υποδομές τους και να έχουν εκπαιδεύσει το κατάλληλο προσωπικό, για να μεταβούν ολοκληρωμένα στη νέα κατάσταση, χωρίς μεγάλα ρίσκα και κόστη στο ενδιάμεσο διάστημα. ⁽¹⁾

2.12 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα από την Εφαρμογή των ΔΛΠ / ΔΠΧΠ

Η εφαρμογή των ΔΠΧΠ βελτιώνει και αναπτύσσει την επικοινωνία μεταξύ των διοικήσεων των εταιρειών, των μετόχων και των υποψήφιων επενδυτών, διευρύνοντας παράλληλα το έδαφος για πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίου (π.χ. εξεύρεση επενδυτών, απόκτηση δανειακών κεφαλαίων μέσω τραπεζών με ανταγωνιστικό κόστος). ⁽²⁾

Με την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών έχει ενεργή συμμετοχή η διοίκηση στη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Το «κλείσιμο του ισολογισμού» δεν είναι πια υπόθεση μόνο των οικονομικών υπηρεσιών μιας επιχείρησης αλλά είναι υπόθεση όλης της διοίκησης. Αν δεν συμμετέχει ενεργά όλη η διοίκηση και όλα τα επιμέρους τμήματα της επιχείρησης, το αποτέλεσμα της προσπάθειας, η σύνταξη δηλαδή των οικονομικών καταστάσεων, δεν θα είναι επιτυχές. Η αλλαγή της φιλοσοφίας που θα επέλθει στα διευθυντικά στελέχη είναι ζωτικής σημασίας. Τα στελέχη αυτά πρέπει να επιφορτιστούν με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για λογιστικές πολιτικές. Οι λογιστές των εταιριών θα πρέπει να βγουν από το «καλούπι» της τυποποιημένης λογιστικής και να αντιμετωπίζουν θέματα που απαιτούν κριτική σκέψη και υποκειμενικότητα. Η δημιουργική συνεισφορά της γνώσης και της εμπειρίας των λογιστών των εταιριών είναι απαραίτητη στην επιλογή των διαφόρων λογιστικών πολιτικών.⁽⁸⁾

Οι οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται με βάση ΔΛΠ έχουν περισσότερη διαφάνεια, είναι περισσότερο συγκρίσιμες με οικονομικές καταστάσεις άλλων εταιριών και άλλων χωρών που τα εφαρμόζουν και είναι καταστάσεις που δίνουν περισσότερη πληροφόρηση από την επιχειρηματική οντότητα προς τα έξω για να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να κάνουν χρήση αυτών των πληροφοριών.⁽²⁾

Με δεδομένο ότι τα υφιστάμενα (προ ΔΛΠ) λογιστικά πλαίσια σε αρκετές χώρες έχουν αρκετά κενά και ασάφειες σε ορισμένα σημαντικά θέματα, η εφαρμογή των ΔΛΠ (όπως αναφέρθηκε ήδη στην ενότητα 2.4 Λόγοι Έκδοσης – Αναγκαιότητα) θα μειώσει δραστικά την εφαρμογή της «δημιουργικής λογιστικής στις χώρες αυτές».⁽⁴⁾

Άλλα βασικά πλεονεκτήματα από την εφαρμογή των ΔΛΠ / ΔΠΧΠ είναι επιγραμματικά και τα εξής:⁽²⁾

- Η απεικόνιση των περιουσιακών στοιχείων των εταιριών στην τρέχουσα αξία τους και όχι στην ιστορική τους αξία.
- Η δυνατότητα κεφαλαιοποίησης και απόσβεσης σε περισσότερα έτη και για έξοδα διαφήμισης, τεχνολογικής έρευνας και ανάπτυξης.
- Η δυνατότητα (έστω υπό αυστηρές προϋποθέσεις) αναπροσαρμογής των άυλων παγίων στην εύλογη αξία τους, με αντίστοιχη επιβάρυνση ή επαύξηση των αποτελεσμάτων της χρήσης.

- Τα έξοδα κτήσης ακινητοποιήσεων, πρέπει να αποτελούν μέρος του κόστους κτήσης του παγίου στοιχείου που αφορούν, και δεν αποτελούν άυλο πάγιο ξεχωριστό
- Ο υπολογισμός των αποσβέσεων με βάση την ωφέλιμη των παγίων και όχι με βάση σταθερούς συντελεστές.
- Η ενοποίηση όλων των εταιρειών οι οποίες πληρούν τον ορισμό συνδεδεμένης επιχείρησης ανεξάρτητα εάν έχουν διαφορετικό αντικείμενο δραστηριότητας
- Η διάκριση των μισθώσεων σε χρηματοδοτικές και σε λειτουργικές με αποτέλεσμα οι χρηματοδοτικές (leasing) να καταχωρούνται, για τον μεν μισθωτή ως αγορασθέντα πάγια, για τον δε εκμισθωτή ως πώληση παγίων.

Τα όποια **μειονεκτήματα** των ΔΛΠ έχουν να κάνουν κυρίως με το μεγάλο κόστος λόγω του πλήθους του προσωπικού και των αυξημένων υποδομών που χρειάζονται και επίσης με ελλείψεις που αναμένεται να εξαλειφθούν στο μέλλον, όπως την έλλειψη επαρκούς τυποποίησης στις λογιστικές καταστάσεις και στην πλημμελή υποστήριξη του λογιστικού σχεδίου με την θεσμοθέτηση κατάλληλων λογαριασμών για την εφαρμογή τους.⁽²⁾

Επιπλέον ένα μειονέκτημα (πρόβλημα) που υπάρχει για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων είναι ότι τα ΔΠΧΠ, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί μέχρι στιγμής, επιτρέπουν σε κάποιες περιπτώσεις την επιλογή μεταξύ δύο χειρισμών για την απεικόνιση ορισμένων γεγονότων. Σε βάθος χρόνου, στόχος των ΔΠΧΠ είναι ο περιορισμός της επιλογής μεταξύ των δύο χειρισμών και η καθιέρωση μίας ενιαίας λογιστικής απεικόνισης, έτσι ώστε παρόμοιες συναλλαγές και γεγονότα να απεικονίζονται με παρόμοιο τρόπο, ενώ ανόμοιες συναλλαγές και γεγονότα να απεικονίζονται με διαφορετικό τρόπο.⁽³⁾

2.13 Πλαίσιο Κατάρτισης και Παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων

2.13.1 Γενικά –Πεδίο Εφαρμογής

Το «Πλαίσιο για την Ετοιμασία (κατάρτιση) και παρουσίαση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων» (πλαίσιο – Framework) εκδόθηκε τον Ιούλιο του 1989 από την IASC (Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων) και αποτελεί την

κωδικοποίηση των γενικά αποδεκτών θεωρητικών αρχών και κανονισμών της λογιστικής. Το «πλαίσιο» θέτει το θεωρητικό υπόβαθρο – τις λογιστικές πολιτικές πάνω στις οποίες θα πρέπει να βασίζονται όλα τα Πρότυπα (ΔΛΠ / ΔΠΧΠ).

Το πλαίσιο αναφέρει τις αρχές που διέπουν τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, διευκολύνει τη συνεπή και λογική εκπόνηση των ΔΛΠ / ΔΠΧΠ και παρέχει τη βάση για την εξάσκηση της υποκειμενικής κρίσης για την επίλυση λογιστικών θεμάτων. ⁽⁴⁾

Το πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων το οποίο και υιοθετήθηκε το 2001 από το I.A.S.B. δεν αποτελεί λογιστικό πρότυπο και ως εκ τούτου δεν ορίζει τη χρησιμοποίηση κάποιας λογιστικής πολιτικής για την αναγνώριση ή την αποτίμηση στοιχείων του ενεργητικού.

Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αναγνωρίζει ότι, στις λίγες περιπτώσεις που πιθανόν να υπάρχει «σύγκρουση» μεταξύ των απαιτήσεων του Πλαισίου και των ΔΠΧΠ (π.χ. μη εφαρμογή της αρχής της οικονομικής ουσίας πάνω από το νομικό τύπο σε κάποια Πρότυπα), πρέπει να υπερισχύουν οι απαιτήσεις των ΔΠΧΠ. Η εξάλειψη των διαφορών αυτών γίνεται μέσα από τις αναθεωρήσεις του Πλαισίου, με βάση την εμπειρία εφαρμογής των Προτύπων. ⁽³⁾

Σκοπός του Πλαισίου είναι: ⁽⁵⁾

- να βοηθήσει το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην ανάπτυξη των μελλοντικών ΔΛΠ / ΔΠΧΠ και στην αναθεώρηση των υφιστάμενων
- να βοηθήσει το Συμβούλιο στην προώθηση της εναρμόνισης των κανονισμών, λογιστικών προτύπων και διαδικασιών, που αφορούν στην παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων
- να βοηθήσει τα αρμόδια εθνικά όργανα στην ανάπτυξη εθνικών προτύπων
- να βοηθήσει τους συντάκτες των οικονομικών καταστάσεων στην εφαρμογή των ΔΛΠ και στην αντιμετώπιση θεμάτων τα οποία δεν αποτελούν ακόμα αντικείμενο ενός ΔΛΠ
- να βοηθήσει τους ελεγκτές να σχηματίζουν γνώμη για το αν οι οικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με τα ΔΛΠ
- να βοηθήσει τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων στην ερμηνεία των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτές που συντάχθηκαν σύμφωνα με τα ΔΛΠ

- να παράσχει σε όσους ενδιαφέρονται για το έργο της Επιτροπής ΔΛΠ, πληροφορίες σχετικά με την προσέγγισή της στη διαμόρφωση των ΔΛΠ.

Το πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων εφαρμόζεται για τις οικονομικές καταστάσεις γενικού σκοπού (καθώς και για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις) και ασχολείται με: ⁽³⁾

- τον σκοπό των οικονομικών καταστάσεων
- τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν τη χρησιμότητα της πληροφόρησης στις οικονομικές καταστάσεις
- τον ορισμό, την αναγνώριση και την αποτίμηση των στοιχείων από τα οποία συντάσσονται οι οικονομικές καταστάσεις, και
- τις έννοιες του κεφαλαίου και της διατήρησης κεφαλαίου

Στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων όπως είναι γνωστό περιλαμβάνονται οι σημερινοί και οι πιθανοί επενδυτές, οι εργαζόμενοι, οι δανειστές, οι προμηθευτές και άλλοι πιστωτές, οι πελάτες, το κράτος και τα όργανά του καθώς και το κοινό οι οποίοι χρησιμοποιούν τις οικονομικές καταστάσεις για την πληροφόρησή τους. ⁽⁵⁾

Οι οικονομικές καταστάσεις συντάσσονται και παρουσιάζονται κύρια για τους εξωτερικούς χρήστες. Αν και για τις περισσότερες χώρες, οι οικονομικές καταστάσεις φαίνονται καταρχήν όμοιες, υπάρχουν σημαντικές διαφορές, που οφείλονται σε κοινωνικές, οικονομικές και νομικές παραμέτρους. Η IASC, με την καθιέρωση των λογιστικών Προτύπων, έρχεται να αμβλύνει αυτές τις διαφορές, επικεντρώνοντας την προσοχή της σε μορφές σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων οι οποίες θα βοηθούν τους χρήστες αυτών στη λήψη αποφάσεων όπως πότε θα αγορασθεί ή πωληθεί μια συμμετοχή, την εκτίμηση ικανότητας μιας επιχείρησης να αποπληρώσει τα δάνειά της, τον καθορισμό των διανεμομένων κερδών, κ.λπ.

Συνήθως, τα λογιστικά υποδείγματα των οικονομικών καταστάσεων βασίζονται στο επανακτήσιμο ιστορικό κόστος και στην έννοια της διατήρησης του ονομαστικού κεφαλαίου. Ενδεχομένως, όμως, κάποια άλλα υποδείγματα να είναι καταλληλότερα για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων προκειμένου να πάρουν οικονομικές αποφάσεις. Έτσι, το πλαίσιο των ΔΛΠ έχει αναπτυχθεί για να εφαρμόζεται σε αρκετά λογιστικά υποδείγματα και έννοιες του κεφαλαίου και της διατήρησής του. ⁽⁹⁾

2.13.2 Σκοπός των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Το διοικητικό Συμβούλιο ή το όργανο που διοικεί μια επιχείρηση είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων αυτής.

Οι οικονομικές καταστάσεις αποσκοπούν στην παροχή πληροφοριών στους χρήστες, ικανών για να κατανοήσουν τη χρηματοοικονομική θέση, την αποδοτικότητα και τις μεταβολές στην οικονομική θέση της επιχείρησης, προκειμένου να πάρουν οικονομικές αποφάσεις. ⁽³⁾

Το IASB τονίζει ότι «οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις δείχνουν τα αποτελέσματα της διαχείρισης των οικονομικών πόρων της οντότητας από τη διεύθυνση». Ως εκ τούτου στα ΔΛΠ, αλλά και στη λογιστική γενικότερα, ο όρος «reporting» (αναφορά) εμπεριέχει και το στοιχείο της «λογοδοσίας» (accountability) προς τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. ⁽⁴⁾

Η **χρηματοοικονομική θέση** μιας επιχείρησης διαμορφώνεται, από την ικανότητά της να μετατρέπει τα στοιχεία του ενεργητικού που ελέγχει σε διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα, από την διάρθρωση της οικονομικής της δομής (ίδια προς ξένα κεφάλαια), από την φερεγγυότητα και την ρευστότητα της επιχείρησης (εξυπηρέτηση ληξιπρόθεσμων οφειλών). Οι παραπάνω πληροφορίες επιτρέπουν στους χρήστες να εκτιμήσουν τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, ικανά να καλύπτουν τις υποχρεώσεις της και να δίνει μία ικανοποιητική απόδοση στους μετόχους της.

Οι πληροφορίες για την **αποδοτικότητα** μιας επιχείρησης, ειδικότερα για την κερδοφορία της, απαιτούνται προκειμένου να εκτιμηθούν πιθανές μεταβολές στους οικονομικούς πόρους, που πιθανόν να ελέγχει η επιχείρηση στο μέλλον.

Οι πληροφορίες που αφορούν σε **μεταβολές τις οικονομικής θέσης** της επιχείρησης είναι χρήσιμες προκειμένου να εκτιμηθούν οι επενδυτικές, χρηματοοικονομικές και λειτουργικές δραστηριότητές της κατά τη διάρκεια της καλυπτόμενης περιόδου αναφοράς. ⁽³⁾

Οι πληροφορίες σχετικά με την χρηματοοικονομική θέση αποτυπώνονται στον Ισολογισμό, ενώ οι πληροφορίες για την αποδοτικότητα στα Αποτελέσματα Χρήσης και οι πληροφορίες για τις μεταβολές στη χρηματοοικονομική θέση αποτυπώνονται στις καταστάσεις των Ταμειακών Ροών και των Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων. ⁽⁹⁾

Οι οικονομικές καταστάσεις γενικού σκοπού, όπως υποδηλώνει και ο τίτλος τους, ανταποκρίνονται στις ανάγκες των περισσότερων χρηστών και δεν καλύπτουν όλο το φάσμα πληροφοριών που ένας χρήστης πιθανόν να απαιτεί προκειμένου να λάβει οικονομικές αποφάσεις. Ο κυριότερος λόγος είναι ότι οι οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν σε μία δεδομένη στιγμή την οικονομική θέση μίας επιχείρησης και βασίζονται στις οικονομικές επιπτώσεις παρελθόντων γεγονότων.

Οι οικονομικές καταστάσεις μπορούν, από την άλλη πλευρά, να αποτελέσουν σε ένα μεγάλο βαθμό ένδειξη για την επιμέλεια της διοίκησης, την εν γένει συμπεριφορά της απέναντι σε κινδύνους και επενδυτικές αποφάσεις, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται την περιουσία της επιχείρησης.

Μία πλήρη σειρά οικονομικών καταστάσεων (Ισολογισμός, Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, Κατάσταση Ταμειακών Ροών, Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και Επεξηγηματικές Σημειώσεις) θα πρέπει να χρησιμοποιείται συνδυαστικά, αφού η μεμονωμένη χρησιμοποίηση το πιθανότερο είναι να οδηγήσει σε λανθασμένα συμπεράσματα. Η Κατάσταση αποτελεσμάτων Χρήσης δε δίνει πληροφορίες για την οικονομική διάρθρωση της επιχείρησης, ενώ ο Ισολογισμός δεν μπορεί να αποκαλύψει πληροφορίες για την ικανότητα δημιουργίας ταμειακών ροών και λειτουργικών κερδών. Παράλληλα, οι Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις αποτελούν τη βάση πληροφόρησης των αρχών σύνταξης των καταστάσεων και παρέχουν τις απαραίτητες αναλύσεις για την κατανόησή τους. ⁽³⁾

2.13.3 Βασικές Λογιστικές Παραδοχές (Αρχές)

Οι βασικές παραδοχές / αρχές (assumptions / concepts) του πλαισίου βάσει των οποίων συντάσσονται οι οικονομικές καταστάσεις είναι:

- Η αυτοτέλεια των χρήσεων ή αρχή των δεδουλευμένων (accrual Basis) ή λογιστική αρχή της πραγματοποίησης. Με βάση την αρχή αυτή οι συναλλαγές αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις όταν πραγματοποιούνται και απεικονίζονται κατά τις χρήσεις που αυτές αφορούν και όχι όταν εισπράττονται ή πληρώνονται. Η παραδοχή αυτή δεν ισχύει για την Κατάσταση των Ταμειακών Ροών (η κατάσταση αυτή συντάσσεται σε

ταμειακή βάση). Τα έξοδα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με βάση τη συσχέτιση αυτών με τα αντίστοιχα έσοδα που δημιουργούν.⁽³⁾

Δηλαδή άμεση συνέπεια αυτής της παραδοχής είναι η αρχή της συσχέτισης εσόδων και εξόδων (matching principle).⁽⁹⁾

- Η αρχή της συνεχούς επιχειρηματικής δραστηριότητας (going concern). Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται με την παραδοχή ότι η επιχείρηση συνεχίζει και θα συνεχίσει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες για το προβλεπτό μέλλον και δεν έχει την πρόθεση ούτε την ανάγκη να ρευστοποιήσει ή να περικόψει σημαντικά το επίπεδο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της.⁽⁵⁾

Η διοίκηση της επιχείρησης θα πρέπει να προβαίνει σε εκτίμηση της δυνατότητας συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας για διάστημα τουλάχιστον πέρα των δώδεκα μηνών.

Μετά την εκτίμηση αυτή και εφόσον υπάρχουν σημαντικές αμφιβολίες σχετικά με τη συνέχιση της δραστηριότητας της επιχείρησης, θα πρέπει οι οικονομικές καταστάσεις να παρουσιασθούν σε διαφορετική βάση και η βάση που χρησιμοποιήθηκε γνωστοποιείται.⁽³⁾

2.13.4 Ποιοτικά Χαρακτηριστικά των Οικονομικών Καταστάσεων

«Ποιοτικά χαρακτηριστικά» είναι οι ιδιότητες που κάνουν τις πληροφορίες στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις **χρήσιμες** στους χρήστες αυτών.⁽⁴⁾

Τα κυριότερα ποιοτικά χαρακτηριστικά είναι:⁽⁵⁾

- **Σαφήνεια (Κατανοητότητα)** των οικονομικών καταστάσεων. Μια ουσιώδης ιδιότητα των παρεχόμενων με τις οικονομικές καταστάσεις πληροφοριών είναι ότι αυτές πρέπει να είναι κατανοητές από τους χρήστες οι οποίοι προϋποτίθεται ότι διαθέτουν μία γενική γνώση των επιχειρηματικών και οικονομικών δραστηριοτήτων και της λογιστικής καθώς και τη θέληση να μελετήσουν τις πληροφορίες με εύλογη επιμέλεια.
- **Συνάφεια** των οικονομικών καταστάσεων. Οι πληροφορίες που παρέχονται με τις Οικονομικές Καταστάσεις έχουν την ιδιότητα της συνάφειας όταν επηρεάζουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών βοηθώντας αυτούς να εκτιμούν παρελθόντα, παρόντα ή μελλοντικά γεγονότα ή να επιβεβαιώνουν ή

να διορθώνουν προηγούμενες εκτιμήσεις τους. Η συνάφεια των πληροφοριών επηρεάζεται από τη φύση και τη σπουδαιότητά τους. Σε μερικές περιπτώσεις η φύση των πληροφοριών είναι από μόνη της επαρκής για να προσδιορίσει τη συνάφειά τους. Οι πληροφορίες είναι ουσιώδεις αν η παράλειψη τους ή η κακή διατύπωσή τους θα μπορούσε να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λήφθηκαν με βάση τις οικονομικές καταστάσεις.

- **Συγκρισιμότητα** των οικονομικών καταστάσεων. Οι χρήστες πρέπει να είναι σε θέση να συγκρίνουν τις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης διαχρονικά καθώς και τις οικονομικές καταστάσεις διαφόρων επιχειρήσεων για να εκτιμούν τη σχετική οικονομική θέση τους, την αποδοτικότητα και τις μεταβολές στην οικονομική θέση. Συνεπώς η αποτίμηση και η απεικόνιση του οικονομικού αποτελέσματος των όμοιων συναλλαγών και λοιπών γεγονότων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ομοιόμορφο τόσο διαχρονικά μέσα στην επιχείρηση, όσο και στις διαφορετικές επιχειρήσεις.

Σημαντικό στοιχείο του ποιοτικού χαρακτηριστικού της συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων είναι οι λογιστικές πολιτικές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την κατάρτισή τους καθώς και οι τυχόν μεταβολές των πολιτικών αυτών και οι συνέπειες τέτοιων μεταβολών.

- **Αξιοπιστία** των οικονομικών καταστάσεων. Οι πληροφορίες για να είναι χρήσιμες πρέπει να είναι αξιόπιστες (ουδέτερες), δηλαδή να είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη λάθη και προκαταλήψεις. Οι χρήστες πρέπει να μπορούν να βασίζονται σ' αυτές επειδή αντιπροσωπεύουν πιστά εκείνο το οποίο υποτίθεται και αναμένεται ότι αντιπροσωπεύουν.

Για να είναι αξιόπιστες οι πληροφορίες πρέπει να διακρίνονται ως προς τα ακόλουθα:

- **Ουσία πάνω από τον τύπο:** Οι πληροφορίες είναι αναγκαίο να λογιστικοποιούνται και να παρουσιάζονται σύμφωνα με την ουσία τους και την οικονομική πραγματικότητα και όχι μόνο με το νομικό τους τύπο. Για παράδειγμα, μία επιχείρηση έχει μεταβιβάσει ένα περιουσιακό στοιχείο αλλά υπάρχουν συμφωνίες που εξασφαλίζουν ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει να απολαμβάνει τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που ενσωματώνονται στο περιουσιακό στοιχείο. Στη περίπτωση αυτή η απεικόνιση μόνο της πώλησης δεν θα αντιπροσώπευε πιστά τη συναλλαγή.

- **Ουδετερότητα:** Οι πληροφορίες που περιέχονται στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να είναι ουδέτερες. Οι οικονομικές καταστάσεις δεν είναι ουδέτερες αν με την επιλογή ή την παρουσίαση των πληροφοριών επηρεάζουν τη λήψη μιας απόφασης ή κρίσης για να επιτύχουν ένα προκαθορισμένο αποτέλεσμα.
- **Πληρότητα:** Για να είναι αξιόπιστες οι πληροφορίες στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να είναι πλήρεις εντός των ορίων του ουσιώδους και του κόστους. Μια παράλειψη μπορεί να έχει ως συνέπεια οι πληροφορίες να είναι εσφαλμένες ή παραπλανητικές και έτσι αναξιόπιστες και ανεπαρκείς σε ότι αφορά τη συνάφειά τους.
- **Πιστή παρουσίαση (απεικόνιση):** Για να είναι αξιόπιστες οι πληροφορίες θα πρέπει να απεικονίζουν πιστά τις οικονομικές συναλλαγές και τα άλλα γεγονότα που αναμένεται ή που μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι θα παρουσιάζουν. Ένας Ισολογισμός, για παράδειγμα, πρέπει να παρουσιάζει πιστά τις συναλλαγές και τα γεγονότα που επηρεάζουν τα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης κατά την ημερομηνία κατάρτισής του και τα οποία ανταποκρίνονται στα κριτήρια της λογιστικής αναγνώρισης.⁽³⁾
- **Σύνεση:** Κατά τη διαδικασία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων μπορεί να αντιμετωπιστούν αβεβαιότητες οι οποίες περιβάλλουν πολλά γεγονότα και καταστάσεις (π.χ. επισφαλείς απαιτήσεις, εκτιμήσεις για την ωφέλιμη ζωή των παγίων).
Τέτοιες αβεβαιότητες αναγνωρίζονται με την γνωστοποίηση του είδους και της έκτασής τους, καθώς και με την επίδειξη σύνεσης κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.
Σύνεση είναι ένα μέτρο επιφυλακτικότητας, το οποίο εμπεριέχεται στην άσκηση κάθε κρίσης, που απαιτείται για να γίνουν οι αναγκαίες εκτιμήσεις κάτω από συνθήκες αβεβαιότητας, με τέτοιο τρόπο ώστε τα στοιχεία του ενεργητικού και τα έσοδα να μην υπερεκτιμώνται, ενώ αντίθετα οι υποχρεώσεις και τα έξοδα να μην υποτιμώνται.⁽³⁾

Η παρουσίαση των πληροφοριών στις οικονομικές καταστάσεις, προκειμένου αυτές να εκπληρώνουν το βασικό σκοπό τους, που είναι η ικανοποίηση των αναγκών των

χρηστών τους, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από κατάλληλη εξισορρόπηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δίδεται στην **εξισορρόπηση μεταξύ συνάφειας και αξιοπιστίας**, που ουσιαστικά σημαίνει ότι, οι πληροφορίες πρέπει να παρουσιάζονται έγκαιρα έστω και αν δεν είναι απόλυτα αξιόπιστες, διότι σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή της μη έγκαιρης πληροφόρησης, ο βασικός σκοπός τους αναιρείται.⁽⁹⁾

Σημασία επίσης έχει η **εξισορρόπηση μεταξύ κόστους και οφέλους**. Τα οφέλη που προκύπτουν από τις πληροφορίες πρέπει να υπερβαίνουν το κόστος παροχής των πληροφοριών. Η εξισορρόπηση αυτή αποτελεί κατά ένα μεγάλο μέρος μία διαδικασία κρίσης από την πλευρά της επιχείρησης. Είναι βέβαιο ότι το κόστος της πληροφορίας δε βαρύνει απαραίτητα τους χρήστες που απολαμβάνουν τα οφέλη. Το γεγονός αυτό καθιστά δύσκολη την εφαρμογή του ελέγχου κόστους – οφέλους σε κάθε μία ειδική περίπτωση.⁽³⁾

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι, αν οι οικονομικές καταστάσεις συνδυάζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν πιο πάνω, τότε αυτές θεωρείται ότι παρέχουν μία ακριβοδίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης, των μεταβολών της και της αποδοτικότητας της επιχείρησης, αν και το πλαίσιο δεν ασχολείται άμεσα με την έννοια (αρχή) της ακριβοδίκαιης εικόνας.⁽⁹⁾

2.13.5 Στοιχεία των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Οι οικονομικές ή χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τα οικονομικά αποτελέσματα των συναλλαγών και άλλων γεγονότων κατά ομάδες μέσα σε γενικές κατηγορίες σύμφωνα με τα οικονομικά χαρακτηριστικά τους. Οι κατηγορίες αυτές ονομάζονται στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων και είναι τα περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού, οι υποχρεώσεις, τα ίδια κεφάλαια, τα έσοδα και τα έξοδα. Εξ' αυτών οι τρεις πρώτες κατηγορίες έχουν σχέση με την μέτρηση της οικονομικής θέσεως και οι επόμενες δύο, με τη μέτρηση της αποδοτικότητας της επιχείρησης.

A. Οικονομική θέση

Τα στοιχεία που συνδέονται άμεσα με την επιμέτρηση – αποτίμηση της οικονομικής θέσης στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (Ισολογισμός) είναι τα περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού, οι υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια.

Περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού είναι ένας πόρος που ελέγχεται από την επιχείρηση, ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων και από τον οποίο αναμένεται να εισρεύσουν στην επιχείρηση μελλοντικά οικονομικά οφέλη. ⁽⁵⁾

Από τον πιο πάνω ορισμό απορρέουν τα εξής:

- Τα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να είναι είτε ενσώματα, είτε ασώματα.
- Ο έλεγχος επ' αυτών δεν προϋποθέτει και το δικαίωμα ιδιοκτησίας.
- Συναλλαγές ή γεγονότα που αναμένεται να συμβούν στο μέλλον, δεν πληρούν τον ορισμό του περιουσιακού στοιχείου.
- Τα αναμενόμενα από τα περιουσιακά στοιχεία οφέλη εκφράζονται με την άμεση ή έμμεση εισροή ταμιακών διαθεσίμων ή ταμιακών ισοδυνάμων.
- Τα μελλοντικά αυτά οικονομικά οφέλη μπορεί να εισρεύσουν στην επιχείρηση με πολλούς τρόπους, π.χ. ένα περιουσιακό στοιχείο μπορεί να χρησιμοποιείται από μόνο του ή σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία για την παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών που πωλούνται από την επιχείρηση, να ανταλλάσσεται με άλλα περιουσιακά στοιχεία, να χρησιμοποιείται για το διακανονισμό μιας υποχρέωσης ή να διανέμεται στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης.

Οι υποχρεώσεις είναι παρούσες δεσμεύσεις της επιχείρησης που προκύπτουν από γεγονότα του παρελθόντος και ο διακανονισμός των οποίων αναμένεται να καταλήξει σε εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη.

Από τον ορισμό αυτό απορρέουν τα εξής:

- Οι υποχρεώσεις είναι οφειλές ή δεσμεύσεις προς τρίτους.
- Είναι αναγκαία η διάκριση μεταξύ μίας παρούσας υποχρέωσης και μίας μελλοντικής δέσμευσης. Η πρόθεση της διοίκησης μίας επιχείρησης να αποκτήσει ένα στοιχείο του ενεργητικού δε δημιουργεί απαραίτητα μια παρούσα υποχρέωση. Οι υποχρεώσεις ανακύπτουν με την παραλαβή περιουσιακών στοιχείων ή με την ανέκκλητη δέσμευση για αγορά αυτών.
- Ο διακανονισμός της υποχρέωσης, θα γίνει είτε με εκροή μετρητών ή με παροχή υπηρεσιών ή με μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων ή με αντικατάσταση της υποχρέωσης με άλλη, ή με την μετατροπή της υποχρέωσης σε κεφάλαιο.

- Στις υποχρεώσεις περιλαμβάνονται και οι προβλέψεις εφόσον πληρούν τον ορισμό αυτών, έστω και αν χρειάζεται να γίνουν εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό του ύψους τους.⁽⁹⁾

Ως **Καθαρή Θέση (Ίδια Κεφάλαια)** χαρακτηρίζεται το απομένον δικαίωμα επί των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης μετά την αφαίρεση όλων των υποχρεώσεων.

Ο παραπάνω ορισμός δεν αποκλείει την παρουσίαση των Ιδίων Κεφαλαίων στις οικονομικές καταστάσεις, σε αναλυτικές υποκατηγορίες (π.χ. μετοχικό κεφάλαιο, αποθεματικά, αδιανέμητα κέρδη). Τέτοιες ταξινομήσεις μπορεί να αποβούν απαραίτητες πληροφορίες για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων και να αποτελέσουν ενδείξεις νομικών ή άλλων περιορισμών που να εμποδίσουν τη διανομή κερδών ή να αντικατοπτρίσουν την ύπαρξη διαφορετικών δικαιωμάτων διανομής στα μέλη με διαφορετικούς τίτλους ιδιοκτησίας (π.χ. προνομιούχοι μέτοχοι).

Η δημιουργία αποθεματικών, μερικές φορές, επιβάλλεται από τον νόμο ή από το καταστατικό της επιχείρησης ή μπορεί να βασίζεται σε φορολογικές διατάξεις. Η ύπαρξη και το μέγεθος αυτών των αποθεματικών μπορεί να είναι μία πληροφορία χρήσιμη για τη λήψη αποφάσεων από τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.

Το ποσό με το οποίο εμφανίζονται τα Ίδια Κεφάλαια στον Ισολογισμό, εξαρτάται από την αποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων. Το συνολικό ποσό των Ιδίων Κεφαλαίων, μόνο κατά σύμπτωση μπορεί να ανταποκρίνεται στην αγοραία αξία των μετοχών της επιχείρησης ή στο ποσό που θα μπορούσε να συγκεντρωθεί από τη ρευστοποίηση, είτε όλης της επιχείρησης είτε μεμονωμένων στοιχείων του ενεργητικού της.

B. Αποδοτικότητα και κέρδος

Η αποδοτικότητα της επιχείρησης μετράται συνήθως από τα αποτελέσματά της και συγκεκριμένα από το κέρδος, το οποίο χρησιμοποιείται είτε ως ένα μεμονωμένο μέγεθος είτε ως βάση δεικτών αποδοτικότητας, όπως είναι τα Κέρδη ανά Μετοχή.

Τα έσοδα και τα έξοδα της επιχείρησης (που δημιουργούν το αποτέλεσμα της χρήσης) μπορούν να απεικονίζονται με διαφορετικούς τρόπους, προκειμένου να είναι κατάλληλα για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων. Ο τρόπος παρουσίασης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη φύση και τις δραστηριότητες της επιχείρησης.⁽³⁾

Γ. Εισόδημα

Εισόδημα είναι αυξήσεις στα οικονομικά οφέλη κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου με την μορφή εισροών, ή αυξήσεων των περιουσιακών στοιχείων ή μειώσεων των υποχρεώσεων, που καταλήγουν σε αυξήσεις των Ιδίων Κεφαλαίων, άλλες εκτός από εκείνες που σχετίζονται με εισφορές από τους συμμετέχοντες στα Ίδια Κεφάλαια.

Από τον ορισμό αυτό προκύπτουν τα εξής:

- Το εισόδημα περιλαμβάνει έσοδα και κέρδη.
- Ως έσοδα θεωρούνται τόσο τα τακτικά, δηλαδή αυτά που προέρχονται από τις συνήθεις δραστηριότητες της επιχείρησης, όσο και τα έκτακτα.
- Στο εισόδημα περιλαμβάνονται και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη, όπως για παράδειγμα τα προερχόμενα από αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε πραγματικές τιμές.⁽⁹⁾

Δ. Δαπάνες - Έξοδα

Είναι οι μειώσεις στα οικονομικά οφέλη κατά τη διάρκεια της χρήσης, με τη μορφή εκροών ή μειώσεων των στοιχείων του ενεργητικού ή αυξήσεων των υποχρεώσεων, που οδηγούν σε μειώσεις των ιδίων κεφαλαίων.

Ο ορισμός των δαπανών ενσωματώνει τόσο τα έξοδα που προκύπτουν κατά τις συνήθεις δραστηριότητες της επιχείρησης (π.χ. κόστος πωλήσεων, έξοδα διοίκησης, έξοδα διάθεσης, αποσβέσεις), όσο και τις ζημιές (π.χ. ζημιές από την πώληση μη κυκλοφορούντων στοιχείων, ζημιές από διάφορες καταστροφές όπως πυρκαγιές).

Τα έξοδα, συνήθως, λαμβάνουν τη μορφή μίας εκροής ή μείωσης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού, όπως ταμειακών διαθεσίμων και ταμειακών ισοδυνάμων, αποθεμάτων και ενσώματων παγίων.

Ο ορισμός των ζημιών περιλαμβάνει, επίσης, τις μη πραγματοποιημένες ζημιές όπως ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές αποτίμησης. Όταν οι ζημιές αναγνωρίζονται στη Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, τότε παρουσιάζονται ξεχωριστά δεδομένου ότι η γνώση αυτών είναι χρήσιμη για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.⁽³⁾

2.13.6 Αναγνώριση και Αποτίμηση των Οικονομικών Καταστάσεων

Αναγνώριση (καταχώρηση) είναι η διαδικασία σύμφωνα με την οποία ένα στοιχείο ενσωματώνεται στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης. Το «Πλαίσιο Κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων» καθορίζει δύο απαραίτητα κριτήρια, τα οποία θα πρέπει να ικανοποιούνται προκειμένου ένα στοιχείο (εφόσον ικανοποιείται αρχικά ο ορισμός του στοιχείου) να αναγνωρισθεί στον Ισολογισμό ή στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Τα κριτήρια καταχώρησης είναι τα εξής: ⁽³⁾

- Να είναι πιθανό ότι **μελλοντικά οικονομικά οφέλη** που σχετίζονται με το προς αναγνώριση στοιχείο, θα εισρεύσουν ή θα εκταμιευθούν από την επιχείρηση.

Η έννοια της πιθανότητας χρησιμοποιείται στα κριτήρια καταχώρησης για να λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός αβεβαιότητας με τον οποίο τα συνδεόμενα με το κονδύλι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην επιχείρηση ή θα εκρεύσουν από αυτή και συμβαδίζει με την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει το περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί μια επιχείρηση. Εκτιμήσεις του βαθμού αβεβαιότητας γίνονται με βάση τις διαθέσιμες ενδείξεις όταν καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις. ⁽⁵⁾

- Να έχει το **στοιχείο ένα κόστος ή μια αξία που μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα**. Όταν το κόστος ή η αξία πρέπει να εκτιμηθεί, η χρήση εύλογων εκτιμήσεων είναι ένα ουσιαστικό μέρος της κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και δεν υποσκάπτει την αξιοπιστία τους. Όταν όμως δεν μπορεί να γίνει μία εύλογη εκτίμηση το στοιχείο δεν καταχωρείται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (Ισολογισμός) ή στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων (Αποτελέσματα Χρήσης). Αλλά τότε αυτό θα πρέπει να γνωστοποιείται στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις. ⁽⁵⁾

Αναλυτικά για την αναγνώριση (καταχώρηση) των στοιχείων του ενεργητικού, των υποχρεώσεων, των εσόδων και των εξόδων αναφέρουμε τα εξής: ⁽³⁾

- Ένα **στοιχείο του Ενεργητικού** (περιουσιακό στοιχείο) θα αναγνωρισθεί στον Ισολογισμό, όταν είναι πιθανό ότι τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην επιχείρηση και το περιουσιακό στοιχείο έχει μια αξία που

μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα. Έτσι η ανάληψη μιας δαπάνης από την οποία δεν θεωρείται πιθανό να εισρεύσουν στην επιχείρηση οικονομικά οφέλη, καταχωρείται στα Αποτελέσματα Χρήσης. Η πρόθεση της Διοίκησης κατά την ανάληψη της δαπάνης είναι αδιάφορη.⁽⁹⁾

- Μία **υποχρέωση** αναγνωρίζεται στον Ισολογισμό όταν είναι πιθανό ότι μία εκροή πόρων, που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, θα προσέλθει από τον διακανονισμό μίας παρούσας οφειλής, ενώ το ποσό με το οποίο ο διακανονισμός θα λάβει χώρα μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.
- Για να αναγνωριστεί ένα **έσοδο** στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, θα πρέπει να έχει προκύψει μία αύξηση σε ένα στοιχείο του ενεργητικού ή με μία μείωση υποχρέωσης και η οποία αύξηση μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.
- Τα **έξοδα** αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, όταν έχει προκύψει μία μείωση στα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που σχετίζεται με μείωση στοιχείου του ενεργητικού ή με αύξηση υποχρέωσης, η οποία μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.

Αποτίμηση (επιμέτρηση) είναι η διαδικασία προσδιορισμού των χρηματικών ποσών στα οποία τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων αναγνωρίζονται και απεικονίζονται στον Ισολογισμό και στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Το «Πλαίσιο Κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων» αναφέρει τέσσερις διαφορετικές βάσεις για την αποτίμηση στοιχείων που αναγνωρίζονται σε αυτές, χωρίς να υιοθετεί κάποια συγκεκριμένη. Μία επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει σε διαφορετικά επίπεδα ή με διαφορετικούς συνδυασμούς μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

- **Το ιστορικό κόστος.** Τα στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται στο ποσό των ταμειακών διαθεσίμων ή των ταμειακών ισοδυνάμων που καταβλήθηκαν ή στην εύλογη αξία του ανταλλάγματος που δόθηκε για να αποκτηθούν.
- **Το τρέχων κόστος.** Τα στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στο ποσό ταμειακών διαθεσίμων ή των ταμειακών ισοδυνάμων που θα έπρεπε να καταβληθεί αν τα ίδια ή ισοδύναμα στοιχεία αποκτούνταν τώρα. Οι υποχρεώσεις απεικονίζονται στο ποσό που θα χρειαζόταν προκειμένου να διακανονιστεί η οφειλή τώρα.

- **Τη ρευστοποιήσιμη αξία.** Τα στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στο ποσό των ταμειακών διαθεσίμων ή των ταμειακών ισοδυνάμων που θα μπορούσε να ληφθεί τώρα, από την πώληση των στοιχείων αυτών.
- **Την παρούσα αξία.** Τα στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στην παρούσα προεξοφλημένη αξία των μελλοντικών καθαρών ταμειακών εισροών, που το στοιχείο αναμένεται να δημιουργήσει κατά τη συνήθη λειτουργική πορεία της επιχείρησης.

Το Πλαίσιο δεν υιοθετεί συγκεκριμένη βάση ως τη μόνη αποδεκτή. Διαφορετικά στοιχεία, δηλαδή, τα οποία περιέχονται στις οικονομικές καταστάσεις είναι δυνατό να αποτιμώνται σε διαφορετική βάση. Τα ενσώματα πάγια, για παράδειγμα, στο ιστορικό κόστος, τα διαπραγματεύσιμα στοιχεία σε εύλογες αξίες, τα αποθέματα στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.⁽³⁾

Η βάση αποτίμησης (επιμέτρησης) που είναι περισσότερο αποδεκτή από τις επιχειρήσεις για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεών τους είναι αυτή του Ιστορικού Κόστους.⁽⁵⁾

2.13.7 Έννοιες του Κεφαλαίου και Διατήρησής του

Η έννοια του **Κεφαλαίου**, όπως την θεωρούν οι επιχειρήσεις για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεών τους, μπορεί να είναι είτε **οικονομική (χρηματοοικονομική)**, που εκφράζει το επενδυμένο χρηματικό ποσό ή την επενδυμένη αγοραστική δύναμη και είναι συνώνυμο με την καθαρή περιουσία ή τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης, είτε **φυσική**, που εκφράζει την παραγωγική δυναμικότητα της επιχείρησης σε μονάδες προϊόντος. Η επιλογή της αρμόζουσας έννοιας του κεφαλαίου από την επιχείρηση πρέπει να βασίζεται στις ανάγκες των χρηστών των οικονομικών καταστάσεών της.⁽⁵⁾

Οι παραπάνω έννοιες του κεφαλαίου δημιουργούν τις ακόλουθες **αρχές διατήρησης του κεφαλαίου:**⁽⁹⁾

- **Διατήρηση Οικονομικού Κεφαλαίου**

Σύμφωνα με την οικονομική έννοια του κεφαλαίου, κέρδος πραγματοποιείται αν το ποσό της καθαρής περιουσίας στο τέλος της χρήσης υπερβαίνει το ποσό

αυτής που υπήρχε στην αρχή της χρήσης. Το κέρδος αυτό μπορεί να αποτιμάται είτε σε ονομαστικές χρηματικές μονάδες είτε σε μονάδες σταθερής ονομαστικής δύναμης. Στην πρώτη περίπτωση (ονομαστικές χρηματικές μονάδες), το κέρδος αντιπροσωπεύει την αύξηση του ονομαστικού κεφαλαίου στη χρήση. Έτσι, ανατιμήσεις των περιουσιακών στοιχείων δεν συνιστούν κέρδη παρά μόνο αν πωληθούν. Στη δεύτερη περίπτωση (σταθερή αγοραστική δύναμη), ως κέρδος θεωρείται μόνο η αύξηση των περιουσιακών στοιχείων πέραν του γενικού επιπέδου των τιμών. Η αύξηση μέχρι το επίπεδο των τιμών θεωρείται διατήρηση του κεφαλαίου και συνεπώς τμήμα των ιδίων κεφαλαίων.

- **Διατήρηση Φυσικού Κεφαλαίου**

Σύμφωνα με τη φυσική έννοια του κεφαλαίου, κέρδος πραγματοποιείται μόνο αν η φυσική παραγωγική δυναμικότητα κατά το τέλος της χρήσεως υπερβαίνει αυτήν που υπήρχε κατά την αρχή της χρήσεως. Όλες οι μεταβολές των τιμών που επηρεάζουν τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της επιχείρησης, θεωρούνται μεταβολές στην αποτίμηση της φυσικής παραγωγικής δυναμικότητας και αντιμετωπίζονται ως αναπροσαρμογές διατήρησης του κεφαλαίου, περιλαμβανόμενες στα ίδια κεφάλαια και όχι στο κέρδος.

Η αρχή – έννοια κεφαλαίου που έχει επικρατήσει διεθνώς είναι η οικονομική (χρηματοοικονομική) έννοια.

2.14 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων (ΔΛΠ 1)

Οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν μια δομημένη παρουσίαση της οικονομικής θέσης μίας επιχείρησης καθώς και των συναλλαγών που έχουν διενεργηθεί από αυτήν.

Κάθε επιχείρηση, μέσω των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζει, επιδιώκει να παρέχει πληροφορίες στους εξωτερικούς χρήστες, σχετικά με την οικονομική της θέση, την απόδοσή της, καθώς και τις ταμιακές ροές αυτής. Επιπλέον βασική επιδίωξη αποτελεί και η παροχή πληροφοριών σχετικά με τα αποτελέσματα της διαχείρισης από τη διοίκηση, των πόρων που της εμπιστεύθηκαν.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός τους, οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να παρέχουν πληροφόρηση σχετικά με:

- τα στοιχεία του ενεργητικού,
- τις υποχρεώσεις,
- τα ίδια κεφάλαια,
- τα έσοδα και τα έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των κερδών και ζημιών,
- άλλες μεταβολές επί των ιδίων κεφαλαίων, και
- τις ταμειακές ροές.

Απώτερη επιδίωξη των οικονομικών καταστάσεων είναι να βοηθήσουν τους χρήστες να εκτιμήσουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης και ειδικότερα τον χρόνο και τη βεβαιότητα της δημιουργίας τους.

Μία πλήρη σειρά οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους καταστάσεις:

- **Κατάσταση Οικονομικής Θέσης** στο τέλος της περιόδου. Πρόκειται για μια πιο συνοπτική παρουσίαση του Ισολογισμού σε σχέση με το υπόδειγμα του ΕΓΛΣ, χωρίς κωδικοποίηση από την οποία απουσιάζουν οι Λογαριασμοί Τάξεως.⁽²⁾
- **Κατάσταση Συνολικών Εσόδων** για την περίοδο. Πρόκειται για μια πιο συνοπτική παρουσίαση της κατάστασης **Αποτελεσμάτων Χρήσης** σε σχέση με το υπόδειγμα του ΕΓΛΣ, χωρίς κωδικοποίηση. Καταλήγει στα κέρδη μετά φόρων.⁽²⁾
- **Κατάσταση μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων** για την περίοδο,
- **Κατάσταση Ταμειακών Ροών** για την περίοδο
- **Σημειώσεις (Notes)** που περιλαμβάνουν περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις. Αποτελεί το μεγαλύτερο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων καθώς περιλαμβάνει παραπομπές και αναλύσεις για τις συνοπτικές γραμμές της κατάστασης οικονομικής θέσης και της κατάστασης συνολικών εσόδων.

Η βάση της παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων καθορίζεται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1 (ΔΛΠ 1) «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων».⁽³⁾

2.14.1 Σκοπός και Πεδίο Εφαρμογής

Ο σκοπός του Προτύπου είναι να περιγράψει τη βάση παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων ώστε να εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα τόσο με τις οικονομικές καταστάσεις των προηγούμενων περιόδων της οικονομικής οντότητας (επιχείρησης) όσο και με τις οικονομικές καταστάσεις άλλων οντοτήτων (επιχειρήσεων). Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός το πρότυπο θέτει τις γενικές αρχές παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων, τις κατευθυντήριες γραμμές για τη δομή τους αλλά και το ελάχιστο περιεχόμενό τους.

Το ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων» το εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να καταρτίσουν και να παρουσιάσουν τις οικονομικές καταστάσεις γενικής χρήσης (σκοπού) σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ.

Οι **γενικής χρήσης (σκοπού) οικονομικές καταστάσεις** είναι εκείνες που καταρτίζονται προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των χρηστών, οι οποίοι δεν είναι σε θέση να ζητήσουν ειδικά καταρτιζόμενες οικονομικές αναφορές, έτσι ώστε να καλύπτουν τις δικές τους συγκεκριμένες ανάγκες πληροφόρησης.

Το ΔΛΠ 1 εφαρμόζεται, επίσης, τόσο στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις μίας επιχείρησης, όσο και στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αυτής. Αντίθετα δεν εφαρμόζεται στη δομή και στο περιεχόμενο συνοπτικών ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων, οι οποίες καταρτίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 34 «Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Αναφορά».

Το ΔΛΠ 1 αφορά τις επιχειρήσεις όλων των ειδών, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. ⁽³⁾

Η ορολογία που χρησιμοποιείται αφορά κυρίως επιχειρήσεις που έχουν ως σκοπό το κέρδος, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα. Αναφέρεται ότι οικονομικές οντότητες με μη κερδοσκοπικές δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα, ή του δημόσιου τομέα, που επιδιώκουν να εφαρμόσουν αυτό το Πρότυπο μπορεί να χρειάζεται να αλλάξουν τις περιγραφές που χρησιμοποιούνται για ορισμένα συγκεκριμένα κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων αλλά και για τις ίδιες τις οικονομικές καταστάσεις. ⁽⁵⁾

2.14.2 Γενικές Αρχές Παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι γενικές αρχές παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων του ΔΛΠ 1 συνεισφέρουν στα ποιοτικά χαρακτηριστικά των οικονομικών καταστάσεων του «Θεσμικού Πλαισίου» που αναφέρθησαν στην ενότητα 2.13.4.

Οι γενικές αρχές παρουσίασης (γενικά χαρακτηριστικά) των οικονομικών καταστάσεων όπως ορίζονται αυτές στο ΔΛΠ 1 είναι η εξής:

- Ακριβοδίκαιη (εύλογη) παρουσίαση και συμμόρφωση προς τα Δ.Π.Χ.Π./ΔΛΠ
- Επιλογή λογιστικών πολιτικών (μεθόδων)
- Συνεχιζόμενη (διαρκής) επιχειρηματική δραστηριότητα
- Λογιστική των δεδουλευμένων εσόδων – εξόδων (αυτοτέλεια των χρήσεων)
- Ομοιομορφία (συνέπεια) παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων
- Σπουδαιότητα – σημαντικότητα και ολότητα – συγκέντρωση (ουσιώδης πληροφόρηση)
- Συμψηφισμός στοιχείων
- Συγκριτική πληροφόρηση

Για τις περισσότερες από αυτές αναφερθήκαμε στην ενότητα 2.13.4. (ποιοτικά χαρακτηριστικά των οικονομικών καταστάσεων). Επιπλέον εδώ, για κάποιες από τις παραπάνω αρχές παρατίθενται οι κάτωθι διευκρινήσεις: ⁽¹⁰⁾

- **Ακριβοδίκαιη (εύλογη) παρουσίαση και συμμόρφωση προς τα Δ.Π.Χ.Π./ΔΛΠ**

Οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να παρουσιάζουν με εύλογο τρόπο (ακριβοδίκαια) την οικονομική θέση, την απόδοση και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης. Η συμμόρφωση με τα Δ.Π.Χ.Π. θα πρέπει να γνωστοποιείται, καθώς με την εφαρμογή τους επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Οι οικονομικές καταστάσεις δε χαρακτηρίζονται ως συμμορφούμενες με τα ΔΠΧΠ παρά μόνο όταν συμμορφώνονται με όλα τα πρότυπα και όλες τις διερμηνείες. Μία επιχείρηση της οποίας οι οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τις αρχές των Προτύπων, απαιτείται να προβαίνει σε ρητή και ανεπιφύλακτη δήλωση συμμόρφωσης εντός των Επεξηγηματικών Σημειώσεων.

Μη κατάλληλοι λογιστικοί χειρισμοί δεν μπορεί να αποκαθίστανται με σχετικές σημειώσεις ή πληροφορίες στις επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Με τον όρο εύλογη παρουσίαση εννοείται η συμμόρφωση, από κάθε ουσιώδη άποψη, με τα ΔΠΧΠ.

- **Επιλογή λογιστικών πολιτικών (μεθόδων)**

Λογιστικές πολιτικές είναι οι συγκεκριμένες αρχές, θέσεις, παραδοχές, κανόνες και πρακτικές που υιοθετούνται από μία επιχείρηση για την κατάρτιση και παρουσίαση των οικονομικών της καταστάσεων.

Η διοίκηση πρέπει να επιλέγει και να εφαρμόζει εκείνες τις λογιστικές πολιτικές που εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με όλες τις απαιτήσεις κάθε εφαρμοστέου Προτύπου ή Διερμηνείας.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει ειδικό Πρότυπο ή Διερμηνεία, η Διοίκηση χρησιμοποιεί την κρίση της για την υιοθέτηση εκείνων των λογιστικών πολιτικών που θα παρέχουν τις πλέον χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.

2.14.3 Δομή και Περιεχόμενο των Οικονομικών Καταστάσεων

Το Πρότυπο αυτό (ΔΛΠ 1) απαιτεί συγκεκριμένες γνωστοποιήσεις στην κατάσταση οικονομικής θέσης ή συνολικών εσόδων, την ιδιαίτερη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (εφόσον παρουσιάζεται) ή στην κατάσταση μεταβολών των ίδιων κεφαλαίων και απαιτεί γνωστοποίηση άλλων συγκεκριμένων κονδυλίων είτε στις καταστάσεις αυτές είτε στις σημειώσεις. Μερικές φορές το Πρότυπο αυτό χρησιμοποιεί τον όρο «γνωστοποίηση» με τη γενική έννοια, και περιλαμβάνει στοιχεία που πρέπει να παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι γνωστοποιήσεις που απαιτούνται από άλλα Πρότυπα ή Διερμηνείες γίνονται σύμφωνα με όσα αναφέρονται σε αυτά, είτε στις οικονομικές καταστάσεις, είτε στις σημειώσεις εκτός αν το παρόν ή άλλο Πρότυπο ή Διερμηνεία ορίζει διαφορετικά.

Τα Δ.Π.Χ.Α. εφαρμόζονται μόνο στις οικονομικές καταστάσεις οι οποίες πρέπει να εξατομικεύονται σαφώς και να διακρίνονται από άλλες πληροφορίες. Οι χρήστες πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν τις πληροφορίες που καταρτίστηκαν

με βάση τα Δ.Π.Χ.Α. από άλλες χρήσιμες πληροφορίες που δεν υπόκεινται στα Δ.Π.Χ.Α.

Κάθε στοιχείο που συγκροτεί τις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εξατομικεύεται σαφώς και για την κατανόηση των πληροφοριών πρέπει να παρουσιάζονται σε αυτές:

- η επωνυμία της οντότητας και κάθε αλλαγή των πληροφοριών αυτών από το τέλος της προηγούμενης περιόδου αναφοράς,
- αν οι οικονομικές καταστάσεις αφορούν οικονομική οντότητα ή όμιλο οικονομικών οντοτήτων,
- την ημερομηνία του τέλους της περιόδου αναφοράς ή την περίοδο που καλύπτει μία σειρά οικονομικών καταστάσεων ή σημειώσεων,
- το νόμισμα παρουσίασης, καθώς προσδιορίζεται στο ΔΛΠ 21 «Οι επιδράσεις Μεταβολών των Τιμών Συναλλάγματος»,
- ο βαθμός της στρογγυλοποίησης που χρησιμοποιήθηκε στα ποσά των οικονομικών καταστάσεων.

Η παρουσίαση των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων σε χιλιάδες ή εκατομμύρια μονάδων του νομίσματος είναι αποδεκτή εφόσον γνωστοποιείται ο βαθμός στρογγυλοποίησης στην παρουσίαση και δεν χάνονται απαραίτητες πληροφορίες.

Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να συντάσσονται, τουλάχιστον, σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση που η καλυπτόμενη περίοδος είναι διαφορετική (μεγαλύτερη ή μικρότερη από ένα έτος), το γεγονός αυτό θα πρέπει να γνωστοποιείται.⁽⁵⁾

Το ΔΛΠ 1 ασχολείται επίσης, αναλυτικά με τις επιμέρους Οικονομικές Καταστάσεις όπως αυτές περιγράφονται από το ΔΛΠ 1. Περιγράφει με λεπτομέρεια τις έννοιες των κυκλοφορούντων και μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων και των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων. Επίσης ασχολείται με τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στις Σημειώσεις (Notes) των Οικονομικών Καταστάσεων.

Η λεπτομερής ανάλυση των παραπάνω θεμάτων καθώς και αυτών που έχουν να κάνουν με τον τρόπο κατάρτισης της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης, της Κατάστασης Συνολικών Εσόδων και της Κατάστασης Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων είναι πέρα από τα όρια της παρούσας εργασίας. Για τα θέματα όμως κατάρτισης και παρουσίασης της Κατάστασης Ταμειακών Ροών τα οποία και ρυθμίζει το ΔΛΠ 7 θα ασχοληθούμε λεπτομερώς στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ – ΔΛΠ 7

3.1 Γενικά Στοιχεία – Ο Νόμος 2190/’20 για τις Ταμειακές Ροές

Οι ταμειακές ροές είναι οι ροές των μετρητών μέσα στην επιχείρηση στο διάστημα μιας περιόδου. ⁽¹⁾

Η γνώση της ταμειακής ροής γίνεται φανερό ότι είναι πρωταρχικής σημασίας στη χρηματοοικονομική ανάλυση και ιδιαίτερα στην λήψη επιμέρους χρηματοοικονομικών αποφάσεων τέτοιων όπως π.χ. εξαγορά – συγχώνευση επιχειρήσεων, έκδοση ομολογιών κ.λπ.

Παρ’ ότι η λογιστική δεδουλευμένης βάσης* είναι αυτή που γίνεται αποδεκτή στη θεωρία και στην πράξη (π.χ. ο υπολογισμός του φόρου εισοδήματος γίνεται με βάση τα έσοδα και έξοδα της επιχείρησης) εντούτοις υπάρχει σημαντική δικαιολογητική βάση για τη χρησιμοποίηση της λογιστικής ταμειακής βάσης (cash basis accounting). Όπως είναι γνωστό η αποδοτικότητα και η ρευστότητα είναι καθοριστικοί αλλά και συγκρουόμενοι στόχοι της οικονομικής διαχείρισης της επιχείρησης. Βραχυχρόνια προτεραιότητα έχει η ικανοποίηση της ρευστότητας, ενώ μακροχρόνια προτεραιότητα έχει η ικανοποίηση του στόχου της κερδοφορίας (έσοδα – έξοδα = κέρδος) και της αποδοτικότητας (κέρδος / επένδυση) της επιχείρησης, αλλά δεν υπάρχει κάποια βασική μέτρηση για τις εισπράξεις και πληρωμές. Όμως είναι απαραίτητο να έχουμε μία αποδεκτή μέτρηση των εισπράξεων και πληρωμών αφού η βραχυχρόνια επιβίωση της επιχείρησης στηρίζεται στην ικανότητά της να εξοφλεί τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και αφού στην πράξη το τελικό κριτήριο επιτυχίας μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι το ύψος των μετρητών που θα εισπραχθεί σε σχέση με την αρχική επένδυση.

Η επίτευξη αποδεκτής μέτρησης του ύψους της ταμειακής ροής (και αν είναι από λειτουργικές, επιχειρηματικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητας), προκειμένου η διοίκηση της επιχείρησης να μην εγκλωβιστεί σε μια κατάσταση είτε μεγάλης ταμειακής ροής είτε μη ικανοποιητικής ταμειακής ροής, είναι μία αδήριτη αναγκαιότητα. Η επίτευξη αποδεκτής μέτρησης των εισπράξεων και πληρωμών της

* Η λογιστική δεδουλευμένης (δουλευμένης) βάσης (accrual basis accounting) αναγνωρίζει τα έσοδα όταν κερδίζονται, χωρίς να εξετάζει τον χρόνο εισπραξης ή πληρωμής των μετρητών.

επιχειρηματικής δραστηριότητας μπορεί, σύμφωνα με την επικρατούσα άποψη στη βιβλιογραφία, να γίνει με έναν από τους ακόλουθους δύο τρόπους: Πρώτον, την υιοθέτηση της λογιστικής ταμειακής βάσης αντί της λογιστικής δεδουλευμένης βάσης. Δεύτερον, τη σύνταξη της κατάστασης εισροών – εκροών μετρητών (ταμειακών ροών), ως της τέταρτης βασικής ετήσιας οικονομικής κατάστασης. Οι τρεις βασικές ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, στο πλαίσιο των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, είναι ο Ισολογισμός, ο λογαριασμός «αποτελεσμάτων χρήσης» και ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων. Τρίτον, με τη χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών ρευστότητας.⁽¹²⁾

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών, δεν περιλαμβάνονταν στις Οικονομικές Καταστάσεις των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, όπως αυτά είχαν θεσμοθετηθεί και εφαρμοστεί για πολλά χρόνια. Επιβλήθηκαν στο πρόσφατο παρελθόν μόνο για τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες και σχετικά πρόσφατα για τις μεγάλες μη εισηγμένες εταιρείες, που είναι μητρικές ομίλων.⁽¹⁾

Δηλαδή, μέχρι πριν την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα όσες ανώνυμες εταιρείες είχαν μετοχές ή άλλες κινητές αξίες εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά ήταν υποχρεωμένες να συντάσσουν Κατάσταση Ταμιακών Ροών (η οποία παρουσιάζει τις ταμειακές ροές ταξινομημένες σε κατά λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες) και να την δημοσιεύουν στο Ετήσιο Δελτίο τους κάθε χρόνο σύμφωνα με τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 5/204/14-11-2000 και 7/732/15-02-2006.⁽¹¹⁾ Για τις ταμειακές ροές είχαν εκδοθεί συγκεκριμένα πρότυπα καταστάσεων από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και από το εποπτεύον Υπουργείο Ανάπτυξης.⁽¹⁾

Κατόπιν, με την υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, όσες εταιρείες είναι υποχρεωμένες να τηρούν τα Δ.Λ.Π. πρέπει να συντάσσουν και την Κατάσταση Ταμιακών Ροών, καθώς είναι μια από τις πέντε καταστάσεις που συνθέτουν μια πλήρη σειρά οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. Με τελευταία τροποποίηση (Ν.3487/2006) που έγινε στον Κ.Ν. 2190/1920, όσες ανώνυμες εταιρείες συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των οποίων μετοχές ή άλλες κινητές αξίες δεν είναι εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά, καθώς και οι ενοποιούμενες σε αυτές επιχειρήσεις καταρτίζουν, επιπροσθέτως, Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων, καθώς και Κατάσταση Ταμιακών Ροών.⁽¹¹⁾

Το Δ.Λ.Π. 7 θέτει το πλαίσιο των αρχών και κανόνων που θα πρέπει να ακολουθούνται κατά τη σύνταξη της Κατάστασης Ταμιακών Ροών. Οι Καταστάσεις Ταμειακών Ροών παρέχουν, στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα μίας επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα, το χρόνο και τη βεβαιότητα της δημιουργίας των διαθεσίμων αυτών, καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες για τη χρήση αυτών, από τη Διοίκηση της επιχείρησης.

Τα ΔΠΧΠ αξιολογώντας τη σημασία των σχετικών πληροφοριών, θεωρούν τη σύνταξη της Κατάστασης Ταμειακών Ροών υποχρεωτική και αναπόσπαστο τμήμα των οικονομικών καταστάσεων. ⁽³⁾

3.2 Σκοπός του Προτύπου (ΔΛΠ 7)

Γενικά βασικός σκοπός της καταστάσεως ταμειακής ροής είναι η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις ταμειακές εισπράξεις και πληρωμές κατά τη διάρκεια μιας περιόδου, συνήθως της λογιστικής χρήσεως. Πέραν αυτού, παρέχει πληροφορίες για τις ταμειακές εισπράξεις και πληρωμές και τις καθαρές ταμειακές ροές που απορρέουν από τις καθημερινές εργασίες, καθώς και τις επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης.

Σύμφωνα με τα κείμενα των ΔΛΠ ο σκοπός του Δ.Λ.Π 7 είναι η παροχή πληροφοριών για τις ιστορικές μεταβολές στα μετρητά και στα ταμειακά ισοδύναμα μίας επιχείρησης, μέσω της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, κατατάσσοντας αυτές σε ταμειακές ροές από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. ⁽¹³⁾

Οι ταμειακές ροές δηλαδή κάθε επιχείρησης ταξινομούνται και παρουσιάζονται σε τρεις επιμέρους κατηγορίες: ⁽³⁾

- **Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες.** Οι κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της επιχείρησης, οι οποίες μπορούν να παρουσιαστούν είτε με την άμεση είτε με την έμμεση μέθοδο.
- **Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες.** Η απόκτηση και διάθεση μακροπροθέσμων στοιχείων του Ενεργητικού και άλλων επενδύσεων που δεν συμπεριλαμβάνονται στα ταμειακά ισοδύναμα.

- **Ταμειακές Ροές από Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες.** Οι δραστηριότητες που καταλήγουν σε μεταβολές στο μέγεθος και στη συγκρότηση των ιδίων κεφαλαίων και του δανεισμού της επιχείρησης.

Οι πιο πάνω πληροφορίες είναι χρήσιμες στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς τους δίνουν τη δυνατότητα να αξιολογούν:⁽⁴⁾

- Τις μεταβολές στο ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της οντότητας
- Τις μεταβολές στη χρηματοοικονομική της δομή (συμπεριλαμβανομένης της ρευστότητας και της φερεγγυότητας)
- Την ικανότητα της να αφομοιώνει τις αλλαγές στο περιβάλλον και να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες με σωστό προγραμματισμό στις εισπράξεις και στις πληρωμές
- Την ικανότητα της να παράγει μετρητά και ισοδύναμα μετρητών
- Τη δυνατότητα της να παράγει μελλοντικές ταμειακές ροές και
- Την πιθανότητα να αντιμετωπίσει προβλήματα ρευστότητας στο μέλλον.

Γενικά οι πληροφορίες ως προς τις ταμειακές ροές μιας επιχείρησης είναι χρήσιμες, για την παροχή στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων μιας βάσης, να εκτιμούν τη δυνατότητα της επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, αλλά και τις ανάγκες της επιχείρησης να χρησιμοποιεί αυτές τις ταμειακές ροές. Οι οικονομικές αποφάσεις που λαμβάνονται από τους χρήστες απαιτούν μία εκτίμηση της δυνατότητας μιας επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα καθώς και του χρόνου και της βεβαιότητας της δημιουργίας των διαθεσίμων αυτών.⁽¹⁴⁾

3.3 Πεδίο Εφαρμογής

Το Δ.Λ.Π. 7 προβλέπει ότι η κάθε οντότητα πρέπει να ετοιμάζει μια Κατάσταση Ταμειακών Ροών σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΛΠ 7 και να την παρουσιάζει ως αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών της καταστάσεων για κάθε περίοδο για την οποία παρουσιάζονται χρηματοοικονομικές καταστάσεις.⁽⁴⁾

Οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων μια επιχείρησης ενδιαφέρονται για το πώς η επιχείρηση δημιουργεί και χρησιμοποιεί τα ταμιακά της διαθέσιμα και

ισοδύναμα. Ο τρόπος που δημιουργούνται τα διαθέσιμα αυτά καθώς και η χρήση τους από την επιχείρηση είναι ανεξάρτητα από τη φύση της επιχείρησης και από το αν θεωρούνται ως προϊόν της επιχείρησης, όπως μπορεί να συμβαίνει στην περίπτωση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Όλες οι επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από τις διαφορές που έχουν στις κύριες δραστηριότητές τους που δημιουργούν έσοδα, χρειάζονται τα ταμειακά διαθέσιμα για τους ίδιους ουσιαστικά λόγους. Για να διεξάγουν, δηλαδή, τις δραστηριότητές τους, να πληρώνουν τις υποχρεώσεις τους και να παρέχουν οφέλη (απόδοση) στους επενδυτές τους. ⁽⁵⁾

Το κέρδος δεν είναι το ίδιο όπως τα μετρητά και κερδοφορία δεν σημαίνει ρευστότητα. Ακόμα και επικερδής επιχείρησης «χρεοκοπούν».

Για όλους τους παραπάνω λόγους, το Πρότυπο επιβάλλει σε όλες τις επιχειρήσεις να καταρτίζουν και παρουσιάζουν την Κατάσταση Ταμειακών Ροών. ⁽¹³⁾

3.4 Η Σπουδαιότητα της κατάστασης Ταμειακών Ροών και Ωφέλειες από την Πληροφόρηση για τις Ταμειακές Ροές

Η κατάσταση ταμιακών ροών, όταν χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις λοιπές οικονομικές καταστάσεις, παρέχει πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων που τους επιτρέπει να εκτιμούν τις μεταβολές στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία (ίδια κεφάλαια) μιας επιχείρησης, τη χρηματοοικονομική δομή της (συμπεριλαμβανομένου της ρευστότητας και φερεγγυότητας) και τις δυνατότητές της να επηρεάζει τα ποσά και το χρόνο των ταμειακών ροών της, προκειμένου να τις προσαρμόζει στην αλλαγή των συνθηκών και των ευκαιριών που της παρουσιάζονται.

Οι πληροφορίες για τις ταμιακές ροές, όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι χρήσιμες στην εκτίμηση της δυνατότητας της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα, αλλά και επιτρέπουν στους χρήστες να αναπτύξουν υποδείγματα των διαφόρων επιχειρήσεων για να εκτιμούν και να συγκρίνουν την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμιακών ροών τους. Επίσης αυξάνουν τη συγκρισιμότητα των παρουσιαζόμενων λειτουργικών αποτελεσμάτων μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων, γιατί περιορίζουν τις επιδράσεις της χρησιμοποίησης διαφορετικών λογιστικών χειρισμών για τις ίδιες συναλλαγές και γεγονότα. ⁽⁵⁾

Οι προηγηθείσες πληροφορίες για τις ταμειακές ροές χρησιμοποιούνται συχνά ως ένδειξη του ποσού, του χρόνου και της βεβαιότητας των μελλοντικών ταμειακών ροών. ⁽³⁾

Οι πληροφορίες για τις ταμειακές ροές είναι επίσης χρήσιμες για τον έλεγχο της ακρίβειας προηγούμενων εκτιμήσεων, για τις μελλοντικές ταμειακές ροές και για την εξέταση της σχέσης μεταξύ της κερδοφορίας και των καθαρών ταμειακών ροών και της επίδρασης των μεταβολών των τιμών. ⁽¹⁴⁾

Η κατάσταση ταμιακών ροών είναι πολύ σημαντική τόσο για τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων όσο και για τη διεύθυνση της οντότητας. Οι χρήστες ενδιαφέρονται για τις ταμιακές ροές της οντότητας ούτως ώστε να μπορούν να αξιολογούν την ικανότητα της: ⁽⁴⁾

- να ρευστοποιεί τα κέρδη της,
- να πληρώνει μερίσματα, και
- να χρηματοδοτεί επενδύσεις που παράγουν επιπρόσθετες ταμιακές ροές.

Επιπρόσθετα, και η διεύθυνση της οντότητας χρειάζεται την Κατάσταση Ταμιακών Ροών ούτως ώστε να αξιολογεί την ικανότητα της: ⁽⁴⁾

- να διακανονίζει τις υποχρεώσεις της
- να συνεχίζει τις λειτουργικές της δραστηριότητες, και
- να καταβάλλει μερίσματα στους επενδυτές της.

Επικέντρωση στη διαχείριση των ταμιακών ροών μπορεί επίσης να βελτιώσει τα αποτελέσματα (π.χ. με χαμηλότερες χρεώσεις επιτοκίων ή με την διάθεση ικανοποιητικών μετρητών έγκαιρα για επενδυτικούς σκοπούς). ⁽¹³⁾

Συμπερασματικά θα μπορούσε να λεχθεί ότι η κατάσταση ταμειακής ροής παρουσιάζει τις εισπράξεις (πηγές) και πληρωμές (χρήσεις), ως και την καθαρά μεταβολή στα ρευστά διαθέσιμα που απορρέουν από τις εργασίες της επιχειρήσεως, καθώς και από τις επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες της κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου η οποία περικλείει το αρχικό και το τελικό ποσό ρευστών αυτής. Επιπλέον εξηγεί τις μεταβολές στα επιμέρους στοιχεία του ισολογισμού και στις υποχρεώσεις μιας επιχειρήσεως και ως εκ τούτου βοηθά τους επενδυτές, πιστωτές ως και κάθε άλλο ενδιαφερόμενο να αξιολογήσει: ⁽¹⁰⁾

- Την ικανότητα της επιχειρήσεως να δημιουργεί θετική ροή κεφαλαίων στο μέλλον

- Την ικανότητα να ανταποκρίνεται στην εξόφληση υποχρεώσεων και πληρωμή μερισμάτων
- Την ανάγκη της επιχειρήσεως για χρηματοδότηση της από εξωτερικές πηγές
- Τις αιτίες υφισταμένων διαφορών μεταξύ των καθαρών κερδών, όπως εμφανίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και της καθαρής ταμειακής ροής από τις εργασίες της επιχειρήσεως
- Τις ταμειακές και μη ταμειακές συναλλαγές μιας επιχειρήσεως από τις επενδυτικές και χρηματοοικονομικές της δραστηριότητες
- Τους λόγους μεταβολής των μετρητών και των εξομοιωμένων με μετρητά στοιχείων μεταξύ της αρχής και του τέλους της περιόδου (συνήθως χρήσεως).

3.5 Ορισμοί. Διευκρινήσεις για τους όρους «Μετρητά» και «Ισοδύναμα Μετρητών»

Η παράθεση του εννοιολογικού περιεχομένου των ακόλουθων βασικών όρων θα κάνει καλύτερη την κατανόηση του εν λόγω Προτύπου.

Ταμιακές Ροές: Νοούνται τόσο οι εισροές όσο και οι εκροές ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων.

Λειτουργικές Δραστηριότητες: Είναι οι κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της επιχείρησης και άλλες δραστηριότητες που δεν είναι επενδυτικές ή χρηματοδοτικές.

Επενδυτικές Δραστηριότητες: Είναι η απόκτηση και η διάθεση μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα ταμιακά ισοδύναμα.

Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες: Είναι οι δραστηριότητες που καταλήγουν σε μεταβολές στο μέγεθος και στη συγκρότηση του μετοχικού κεφαλαίου και του δανεισμού της επιχείρησης. ⁽⁵⁾

Ταμιακά Διαθέσιμα (Μετρητά): Είναι αυτά που αποτελούνται από μετρητά στο ταμείο της επιχείρησης και από καταθέσεις όψεως που μπορεί να αναληφθούν άμεσα.

Ταμιακά Ισοδύναμα: Είναι οι βραχυπρόθεσμες υψηλής ρευστότητας επενδύσεις, που είναι άμεσα μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα ποσά ταμιακών διαθεσίμων και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους. Τα ταμιακά

ισοδύναμα κατέχονται από την επιχείρηση για την αντιμετώπιση των βραχυχρόνιων ταμειακών αναγκών της και όχι για επένδυση ή για άλλους σκοπούς.

Για να μπορούν να θεωρηθούν οι επενδύσεις ως ισοδύναμο μετρητών πρέπει να είναι άμεσα μετατρέψιμες σε προσδιορίσιμο ποσό μετρητών και να εμπεριέχουν ασήμαντο κίνδυνο για μεταβολή στην αξία τους. Συνήθως πρέπει να έχουν βραχυπρόθεσμη λήξη (π.χ. 3 μήνες ή λιγότερο από την απόκτησή τους και όχι από την ημερομηνία του Ισολογισμού).

Η συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, δεν θεωρούνται ταμειακά ισοδύναμα. Εξαιρέση αποτελούν οι προνομιούχες μετοχές που αγοράστηκαν λίγο πριν τη λήξη τους και με συγκεκριμένη ημερομηνία εξαγοράς από τον εκδότη.

Ο τραπεζικός δανεισμός γενικά θεωρείται χρηματοδοτική δραστηριότητα. Όμως, σε ορισμένες χώρες, η τραπεζική υπερανάληση θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της διαχείρισης μετρητών και θεωρείται ως μέρος των μετρητών και ισοδύναμων μετρητών. Ένα χαρακτηριστικό αυτών των τραπεζικών διακανονισμών είναι ότι το υπόλοιπο στην τράπεζα συχνά μεταβάλλεται από θετικό σε αρνητικό (υπερανάληση), όπου το χρεωστικό αυτό υπόλοιπο έχει ένα ορισμένο ανώτατο όριο.

Οι ταμειακές ροές δεν συμπεριλαμβάνουν κίνηση μεταξύ στοιχείων που είναι μέρος των μετρητών και ισοδύναμων μετρητών καθώς αυτές είναι μέρος της διαχείρισης μετρητών παρά των λειτουργικών, επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων. ⁽⁴⁾

3.6 Παρουσίαση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών

3.6.1 Γενικά

Η κατάσταση ταμειακής ροής είναι ουσιαστικά μια κατάσταση των εισροών και εκροών μετρητών που συμφωνεί τα μετρητά στην έναρξη της λογιστικής χρήσης με τα μετρητά στη λήξη της χρήσης. ⁽¹³⁾

Το ΔΛΠ 7 δεν υποχρεώνει την υιοθέτηση συγκεκριμένης δομής και διάταξης των στοιχείων της Κατάστασης Ταμειακών Ροών. Απλώς καθορίζει όπως οι ταμειακές ροές ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες: λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες. ⁽⁴⁾

Η κατάταξη κατά δραστηριότητα παρέχει πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες να εκτιμούν την επίδραση των δραστηριοτήτων αυτών στην οικονομική θέση

της επιχείρησης, καθώς και το ποσό των ταμειακών διαθεσίμων και ταμειακών ισοδυνάμων της. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί, επίσης, να χρησιμοποιηθούν για να εκτιμηθούν οι σχέσεις μεταξύ αυτών των δραστηριοτήτων. ⁽⁵⁾

Αν και δίνεται μια ενδεικτική ταξινόμηση και παρουσίαση των στοιχείων στα υποδείγματα Καταστάσεων Ταμειακών Ροών του ΔΛΠ 7 η κάθε οντότητα είναι ελεύθερη να παρουσιάζει την Κατάσταση Ταμειακών Ροών της με τον τρόπο που είναι πιο κατάλληλος για τις δραστηριότητες της.

Σημειώνεται ότι είναι πιθανό μια συναλλαγή να συμπεριλαμβάνει ταμειακές ροές που ταξινομούνται διαφορετικά, πχ η αποπληρωμή ενός δανείου σε μετρητά συμπεριλαμβάνει τόσο τόκους (λειτουργικό στοιχείο) όσο και αποπληρωμή κεφαλαίου (χρηματοδοτικό στοιχείο). ⁽⁴⁾

3.6.2 Κατάταξη

Το ΔΛΠ 7 απαιτεί να αναλύονται οι εισροές και εκροές μετρητών σε τρεις κατηγορίες:

3.6.2.1 Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες

Η ξεχωριστή γνωστοποίηση των ροών αυτών είναι σημαντική καθώς οι εν λόγω ροές δίνουν ένδειξη του βαθμού στον οποίο οι εργασίες της οντότητας παράγουν ικανοποιητικές ροές μετρητών (χρηματικά διαθέσιμα) για: ⁽⁴⁾

- τη διατήρηση της ικανότητας της οντότητας να συνεχίσει τις δραστηριότητες της
- τη δυνατότητα της οντότητας να αποπληρώσει τα δάνεια της και να καταβάλλει μερίσματα στους επενδυτές της, και
- τη δυνατότητα της οντότητας να προχωρεί σε καινούριες επενδύσεις.

Πληροφορίες σχετικά με τα ειδικά συστατικά στοιχεία των προηγούμενων επιχειρηματικών ταμειακών ροών είναι χρήσιμες, σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες, για την πρόβλεψη μελλοντικών επιχειρηματικών ταμειακών ροών. ⁽¹⁴⁾

Οι ταμειακές ροές από λειτουργικές (επιχειρηματικές) δραστηριότητες προέρχονται βασικά από τις κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της

επιχείρησης, δηλαδή από συναλλαγές και άλλα γεγονότα που υπεισέρχονται στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή της ζημιάς.⁽³⁾

Σε περιπτώσεις εταιρειών που εμπορεύονται αξιόγραφα, οι σχετικές ταμειακές ροές θεωρούνται λειτουργικές δραστηριότητες. Επίσης, σε περιπτώσεις χρηματοοικονομικών/χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων τα δάνεια και οι σχετικές παροχές θεωρούνται λειτουργικές δραστηριότητες καθώς σχετίζονται με τις κύριες δραστηριότητες της οντότητας οι οποίες παράγουν έσοδα.⁽⁴⁾

Παραδείγματα ταμειακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνουν:

α) εισπράξεις :

- ο απαιτήσεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών
- ο από προμήθειες, αμοιβές, δικαιώματα και άλλα εισοδήματα

β) πληρωμές σε:

- ο προμηθευτές
- ο υπαλλήλους
- ο ενοίκια που καταβάλλονται για εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για την άσκηση των λειτουργικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης
- ο φόρο εισοδήματος και πάσης φύσης φόρων, εκτός εάν αφορούν συγκεκριμένες επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες
- ο ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλονται για λογαριασμό των εργαζομένων.

3.6.2.2 Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες

Η ξεχωριστή εμφάνιση των ταμειακών εκροών και εισροών για επενδυτικές δραστηριότητες είναι σημαντική, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύει την έκταση κατά την οποία έχουν πραγματοποιηθεί επενδύσεις, οι οποίες με τη σειρά τους θα δημιουργήσουν μελλοντικά έσοδα και ταμειακές εισροές.⁽¹²⁾

Όπως αναφέρεται και στην παράγραφο 3.5 οι επενδυτικές δραστηριότητες αφορούν στην απόκτηση και εκποίηση μακροπρόθεσμων στοιχείων ενεργητικού και άλλων επενδύσεων που δεν συμπεριλαμβάνονται στα ισοδύναμα μετρητών. Το ΔΛΠ 7 καθορίζει όπως η οντότητα παρουσιάζει ξεχωριστά τις κύριες κατηγορίες των ταμειακών της ροών από επενδυτικές δραστηριότητες, αλλά δεν αναφέρει ποιές είναι οι κατηγορίες αυτές. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στην κάθε οντότητα να επιλέξει τις κύριες κατηγορίες που είναι σχετικές με τις επενδυτικές τις δραστηριότητες.⁽⁴⁾

Στις ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες, ενδεικτικά, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες συναλλαγών: ⁽¹²⁾

- ο Πληρωμές για αγορά ενσώματων παγίων και άλλων μακροπρόθεσμων απαιτήσεων (πχ συμμετοχών, χρεογράφων, δανείων σε τρίτους).
- ο Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων παγίων και άλλων μακροπρόθεσμων απαιτήσεων, καθώς και αποπληρωμές χορηγηθέντων δανείων.
- ο Εισπράξεις από τόκους, μερίσματα, μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και συμμετοχές.
- ο Εισπράξεις από πωλήσεις συμμετοχών, χρεωστικών τίτλων άλλων επιχειρήσεων, καθώς και δικαιωμάτων σε κοινοπραξίες (άλλες εκτός από τις εισπράξεις από χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ως ταμειακά ισοδύναμα και από εκείνα που κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς).
- ο Πληρωμές τοις μετρητοίς για συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης και προθεσμιακές συμβάσεις, για συμβάσεις δικαιωμάτων προαίρεσης (options) και συμβάσεις ανταλλαγών (swaps), εκτός αν οι συμβάσεις κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς ή οι πληρωμές τοις μετρητοίς κατατάσσονται στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.
- ο Εισπράξεις από συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και προθεσμιακές συμβάσεις, συμβάσεις δικαιωμάτων προαίρεσης και συμβάσεις ανταλλαγών, εκτός αν οι συμβάσεις κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς ή οι εισπράξεις κατατάσσονται στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. Όταν μια σύμβαση συνάπτεται για αντιστάθμιση μιας συγκεκριμένης θέσης, τότε οι ταμειακές ροές της σύμβασης κατατάσσονται κατά τον ίδιο τρόπο, όπως και οι ταμειακές ροές της αντισταθμιζόμενης θέσης.

3.6.2.3 Ταμειακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες

Η ξεχωριστή εμφάνιση των ταμειακών ροών που προέρχονται από τις χρηματοοικονομικές (χρηματοδοτικές) δραστηριότητες είναι σημαντική, γιατί επισημαίνεται ο τρόπος χρηματοδότησης της επιχείρησης μέσα στη χρήση. ⁽¹²⁾

Επίσης βοηθάει στην προεκτίμηση των διεκδικήσεων πάνω στις μελλοντικές ταμειακές ροές από τους χρηματοδότες της επιχείρησης. ⁽⁵⁾

Όπως αναφέρεται και στην παράγραφο 3.5 οι χρηματοδοτικές δραστηριότητες είναι οι δραστηριότητες που μεταβάλλουν το μέγεθος και τη σύνθεση των Ιδίων Κεφαλαίων και του δανεισμού της οντότητας. Το ΔΛΠ 7 καθορίζει όπως η οντότητα παρουσιάζει ξεχωριστά τις κύριες κατηγορίες των ταμειακών της ροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, αλλά δεν αναφέρει ποιες είναι αυτές οι κύριες κατηγορίες. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στην κάθε οντότητα να επιλέξει τις κύριες κατηγορίες που είναι σχετικές με τις χρηματοδοτικές τις δραστηριότητες. ⁽⁴⁾

Οι χρηματοοικονομικές ταμειακές ροές είναι οι ταμειακές συναλλαγές που προέρχονται από τις βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Στις ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, ενδεικτικά, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες συναλλαγών: ⁽¹²⁾

- ο Εισπράξεις από εκδόσεις μετοχών και λοιπών συμμετοχικών τίτλων.
- ο Πληρωμές μερισμάτων κοινών και προνομιούχων μετοχών
- ο Εισπράξεις μετρητών από την έκδοση μετοχών ή άλλων συμμετοχικών τίτλων
- ο Πληρωμές στους μετόχους ή εταίρους για να εξαγοραστούν οι μετοχές της επιχείρησης
- ο Εισπράξεις μετρητών από την έκδοση ομολογιών, δανείων, γραμματίων, ενυπόθηκων δανείων και άλλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων δανείων.
- ο Εκταμιεύσεις για αποπληρωμή δανείων
- ο Πληρωμές μισθωτή για τη μείωση του οφειλόμενου υπολοίπου χρηματοοικονομικής μίσθωσης.

3.7 Εμφάνιση των Ταμειακών Ροών

3.7.1 Εμφάνιση των Ταμειακών ροών από Λειτουργικές

Δραστηριότητες

Η επιχείρηση πρέπει να εμφανίζει τις ταμειακές ροές της από λειτουργικές δραστηριότητες χρησιμοποιώντας είτε την άμεση είτε την έμμεση μέθοδο. Και οι δύο αυτοί τρόποι είναι αποδεκτοί σύμφωνα με το ΔΛΠ 7.

3.7.1.1 Άμεση Μέθοδος

Η κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης κατασκευάζεται εκ νέου με βάση τα μετρητά από την αρχή μέχρι το τέλος.⁽¹⁵⁾

Η μέθοδος αυτή καλείται άμεση γιατί τα έσοδα και έξοδα που βασίζονται στη δεδουλευμένη λογιστική και εμφανίζονται στην Κατάσταση του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως μετατρέπονται άμεσα σε ταμειακά μεγέθη που εμφανίζονται στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών.⁽¹²⁾

Κατά την άμεση μέθοδο γνωστοποιούνται οι κύριες κατηγορίες ακαθάριστων εισπράξεων και ακαθάριστων πληρωμών τοις μετρητοίς.

Οι επιχειρήσεις προτρέπονται να εμφανίζουν τις ταμιακές τους ροές από λειτουργικές δραστηριότητες χρησιμοποιώντας την άμεση μέθοδο, γιατί παρέχει πληροφορίες, που μπορεί να είναι χρήσιμες στην εκτίμηση μελλοντικών ταμιακών ροών, και οι οποίες δεν είναι προσιτές με την έμμεση μέθοδο.

Σύμφωνα με την άμεση μέθοδο, πληροφορίες για τις κύριες κατηγορίες ακαθάριστων εισπράξεων και ακαθάριστων πληρωμών μπορεί να αντλούνται:⁽⁵⁾

- είτε από τα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης (άμεσες εισπράξεις και πληρωμές)
- είτε με την αναμόρφωση των πωλήσεων, του κόστους πωληθέντων* και άλλων στοιχείων της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων με βάση:
 - ✓ τις μεταβολές, κατά τη διάρκεια της περιόδου, στα αποθέματα και στις λειτουργικές απαιτήσεις και τους πληρωτέους λογαριασμούς,
 - ✓ άλλα μη ταμιακά στοιχεία, και
 - ✓ άλλα στοιχεία, για τα οποία οι ταμιακές συνέπειες συνίστανται σε ταμιακές ροές επενδυτικής ή χρηματοδοτικής φύσης.

Η μορφή της Κατάστασης Ταμειακών Ροών από Λειτουργικές Δραστηριότητες χρησιμοποιώντας την Άμεση μέθοδο παρατίθεται ενδεικτικά στον παρακάτω πίνακα:

* Των τόκων και συναφών εσόδων και εξόδων και παρόμοιων επιβαρύνσεων, προκειμένου για χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

Πίνακας 3 Ταμειακές ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες (Άμεση μέθοδος)

Εισπράξεις από Πελάτες
Πληρωμές σε Προμηθευτές
Αμοιβές Προσωπικού
Άλλες Πληρωμές
Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες
Φόροι Πληρωθέντες
Τόκοι Πληρωθέντες
Καθαρές Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες

Τα δεδομένα για τη σύνταξη της κατάστασης λαμβάνονται από τον υπολογισμό των μεταβολών των λογαριασμών εισπρακτέων, πληρωτέων καθώς και των λογαριασμών αποθεμάτων σε συνδυασμό με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (όπως πωλήσεις, κόστος πωληθέντων).

Ο υπολογισμός των κονδυλίων που παραθέτονται μπορεί να γίνει ενδεικτικά με τον ακόλουθο τρόπο: ⁽³⁾

Πληρωμές Προσωπικού = Υποχρεώσεις προς το Προσωπικό αρχής χρήσης + Έξοδα Μισθοδοσίας – Υποχρεώσεις προς το Προσωπικό τέλους χρήσης.

Εισπράξεις από Πελάτες = Υπόλοιπο Πελατών αρχής χρήσης + Πωλήσεις χρήσης – Υπόλοιπο Πελατών τέλους χρήσης + Προκαταβολές Πελατών τέλους χρήσης – Προκαταβολές Πελατών αρχής χρήσης + Γραμμάτια Εισπρακτέα τέλους χρήσης – Γραμμάτια Εισπρακτέα αρχής χρήσης + Επιταγές Εισπρακτέες τέλους χρήσης – Επιταγές Εισπρακτέες αρχής χρήσης.

Πληρωμές σε Προμηθευτές = Αγορές Χρήσης + Υπόλοιπο Προμηθευτών αρχής χρήσης – Υπόλοιπο Προμηθευτών τέλους χρήσης + Προκαταβολές Προμηθευτών τέλους χρήσης – Προκαταβολές Προμηθευτών αρχής χρήσης + Γραμμάτια Πληρωτέα τέλους χρήσης – Γραμμάτια Πληρωτέα αρχής χρήσης + Επιταγές Πληρωτέες τέλους χρήσης – Επιταγές Πληρωτέες αρχής χρήσης.

Άλλες Πληρωμές = Λειτουργικά Έξοδα (εκτός πληρωμών σε προσωπικό και φόρων) + Υπόλοιπο Λοιπών Υποχρεώσεων (εκτός υποχρεώσεων προσωπικού και φόρων) αρχής χρήσης - Υπόλοιπο Λοιπών Υποχρεώσεων (εκτός υποχρεώσεων προσωπικού και φόρων) τέλους χρήσης + Προπληρωμές Εξόδων τέλους χρήσης – Προπληρωμές Εξόδων αρχής χρήσης.

Φόροι Πληρωθέντες = Υπόλοιπο Υποχρεώσεων Φόρων, Τελών και Αναβαλλόμενων Φόρων αρχής χρήσης + Φόρος Εισοδήματος χρήσης και Αναβαλλόμενων Φόρων χρήσης - Υπόλοιπο Υποχρεώσεων Φόρων, Τελών και Αναβαλλόμενων Φόρων τέλους χρήσης + Προπληρωμές Φόρων τέλους χρήσης – Προπληρωμές Φόρων αρχής χρήσης.

3.7.1.2 Έμμεση Μέθοδος

Κατά την έμμεση μέθοδο το καθαρό κέρδος ή ζημία αναμορφώνεται με βάση τις επιδράσεις των συναλλαγών μη ταμιακής φύσης, των αναβαλλόμενων ή των δουλευμένων λειτουργικών εισπράξεων ή πληρωμών, όπως επίσης και των στοιχείων εσόδων ή εξόδων που συνδέονται με επενδυτικές ή χρηματοδοτικές ταμιακές ροές.

Σύμφωνα με την έμμεση μέθοδο, οι καθαρές ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες προσδιορίζονται με την αναμόρφωση του καθαρού κέρδους ή ζημίας με βάση τις επιδράσεις από:

- τις μεταβολές κατά τη διάρκεια της περιόδου στα αποθέματα και στις λειτουργικές απαιτήσεις και τους πληρωτέους λογαριασμούς,
- τα μη ταμιακά στοιχεία, όπως είναι οι αποσβέσεις, οι προβλέψεις, οι αναβαλλόμενοι φόροι, τα μη πραγματοποιημένα κέρδη και ζημίες από ξένα νομίσματα, τα αδιανέμητα κέρδη συγγενών επιχειρήσεων και τα δικαιώματα της μειοψηφίας, και
- όλα τα άλλα στοιχεία, για τα οποία οι ταμιακές συνέπειες συνίστανται σε ταμιακές ροές επενδυτικής ή χρηματοδοτικής φύσης.

Εναλλακτικά, οι ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες με την έμμεση μέθοδο, μπορούν να παρουσιαστούν εμφανίζοντας τα έσοδα και τα έξοδα που απεικονίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, καθώς και τις μεταβολές στα αποθέματα και στις λειτουργικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις που συντελούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου. ⁽⁵⁾

Επίσης καλείται και μέθοδος εναρμόνισης (reconciliation method) ή καθαρή μέθοδος (net method) γιατί έχει σημείο εκκίνησης τα Καθαρά Αποτελέσματα (Κέρδη ή Ζημίες) Χρήσεως μετά από Φόρους (μέγεθος που αποτελεί διαφορά) και εναρμονίζει αυτό το μέγεθος εκκίνησης με την καθαρή ταμιακή ροή από τις πρωταρχικές εργασίες χρησιμοποιώντας ένα άλλο σύνολο διαφορών. ⁽¹²⁾

Δηλαδή με την Έμμεση μέθοδο η Κατάσταση Ταμειακών Ροών από Λειτουργικές Δραστηριότητες, ξεκινά από τα κέρδη προ φόρων και εν συνεχεία διενεργούνται οι ακόλουθες προσαρμογές:

- Εξαλείφονται τα μη ταμειακά έξοδα (π.χ. αποσβέσεις, προβλέψεις).
- Εξαλείφονται τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα (τόκοι έξοδα, τόκοι έσοδα).
- Εξαλείφονται έσοδα και έξοδα τα οποία σχετίζονται με τις επενδυτικές δραστηριότητες της επιχείρησης (π.χ. έσοδα από μερίσματα θυγατρικών, ζημιές από πώληση μετοχών, παγίων, κ.λπ.)
- Εξαλείφονται λοιπές μη ταμειακές συναλλαγές (π.χ. έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις, συναλλαγματικές διαφορές αποτίμησης, κ.λπ.).

Οι παραπάνω προσαρμογές διενεργούνται με πρόσημο αντίθετο από αυτό που χρησιμοποιείται για το κάθε κονδύλι στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (π.χ. τα κέρδη από πώληση παγίων αφαιρούνται, ενώ οι ζημιές από πώληση παγίων προστίθενται).

Για τις επιδράσεις από τις μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης όπως:

- μεταβολές Αποθεμάτων,
- μεταβολές Απαιτήσεων
- μεταβολές φόρων
- μεταβολές Προμηθευτών
- μεταβολές Λοιπών Υποχρεώσεων (εκτός τραπεζών),

ισχύει ο γενικός κανόνας ότι η αύξηση των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού και η μείωση των στοιχείων των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων αφαιρούνται, ενώ η μείωση των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού και η αύξηση των στοιχείων των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων προστίθενται στα καθαρά κέρδη.

Ο παραπάνω γενικός κανόνας γίνεται πιο κατανοητός παραθέτοντας τον παρακάτω πίνακα κατάταξης των μετρητών σε πηγές (αυξήσεις) και χρήσεις (μειώσεις).⁽⁶⁾

Πίνακας 4 Κατάταξη των Μετρητών σε Πηγές και Χρήσεις

	Πηγές	Χρήσεις
	Καθαρό κέρδος	
		Καθαρή ζημία
Μεταβολές στα μη ταμειακά στοιχεία ενεργητικού	Μειώσεις	Αυξήσεις
Μεταβολές στο παθητικό	Αυξήσεις	Μειώσεις
Μεταβολές στους λογ/σμούς μετοχικού κεφαλαίου	Αυξήσεις	Μειώσεις
		Μερίσματα που πληρώνονται στους μετόχους

Η κατάσταση Ταμειακών Ροών, ολοκληρώνεται με την επίδραση από την πραγματική ταμειακή εκροή για φόρους και τόκους μέσα στην κλειόμενη χρήση.⁽³⁾

Η μορφή της Κατάστασης Ταμειακών Ροών από Λειτουργικές Δραστηριότητες χρησιμοποιώντας την Έμμεση μέθοδο παρατίθεται ενδεικτικά στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5 Ταμειακές ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες (Έμμεση μέθοδος)

Κέρδη Προ Φόρων
Προσαρμογές για:
ο Αποσβέσεις
ο Προβλέψεις
ο Μη ταμειακό χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα
Μεταβολές στο Κεφάλαιο Κίνησης
Μείωση απαιτήσεων (+)
Αύξηση υποχρεώσεων (+)
Αύξηση αποθεμάτων (-)
Τόκοι πληρωθέντες (-)
Φόροι πληρωθέντες (-)
Καθαρές Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες

Με την έμμεση μέθοδο δηλαδή το καθαρό λογιστικό αποτέλεσμα προσαρμόζεται σε μια ταμειακή βάση για κονδύλια που επηρεάζουν μεν το αποτέλεσμα αυτό αλλά δεν συνεπάγονται ταμειακές ροές.⁽¹²⁾

3.7.1.3 Άμεση εναντίον Έμμεσης Μεθόδου

Με όποια από τις δύο μεθόδους (είτε με την άμεση είτε με την έμμεση) και αν παρουσιαστούν οι ταμειακές ροές από λειτουργικές (επιχειρηματικές) δραστηριότητες, το αποτέλεσμα θα πρέπει να είναι το ίδιο.

Όπως είπαμε και πιο πάνω, με την άμεση μέθοδο η κατάσταση εισοδήματος παρουσιάζεται απευθείας σε μια βάση εισπράξεων και πληρωμών μετρητών αντί σε μια λογιστική βάση (accrual basis). Με την έμμεση μέθοδο, το καθαρό λογιστικό αποτέλεσμα προσαρμόζεται σε μια ταμειακή βάση για κονδύλια που επηρεάζουν μεν το αποτέλεσμα αυτό αλλά δεν συνεπάγονται ταμειακές ροές.

Το βασικότερο πλεονέκτημα της άμεσης μεθόδου είναι ότι δείχνει τις εισπράξεις και τις πληρωμές μετρητών από λειτουργικές δραστηριότητες. Η πληροφορία αυτή μπορεί να βοηθήσει στον υπολογισμό των μελλοντικών ταμειακών ροών εφόσον θα είναι γνωστό από πού προήλθαν οι λειτουργικές ταμειακές ροές και πως χρησιμοποιήθηκαν στις προηγούμενες περιόδους. Αντίθετα, η έμμεση μέθοδος παρουσιάζει το πλεονέκτημα της συγκέντρωσης των διαφορών μεταξύ του καθαρού εισοδήματος και των ταμειακών ροών που προέρχονται από λειτουργικές δραστηριότητες.⁽¹²⁾

Δηλαδή η έμμεση μέθοδος δείχνει το λόγο για τον οποίο υπάρχει διαφορά στο καθαρό κέρδος και στα καθαρά μετρητά από λειτουργικές δραστηριότητες.⁽¹⁵⁾

Αν και το ΔΛΠ 7 επιτρέπει τη χρήση οποιασδήποτε μεθόδου, ενθαρρύνει και προτρέπει τις οντότητες να χρησιμοποιούν την άμεση μέθοδο λόγω του ότι παρέχει πληροφορίες που είναι χρήσιμες για την πρόβλεψη μελλοντικών ταμειακών ροών και οι οποίες δεν παρέχονται με την έμμεση μέθοδο. Στην πράξη, όμως, έχει επικρατήσει η χρήση της έμμεσης μεθόδου.⁽⁴⁾

Έρευνα του American Institute of Certified Public Accountants (2000) σε 600 εταιρίες έδειξε ότι μόλις 7 (περίπου 1%) χρησιμοποιούν την άμεση μέθοδο για

εξωτερικές εκθέσεις παρόλο που το FASB* συνιστά και ενθαρρύνει την χρήση της άμεσης μεθόδου. ⁽¹⁵⁾

Με βάση την ελληνική νομοθεσία, πριν την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ, για τις επιχειρήσεις που είχαν υποχρέωση να καταρτίσουν κατάσταση ταμειακών ροών (σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3.1) υπήρχε η δυνατότητα χρήσης μόνο της άμεσης μεθόδου (καθαρές ροές από εισπράξεις και πληρωμές). ^{(2), (15)}

Ύστερα και από την παραπάνω ανάλυση η απάντηση στο ερώτημα, ποια από τις δύο μεθόδους θα πρέπει να επιλεγεί στον υπολογισμό και παρουσίαση της καθαρής ταμειακής ροής από λειτουργικές δραστηριότητες, είναι η ακόλουθη: Θα πρέπει να επιλεγεί η μέθοδος που δίνει πληροφόρηση σχετικά με τις λειτουργικές δραστηριότητες, η οποία είναι πιο χρήσιμη στους επενδυτές, πιστωτές και άλλους που λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις. Η μέθοδος αυτή κατά την επικρατούσα άποψη είναι η άμεση μέθοδος. Παρακάτω διατυπώνουμε τα επιχειρήματα που διατυπώνονται βιβλιογραφία υπέρ της άμεσης μεθόδου. Τα επιχειρήματα υπέρ της άμεσης μεθόδου είναι τα ακόλουθα: ⁽¹²⁾

- Η μέθοδος αυτή έχει μεγαλύτερη σχετικότητα για τους επενδυτές και τους πιστωτές γιατί παρουσιάζει τα μικτά μεγέθη για τα έσοδα και τα έξοδα παρά τα καθαρά ποσά που προέρχονται από τη μετατροπή του μεγέθους Καθαρά αποτελέσματα (Κέρδη ή Ζημίες) Χρήσεως μετά από Φόρους σε Καθαρή Ταμειακή Εισροή (εκροή) από τις λειτουργικές δραστηριότητες.
- Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει τις λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες με συνέπεια. Δηλαδή τις ταμειακές εισροές και εκροές ανάλογα με την προέλευσης και για τις τρεις δραστηριότητες. Από την άλλη μεριά η έμμεση μέθοδος παρουσιάζει τις εισροές και εκροές για τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες όχι όμως και για τις λειτουργικές δραστηριότητες.
- Η μέθοδος αυτή δίνει έμφαση στην πρωταρχική μακροχρόνια πηγή μετρητών τις λειτουργικές δραστηριότητες της επιχειρηματικής (-λογιστικής) οντότητας.
- Η μέθοδος αυτή από υπολογιστικής άποψης δεν είναι τόσο πολύπλοκη όσο η έμμεση μέθοδος, αν και η έμμεση μέθοδος χρησιμοποιείται επί μακρόν στην πράξη με αποτέλεσμα να υπάρχει η σχετική εμπειρία. Βέβαια αυτό το πλεονέκτημα της άμεσης μεθόδου αντισταθμίζεται από το γεγονός ότι η

* Συμβούλιο Αμερικανικών Λογιστικών Προτύπων

υιοθέτησή της θα πρέπει να συνοδεύεται από τη σύνταξη μιας ξεχωριστής κατάστασης που θα δείχνει την εναρμόνιση των Καθαρών αποτελεσμάτων (Κερδών ή Ζημιών) Χρήσεως μετά από φόρους με την Καθαρή Ταμειακή Ροή από τις λειτουργικές δραστηριότητες.

- Η μέθοδος αυτή είναι πιο εύκολη στο να εξηγηθεί και να γίνει κατανοητή.

3.7.1.4 Τεχνική Προετοιμασίας Κατάστασης Ταμειακών ροών από Λειτουργικές Δραστηριότητες

Η τεχνική Προετοιμασίας της Κατάστασης Ταμειακών Ροών με βάση τις δύο μεθόδους διαφέρει μόνο στα βήματα που ακολουθούνται για τον υπολογισμό των καθαρών ροών μετρητών από λειτουργικές δραστηριότητες. Η τεχνική για την προετοιμασία του υπόλοιπου μέρους της Κατάστασης Ταμειακών Ροών (επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες) είναι η ίδια.

α) Άμεση Μέθοδος

ΑΜΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

1) Εισπράξεις Από Πελάτες	X
Πληρωμές Σε Προμηθευτές Και Υπαλλήλους Και Άλλες Πληρωμές	<u>(X)</u>
Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες	X
2) Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες	X
Τόκοι Που Πληρώθηκαν	(X)
Φόροι Που Πληρώθηκαν	<u>(X)</u>
Καθαρή Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες	<u>X</u>

β) Έμμεση Μέθοδος

ΈΜΜΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

1. Κέρδος Πριν Από Τη Φορολογία	X
Αποσβέσεις	X
Ζημιά/(Κέρδος) Από Εκποίηση Πάγιων Στοιχείων	X/(X)

Συναλλαγματικές Ζημιές/(Κέρδη) Μη-Πραγματοποιηθείσες	X/(X)
Χρηματοοικονομικά Έξοδα (Τόκοι)	X
Χρηματοοικονομικά Εισοδήματα (Τόκοι)	<u>(X)</u>
Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες Πριν Από Τις Μεταβολές Στο Κεφάλαιο Κίνησης	X
2. Αύξηση Στους Χρεώστες	(X)
Μείωση Στα Αποθέματα	X
Μείωση Στους Πιστωτές	<u>(X)</u>
Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες	X
3. Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες	X
Τόκοι Που Πληρώνονται	(X)
Φόροι Που Πληρώνονται	<u>(X)</u>
Καθαρή Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες	<u>X</u>

Όπως αναφέρθηκε ήδη και πιο πάνω, για τις επιδράσεις από τις μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης όπως:

- μεταβολές αποθεμάτων
- μεταβολές απαιτήσεων
- μεταβολές φόρων
- μεταβολές προμηθευτών
- μεταβολές λοιπών υποχρεώσεων

Ισχύει ο κανόνας:

Αυξήσεις του κυκλοφορούντος ενεργητικού και μειώσεις των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αφαιρούνται από τα κέρδη προ φόρων χρήσης (ως χρήσεις ή εκροές μετρητών). Το αντίστροφο ισχύει για τις μειώσεις του κυκλοφορούντος ενεργητικού και τις αυξήσεις των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (ως πηγές ή εισροές μετρητών).

3.7.2 Εμφάνιση των Ταμειακών ροών από Επενδυτικές Δραστηριότητες

Πρέπει να παρουσιάζονται οι ακαθάριστες εισπράξεις και πληρωμές από επενδυτικές δραστηριότητες εκτός εάν επιτρέπεται η παρουσίαση τους σε «καθαρή» βάση (όπως και θα εξηγήσουμε παρακάτω).

Οι κύριες κατηγορίες που συχνά παρουσιάζονται ξεχωριστά είναι: ⁽⁴⁾

- ❖ πραγματικά ποσά πληρωμής (είσπραξης) από αγορές (πωλήσεις) υλικών πάγιων και άυλων στοιχείων ενεργητικού
- ❖ πραγματικά ποσά που πληρώνονται για να γίνουν επενδύσεις και να αποκτηθούν συμμετοχές
- ❖ δανεισμός σε τρίτα μέρη και σχετικές αποπληρωμές, και
- ❖ καταβολές μετρητών για, και εισπράξεις από, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, προθεσμιακά συμβόλαια, συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης και συμβόλαια ανταλλαγών, εκτός εάν τα συμβόλαια κατέχονται για συναλλακτικούς ή εμπορικούς σκοπούς, ή οι πληρωμές τοις μετρητοίς κατατάσσονται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Αναλυτικότερα για τις Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες αναφερθήκαμε στην ενότητα 3.6.2.2.

3.7.2.1 Τεχνική Προετοιμασίας Κατάστασης Ταμειακών Ροών από Επενδυτικές Δραστηριότητες

Πληρωμές Για Αγορές Πάγιων Στοιχείων	(X)
Εισπράξεις Από Πώληση Πάγιων Στοιχείων	X
Τόκοι Που Εισπράττονται	X
Μερίσματα Που Εισπράττονται	<u>X</u>
Καθαρή Ροή Μετρητών από Επενδυτικές Δραστηριότητες	<u>X</u>

3.7.3 Εμφάνιση των Ταμειακών Ροών από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες

Πρέπει να παρουσιάζονται οι ακαθάριστες εισπράξεις και πληρωμές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες εκτός εάν επιτρέπεται η παρουσίαση τους σε «καθαρή» βάση (όπως και θα εξηγήσουμε παρακάτω).

Οι κύριες κατηγορίες που συχνά παρουσιάζονται ξεχωριστά είναι: ⁽⁴⁾

- ❖ εισπράξεις από έκδοση μετοχικού κεφαλαίου, παραγώγων κλπ
- ❖ εισπράξεις από έκδοση δανειακού κεφαλαίου
- ❖ αποπληρωμή δανεισμού και χρηματοδοτικών μισθώσεων
- ❖ αγορά ιδίων μετοχών, και
- ❖ πληρωμή μερισμάτων.

Αναλυτικότερα για τις Ταμειακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες αναφερθήκαμε στην ενότητα 3.6.2.3.

3.7.3.1 Τεχνική Προετοιμασίας Κατάστασης Ταμειακών Ροών από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες

Εισπράξεις Από Έκδοση Κεφαλαίου (ονομαστική αξία + υπέρ το άρτιο)	X
Εισπράξεις Από Έκδοση Ομολόγου	X
Αποπληρωμή Μακροχρόνιων Δανείων	(X)
Αποπληρωμή Χρηματοδοτικών Μισθώσεων-Κεφάλαιο	(X)
Μερίσματα Που Πληρώνονται	<u>(X)</u>
Καθαρή Ροή Μετρητών Για Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες	<u>X</u>

3.7.4 Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών – Συμφωνία

Η οντότητα πρέπει να γνωστοποιεί ξεχωριστά τα σχετικά στοιχεία των μετρητών και ισοδύναμων μετρητών και να σημειώνεται η συμφωνία του συνόλου των ταμειακών ροών με το σύνολο των μετρητών και ισοδύναμων μετρητών που εμφανίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης (Ισολογισμός).

Υπεραναλήψεις που είναι εξοφλητέες σε πρώτη ζήτηση συνιστούν (όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω) ισοδύναμα μετρητών. Ο τραπεζικός δανεισμός γενικά θεωρείται χρηματοδοτική δραστηριότητα.

Εν όψει της ποικιλίας των πρακτικών της ταμειακής διαχείρισης και των τραπεζικών διακανονισμών σε όλο τον κόσμο και για να συμμορφώνεται με το ΔΛΠ 1, η οντότητα πρέπει να γνωστοποιεί την ακολουθούμενη μέθοδο προσδιορισμού της σύνθεσης των μετρητών και ισοδύναμων μετρητών της. ⁽⁴⁾

Η τεχνική για τη συμφωνία του συνόλου των ταμιακών ροών με το σύνολο των μετρητών και ισοδύναμων μετρητών που εμφανίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης έχει ως εξής:

Καθαρές Ροές Μετρητών από Λειτουργικές Δραστηριότητες	X
Καθαρές Ροές Μετρητών από Επενδυτικές Δραστηριότητες	X
Καθαρές Ροές Μετρητών για Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες	<u>(X)</u>
Καθαρή Αύξηση σε Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών	X
Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών στην Αρχή της Περιόδου	<u>X</u>
Μετρητά Και Ισοδύναμα Μετρητών στο Τέλος της Περιόδου	<u>X</u>

3.7.5 Εμφάνιση Καθαρών Ταμιακών Ροών

Θα πρέπει να τονισθεί με ιδιαίτερη έμφαση ότι η επιχείρηση θα πρέπει να παρουσιάζει ξεχωριστά τις κύριες κατηγορίες ακαθάριστων εισπράξεων και ακαθάριστων πληρωμών που προέρχονται από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, εκτός από τις παρακάτω ταμειακές ροές οι οποίες μπορεί να εμφανίζονται σε καθαρή βάση: ⁽¹²⁾

- Εισπράξεις και πληρωμές για λογαριασμό πελατών, όταν οι ταμιακές ροές αφορούν τις δραστηριότητες του πελάτη μάλλον παρά εκείνες της επιχείρησης.

Παραδείγματα τέτοιων εισπράξεων και πληρωμών είναι:

- ✓ Κεφάλαια που κατέχονται για λογαριασμό πελατών από μια επιχείρηση επενδύσεων.
- ✓ Μισθώματα που εισπράχθηκαν για λογαριασμό των ιδιοκτητών και αποδόθηκαν σε αυτούς.

- Εισπράξεις και πληρωμές για στοιχεία, των οποίων η κυκλοφοριακή ταχύτητα είναι υψηλή, τα ποσά είναι μεγάλα και οι λήξεις τους είναι σύντομες. Παραδείγματα τέτοιων εισπράξεων και πληρωμών είναι οι προκαταβολές που δίνονται στις παρακάτω περιπτώσεις:
 - ✓ Ποσά που αφορούν πιστωτικές κάρτες πελατών .
 - ✓ Αγορά και πώληση επενδύσεων.
 - ✓ Λοιπός βραχυπρόθεσμος δανεισμός (για παράδειγμα, αυτός που έχει μία περίοδο τρίμηνης λήξης ή μικρότερη).

Ταμιακές ροές που προκύπτουν από κάθε μια από τις ακόλουθες δραστηριότητες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος μπορεί να εμφανίζονται σε καθαρή βάση:

- Εισπράξεις και πληρωμές για την αποδοχή και αποπληρωμή καταθέσεων με ορισμένη ημερομηνία λήξης.
- Οι καταθέσεις σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και η απόσυρση καταθέσεων από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
- Ταμειακές προκαταβολές και δάνεια προς πελάτες και η πληρωμή αυτών των προκαταβολών και δανείων.

3.8 Δομή Κατάστασης Ταμιακών Ροών

Όπως και στην περίπτωση του ΔΛΠ 1, όπου δεν υπάρχει υποχρεωτική δομή για την Κατάσταση Αποτελεσμάτων και τον Ισολογισμό, το ΔΛΠ 7 δεν υποχρεώνει τις οντότητες να ακολουθούν ένα συγκεκριμένο τρόπο παρουσίασης της Κατάστασης Ταμιακών Ροών.

Το ΔΛΠ 7 απλώς απαιτεί την παρουσίαση στοιχείων για τρεις κατηγορίες (λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες) και οι οντότητες είναι ελεύθερες να αποφασίσουν το συγκεκριμένο τρόπο παρουσίασης που αρμόζει στην περίπτωση τους.

Το ΔΛΠ 7, όμως, δίνει στο Προσάρτημα του Προτύπου κάποια υποδείγματα παρουσίασης. Τα υποδείγματα δεν είναι μέρος του ΔΛΠ 7 και, ως εκ τούτου, δεν είναι υποχρεωτικά. Στην πράξη, όμως, τα υποδείγματα αυτά ακολουθούνται από τη μεγάλη πλειοψηφία των εταιρειών.

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η έμμεση μέθοδος είναι η μέθοδος παρουσίασης που έχει επικρατήσει στην πράξη.⁽⁴⁾

3.8.1 Υποδείγματα

1. Άμεση Μέθοδος

Στο πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται, σύμφωνα με το ΔΛΠ 7, υπόδειγμα δομής – παρουσίασης Κατάστασης Ταμειακών Ροών με την άμεση μέθοδο:

Πίνακας 6 Υπόδειγμα Κατάστασης Ταμειακών Ροών (Άμεση μέθοδος)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31/12/XX		
<u>Ταμιακές Ροές Από Λειτουργικές Δραστηριότητες</u>		
Εισπράξεις από Πελάτες	XX	
Πληρωμές σε Προμηθευτές και Υπαλλήλους	(XX)	
Ροή Μετρητών από Λειτουργικές Δραστηριότητες	XX	
Τόκοι που Πληρώθηκαν	(XX)	
Φόροι Εισοδήματος που Πληρώθηκαν	(XX)	
Καθαρή Ροή Μετρητών από Λειτουργικές Δραστηριότητες		<u>XX</u>
<u>Ταμιακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες</u>		
Εξαγορά Θυγατρικής-Καθαρή από Μετρητά που Αποκτήθηκαν	(XX)	
Αγορά Πάγιων Στοιχείων Ενεργητικού	(XX)	
Εισπράξεις από Πώληση Εξοπλισμού	XX	
Τόκοι που Εισπράχθηκαν	XX	
Μερίσματα που Εισπράχθηκαν	XX	
Καθαρή Ροή Μετρητών για Επενδυτικές Δραστηριότητες		<u>XX</u>
<u>Ταμιακές Ροές Από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες</u>		
Εισπράξεις από Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου	XX	
Εισπράξεις από Μακροπρόθεσμο Δανεισμό	XX	
Πληρωμές σε Χρηματοδοτικές Μισθώσεις	(XX)	
Μερίσματα που Πληρώθηκαν	(XX)	
Καθαρή Ροή Μετρητών για Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες		<u>XX</u>
Καθαρή Αύξηση σε Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών		<u>XX</u>
Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών στην Αρχή της Περιόδου		<u>XX</u>
Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών στο Τέλος της Περιόδου		<u>XX</u>

2. Έμμεση Μέθοδος

Στο πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται, σύμφωνα με το ΔΛΠ 7, υπόδειγμα δομής – παρουσίασης Κατάστασης Ταμειακών Ροών με την έμμεση μέθοδο:

Πίνακας 7 Υπόδειγμα Κατάστασης Ταμειακών Ροών (Έμμεση μέθοδος)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31/12/XX	
<u>Ταμιακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες</u>	
Καθαρά Κέρδη πριν από τη Φορολογία	XX

Προσαρμογές για:		
Αποσβέσεις	XX	
Προβλέψεις	XX	
Μη-Πραγματοποιηθείσα Συναλλαγματική Ζημιά	XX	
Έσοδα από Επενδύσεις	(XX)	
Τόκοι Χρεωστικοί	<u>XX</u>	
Κέρδος από Λειτουργικές Δραστηριότητες		
πριν από τις Μεταβολές του Κεφαλαίου Κίνησης	<u>XX</u>	
Αύξηση Χρεωστών	(XX)	
Μείωση Αποθεμάτων	XX	
Μείωση Πιστωτών	<u>(XX)</u>	
Ροή Μετρητών από Λειτουργικές Δραστηριότητες	<u>XX</u>	
Τόκοι που Πληρώθηκαν	(XX)	
Φόροι Εισοδήματος που Πληρώθηκαν	<u>(XX)</u>	
Καθαρή Ροή Μετρητών από Λειτουργικές Δραστηριότητες		<u>XX</u>
<i>Από αυτό το σημείο και κάτω υπάρχει συμφωνία του τρόπου για τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες όπως και με την άμεση μέθοδο, δηλαδή :</i>		
<u>Ταμιακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες</u>		
Εξαγορά Θυγατρικής-Καθαρή από Μετρητά που Αποκτήθηκαν	(XX)	
Αγορά Πάγιων Στοιχείων Ενεργητικού	(XX)	
Εισπράξεις από Πώληση Εξοπλισμού	XX	
Τόκοι που Εισπράχθηκαν	XX	
Μερίσματα που Εισπράχθηκαν	<u>XX</u>	
Καθαρή Ροή Μετρητών για Επενδυτικές Δραστηριότητες		<u>XX</u>
<u>Ταμιακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες</u>		
Εισπράξεις από Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου	XX	
Εισπράξεις από Μακροπρόθεσμο Δανεισμό	XX	
Πληρωμές σε Χρηματοδοτικές Μισθώσεις	(XX)	
Μερίσματα που Πληρώθηκαν	<u>(XX)</u>	
Καθαρή Ροή Μετρητών για Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες		<u>XX</u>
Καθαρή Αύξηση σε Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών		<u>XX</u>
Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών στην Αρχή της Περιόδου		<u>XX</u>
Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών στο Τέλος της Περιόδου		<u>XX</u>

3. Κατάσταση Ταμιακών Ροών για Χρηματοοικονομικό Ίδρυμα

Τέλος στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται υπόδειγμα δομής – παρουσίασης Κατάστασης Ταμιακών Ροών για Χρηματοοικονομικό Ίδρυμα:

Πίνακας 8 Υπόδειγμα Κατάστασης Ταμιακών Ροών για Χρηματοοικονομικό Ίδρυμα

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31/12/XX

<u>Ταμιακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες</u>
--

Εισπράξεις Τόκων και Προμηθειών	XX	
Πληρωμές Τόκων	(XX)	
Ανάκτηση Διαγραφέντων Δανείων	XX	
Πληρωμές σε Υπαλλήλους και Προμηθευτές	(XX)	
Λειτουργικό Κέρδος πριν από τις Μεταβολές σε Οργανικά Στοιχεία Ενεργητικού	XX	
Αύξηση (Μείωση) σε Οργανικά Στοιχεία Ενεργητικού		
Βραχυπρόθεσμα Κεφάλαια	(XX)	
Καταθέσεις για Εποπτικούς Σκοπούς ή για Νομισματικό Έλεγχο	XX	
Χορηγήσεις Κεφαλαίων σε Πελάτες	(XX)	
Καθαρή Αύξηση σε ποσά Εισπρακτέα από Πιστωτικές Κάρτες	(XX)	
Άλλα Βραχυπρόθεσμα Διαπραγματεύσιμα Χρεόγραφα	(XX)	
Αύξηση (Μείωση) σε Οργανικές Υποχρεώσεις		
Καταθέσεις από Πελάτες	XX	
Διαπραγματεύσιμα Πιστοποιητικά Καταθέσεων	(XX)	
Φορολογία που Πληρώθηκε	(XX)	
Καθαρές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες		XX
<u>Ταμιακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες</u>		
Μερίσματα που Εισπράχθηκαν	XX	
Τόκοι που Εισπράχθηκαν	XX	
Εισπράξεις από Πωλήσεις Μη-Εμπορεύσιμων Χρεογράφων	XX	
Αγορές Μη-Εμπορεύσιμων Χρεογράφων	(XX)	
Αγορές Πάγιων Στοιχείων Ενεργητικού	(XX)	
Καθαρές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες		XX
<u>Ταμιακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες</u>		
Έκδοση Δανειακού Κεφαλαίου	XX	
Έκδοση Μετοχών	XX	
Αποπληρωμή Μακροπρόθεσμων Δανείων	(XX)	
Καθαρή Μείωση σε Άλλο Δανεισμό	(XX)	
Μερίσματα που Πληρώθηκαν	(XX)	
Καθαρές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες		XX
Επιδράσεις στα Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών από τις Μεταβολές στις Τιμές του Ξένου Συναλλάγματος		<u>XX</u>
Καθαρή Αύξηση στα Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών		XX
Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών στην Αρχή της Περιόδου		<u>XX</u>
Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών στο Τέλος της Περιόδου		XX

3.9 Εμφάνιση Ταμειακών Ροών από Ειδικές Δραστηριότητες

Εκτός από τις ταμειακές ροές από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες, ταμειακές ροές προκύπτουν και από άλλες δραστηριότητες οι οποίες ονομάζονται ειδικές για τους σκοπούς του Προτύπου αυτού (ΔΛΠ 7). Τις ταμειακές ροές από τέτοιες ειδικές δραστηριότητες εξετάζουμε παρακάτω.

3.9.1 Ταμειακές Ροές και Ξένο Νόμισμα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μπορεί να αφορούν συναλλαγές της επιχείρησης με τρίτους (π.χ. πληρωμή προμηθευτή εξωτερικού ή ταμειακές ροές μίας θυγατρικής εξωτερικού). Οι χειρισμοί που προβλέπονται για ταμειακές ροές θυγατρικών εξωτερικού καθορίζονται από το ΔΛΠ 21 και αναλύονται στην παρουσίαση του σχετικού Προτύπου.⁽³⁾

Ως προς τις συναλλαγές της επιχείρησης που γίνονται σε συνάλλαγμα, το ΔΛΠ 7 προβλέπει τα ακόλουθα:⁽⁴⁾

- Οι ταμειακές ροές που αφορούν σε συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρίζονται στο λειτουργικό νόμισμα εφαρμόζοντας (στο ποσό που εκφράζεται στο ξένο νόμισμα) την ισοτιμία (μεταξύ του λειτουργικού νομίσματος και του ξένου νομίσματος) της ημερομηνίας που προκύπτουν οι ταμειακές ροές.
- Οι ταμειακές ροές μίας θυγατρικής εξωτερικού πρέπει να μετατρέπονται με την ισοτιμία (μεταξύ του λειτουργικού νομίσματος και του ξένου νομίσματος) των ημερομηνιών κατά τις οποίες προκύπτουν. Το ΔΛΠ 21 επιτρέπει τη χρήση μίας μέσης ισοτιμίας εάν αυτή προσεγγίζει τις πραγματικές ισοτιμίες των συναλλαγών, (δηλαδή ο μέσος όρος των ισοτιμιών της περιόδου και δεν μπορεί να είναι η ισοτιμία τέλους χρήσης).
- Οι μη-πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές ζημιές (κέρδη) που αφορούν στα πιο πάνω δεν αποτελούν ταμειακές ροές και πρέπει να γίνεται η σχετική αναπροσαρμογή στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων. Η επίδραση των μεταβολών στις τιμές του ξένου συναλλάγματος στα μετρητά και τα ισοδύναμα μετρητών που κατέχονται ή οφείλονται σε ξένα νομίσματα παρουσιάζονται στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών ξεχωριστά από τις άλλες ροές και δραστηριότητες, για να γίνει η συμφωνία των μετρητών και ισοδύναμων μετρητών στην αρχή και το τέλος της περιόδου.

3.9.2 Τόκοι και Μερίσματα

Ταμειακές ροές από τόκους και μερίσματα που έχουν εισπραχθεί πρέπει να γνωστοποιούνται ξεχωριστά από τόκους και μερίσματα που έχουν πληρωθεί. Οι

ταμιακές ροές από τόκους και μερίσματα πρέπει να κατατάσσονται κατά ένα σταθερό τρόπο από περίοδο σε περίοδο, ως λειτουργικές, επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες προκειμένου οι καταστάσεις να είναι συγκρίσιμες. ⁽⁵⁾

Όσο αφορά στους τόκους που έχει πληρώσει μια επιχείρηση κατά τη διάρκεια μιας περιόδου, αυτοί εμφανίζονται συνολικά στην κατάσταση ταμιακών ροών, είτε έχουν αναγνωριστεί ως έξοδο στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης είτε έχουν κεφαλαιοποιηθεί (σύμφωνα με τον προβλεπόμενο εναλλακτικό χειρισμό του Δ.Λ.Π. 23). ⁽³⁾

Ειδικότερα για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι τόκοι που καταβλήθηκαν και οι τόκοι και τα μερίσματα που εισπράχθηκαν συνήθως κατατάσσονται ως λειτουργικές ταμιακές ροές. Αντίθετα, για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις δεν υπάρχει κοινή συναίνεση στην κατάταξη αυτών των ταμιακών ροών. Είναι, λοιπόν, είναι δυνατόν τόκοι πληρωθέντες και τόκοι και μερίσματα εισπραχθέντα να κατατάσσονται στις λειτουργικές ταμιακές ροές, γιατί υπεισέρχονται στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή ζημίας. Εναλλακτικά, όμως μπορούν και να καταταγούν στις χρηματοδοτικές ταμιακές ροές γιατί αποτελούν τα κόστη εξεύρεσης χρηματοοικονομικών πόρων ή στις επενδυτικές ταμιακές ροές γιατί αποτελούν αποδόσεις των επενδύσεων.

Όσο αφορά τα μερίσματα που καταβάλλονται, αυτά μπορούν να καταταγούν είτε στις χρηματοδοτικές ταμιακές ροές (αφού αποτελούν ένα κόστος εξεύρεσης χρηματοοικονομικών πόρων), είτε ως ένα συνθετικό στοιχείο των ταμιακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες, ώστε να μπορούν οι χρήστες να προσδιορίσουν τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να καταβάλλει μερίσματα από τις λειτουργικές ταμιακές ροές. ⁽⁵⁾

3.9.3 Φόροι Εισοδήματος

Οι φόροι θα πρέπει, καταρχήν, να παρουσιάζονται στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών ως ξεχωριστό κονδύλι. Κατατάσσονται στις λειτουργικές δραστηριότητες, χωρίς όμως να αποκλείεται η κατάταξή τους σε περισσότερες από μία κατηγορίες εάν υπάρχουν στοιχεία που επιτρέπουν έναν τέτοιο χειρισμό. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση αγοράς ενός οικοπέδου. Ο φόρος που σχετίζεται

άμεσα με την αγορά του παγίου αυτού, μπορεί να καταταχθεί και στις επενδυτικές δραστηριότητες.

Οι φόροι εισοδήματος προκύπτουν από συναλλαγές, οι οποίες δημιουργούν ταμειακές ροές κατατασσόμενες στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών στις λειτουργικές, επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Παρόλο που οι φόροι – έξοδα μπορεί να είναι άμεσα σχετιζόμενοι με τις επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, οι σχετικές ταμειακές ροές φόρου είναι συχνά πρακτικά αδύνατο να διαχωριστούν και μπορεί να προκύπτουν σε διαφορετική περίοδο από εκείνη των ταμειακών ροών της βασικής συναλλαγής. Για τον λόγο αυτό, οι φόροι που καταβλήθηκαν συχνά κατατάσσονται ως ταμειακές εκροές για λειτουργικές δραστηριότητες. Όταν είναι πρακτικά εφικτό οι ταμειακές εκροές για φόρους να συσχετιστούν άμεσα με μία ιδιαίτερη συναλλαγή που δημιουργεί ταμειακές ροές, οι οποίες κατατάσσονται στις επενδυτικές ή χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, τότε οι ταμειακές ροές φόρου κατατάσσονται σε μία από τις δραστηριότητες αυτές.

Όταν οι ταμειακές ροές φόρου κατανέμονται σε περισσότερες από μία δραστηριότητες, πρέπει να γνωστοποιείται το συνολικό ποσό των φόρων που καταβλήθηκε.⁽¹⁶⁾

3.9.4 Επενδύσεις σε Θυγατρικές, Συγγενείς και Κοινοπραξίες

Όταν μία επιχείρηση λογιστικοποιεί μία επένδυσή της σε συγγενή ή σε θυγατρική της με τη μέθοδο της καθαρής θέσης ή με τη μέθοδο του κόστους, περιορίζει την αναφορά της επένδυσης αυτής στην κατάσταση ταμειακών ροών μόνο σε ότι αφορά στις μεταξύ αυτής και της συγγενούς ή θυγατρικής της ταμειακές ροές, όπως για παράδειγμα, στα μερίσματα και στις προκαταβολές.

Όταν, όμως, η επιχείρηση παρουσιάζει τη συμμετοχή της σε μία από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα (βλέπε Δ.Λ.Π. 31 «Συμμετοχές σε κοινοπραξίες») χρησιμοποιώντας την αναλογική ενοποίηση, συμπεριλαμβάνει στη δική της ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών το αναλογικό μερίδιο της από τις ταμειακές ροές της από κοινού ελεγχόμενης οικονομικής οντότητας. Μια επιχείρηση που παρουσιάζει ένα τέτοιο δικαίωμα, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής θέσης, συμπεριλαμβάνει στη δική της κατάσταση ταμειακών ροών τις ταμειακές ροές από την επένδυσή της στην από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα, καθώς και τις

διανομές (μερισμάτων) και άλλες πληρωμές ή εισπράξεις μεταξύ αυτής και της από κοινού ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.⁽⁵⁾

3.9.5 Αποκτήσεις και Διαθέσεις Θυγατρικών και άλλων Επιχειρηματικών Μονάδων

Ταμειακές ροές από τέτοιες πράξεις παρουσιάζονται ξεχωριστά και κατατάσσονται στις επενδυτικές δραστηριότητες.

Η ξεχωριστή παρουσίαση που απαιτείται, σε ιδιαίτερες σειρές κονδυλίων, των επιδράσεων των ταμιακών ροών από αποκτήσεις και διαθέσεις θυγατρικών και άλλων επιχειρηματικών μονάδων, μαζί με τη ξεχωριστή γνωστοποίηση των ποσών των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν ή διατέθηκαν, βοηθά να διακρίνονται οι συγκεκριμένες αυτές ταμιακές ροές από τις ταμιακές ροές που προκύπτουν από άλλες λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα των ταμιακών ροών από διαθέσεις δεν αφαιρούνται από εκείνα των αποκτήσεων.

Το συνολικό ποσό των ταμιακών διαθεσίμων που καταβλήθηκαν ή εισπράχθηκαν, ως τίμημα αγοράς ή πώλησης, παρουσιάζεται στην κατάσταση ταμιακών ροών μετά την αφαίρεση των ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων που αποκτήθηκαν ή διατέθηκαν.⁽⁵⁾

3.9.6 Μη Ταμειακές Συναλλαγές

Επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές που δεν αφορούν σε μετρητά ή ισοδύναμα μετρητών δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών. Οι εν λόγω συναλλαγές πρέπει να γνωστοποιούνται σε άλλο μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με τρόπο που να παρουσιάζονται όλες οι σχετικές πληροφορίες για τις εν λόγω συναλλαγές.⁽⁴⁾

Πολλές επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στις τρέχουσες ταμειακές ροές, μολονότι επηρεάζουν την κεφαλαιακή και την περιουσιακή δομή μιας επιχείρησης.

Ο αποκλεισμός των μη ταμιακών συναλλαγών από την κατάσταση ταμιακών ροών είναι συνεπής με το αντικείμενο της κατάστασης ταμιακών ροών,

καθώς αυτές οι συναλλαγές δεν συνεπάγονται ταμειακές ροές στην τρέχουσα περίοδο. ⁽¹⁴⁾

Παραδείγματα συμπεριλαμβάνουν: ⁽⁴⁾

- Αγορά υλικών πάγιων στοιχείων ενεργητικού με χρηματοδοτική μίσθωση ή επί πιστώσει
- μετατροπή χρεογράφων σε μετοχές, και
- εξαγορά μίας οντότητας με έκδοση εργαλείων Ιδίων Κεφαλαίων ή άλλων αξιόγραφων της οντότητας.

3.10 Γνωστοποιήσεις

Πέρα από τα όσα αναφέρθησαν ήδη πιο πάνω, η επιχείρηση επιπλέον πρέπει, σύμφωνα με το ΔΛΠ 7 και προς υποστήριξη της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, να κάνει τις αναγκαίες γνωστοποιήσεις σχετικά με κάποια από τα στοιχεία της Κατάστασης Ταμειακών Ροών και πιο συγκεκριμένα για τα κάτωθι:

3.10.1 Συνθετικά Στοιχεία των Ταμειακών Διαθεσίμων και Ταμειακών Ισοδυνάμων

Η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί τη σύνθεση των ταμιακών διαθεσίμων και των ταμιακών ισοδυνάμων και να παρουσιάζει μια συμφωνία των ποσών της κατάστασης των ταμιακών ροών της με τα αντίστοιχα κονδύλια της κατάστασης οικονομικής θέσης της.

Επιπλέον η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί την ακολουθούμενη μέθοδο προσδιορισμού της σύνθεσης των ταμιακών της διαθεσίμων και ισοδυνάμων, λόγω της ποικιλίας των πρακτικών της ταμιακής διαχείρισης και των τραπεζικών διακανονισμών που ισχύουν διεθνώς, αλλά και για την συμμόρφωση της στο ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων».

Το αποτέλεσμα κάθε μεταβολής της μεθόδου προσδιορισμού των στοιχείων που συνθέτουν τα ταμιακά διαθέσιμα και τα ταμιακά ισοδύναμα, όπως για παράδειγμα μια μεταβολή στην κατάταξη των χρηματοοικονομικών μέσων, τα οποία προηγουμένως θεωρούνταν ως μέρος του χαρτοφυλακίου επενδύσεων της επιχείρησης, καταχωρείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη». ⁽⁵⁾

3.10.2 Άλλες Γνωστοποιήσεις

Η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί, μαζί με ένα σχόλιο της διοίκησης, τα ποσά των σημαντικών υπολοίπων ταμιακών διαθεσίμων και ταμιακών ισοδυνάμων, που κατέχονται από την επιχείρηση και δεν είναι διαθέσιμα για χρήση από τον όμιλο π.χ. θυγατρική που δραστηριοποιείται σε χώρα όπου ισχύουν συναλλαγματικοί έλεγχοι ή άλλοι νομικοί περιορισμοί.

Πρόσθετες πληροφορίες μπορεί να είναι απαραίτητες στους χρήστες για την κατανόηση της οικονομικής θέσης και της ρευστότητας μιας επιχείρησης. Συνίσταται η παράθεση τέτοιων πληροφοριών, μαζί με ένα σχόλιο της διοίκησης και μπορεί να περιλαμβάνουν:

- α) Τα ποσά των μη αναληφθέντων εγκεκριμένων δανείων, τα οποία μπορεί να είναι διαθέσιμα για μελλοντικές επιχειρηματικές δραστηριότητες και για διακανονισμό κεφαλαιακών δεσμεύσεων, με μνεία κάθε περιορισμού στη χρήση αυτών των δανείων.
- β) Τα συνολικά ποσά των ταμειακών ροών από κάθε μία από τις επιχειρηματικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, που σχετίζονται με δικαιώματα σε κοινοπραξίες, τα οποία εμφανίζονται με τη χρησιμοποίηση της αναλογικής ενοποίησης.
- γ) Το συνολικό ποσό των ταμειακών ροών που αντιπροσωπεύουν αυξήσεις στην επιχειρηματική δυναμικότητα, ξεχωριστά από εκείνες τις ταμειακές ροές που απαιτούνται για να διατηρείται η επιχειρηματική δυναμικότητα.
- δ) Το ποσό των ταμειακών ροών που προκύπτει από τις επιχειρηματικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες για κάθε τομέα (σχετικό εδώ το ΔΠΧΠ 14 «Λειτουργικοί Τομείς προς Παρουσίαση»). Η γνωστοποίηση των κατά τομέα ταμειακών ροών επιτρέπει στους χρήστες να έχουν μια καλύτερη αντίληψη της σχέσης μεταξύ των ταμειακών ροών της επιχείρησης, ως ένα σύνολο και των επιμέρους τμημάτων της, καθώς και της διαθεσιμότητας και μεταβλητότητας των κατά τομέα ταμειακών ροών.

Η ξεχωριστή γνωστοποίηση των ταμειακών ροών που αντιπροσωπεύουν αυξήσεις στην επιχειρηματική δυναμικότητα και των ταμειακών ροών που απαιτούνται για να διατηρείται η επιχειρηματική δυναμικότητα, είναι χρήσιμη για να επιτρέπει στο χρήστη να προσδιορίσει αν η επιχείρηση επενδύει επαρκώς για τη

διατήρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητάς της. Μία επιχείρηση που δεν επενδύει επαρκώς για τη διατήρηση της επιχειρηματικής δυναμικότητάς της, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη μελλοντική κερδοφορία, χάριν της τρέχουσας ρευστότητας και διανομής (μερισμάτων) στους ιδιοκτήτες.⁽¹⁴⁾

Κεφάλαιο 4

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

4.1 Γενικά

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών, όπως προκύπτει αυτό και από την ανάλυση του προηγούμενου κεφαλαίου, αποτελεί μια πολύ σημαντική κατάσταση και είναι πολύ μεγάλη η έλλειψη των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, που δεν την συμπεριέλαβαν στο περιεχόμενό τους. Μάλλον επιδιώκοντας να κάνουν τα πράγματα πιο σύνθετα και να δώσουν περισσότερες πληροφορίες, οι λογιστές, ξεχάσανε τα βασικά.⁽¹⁾

Ο κάθε επιχειρηματίας, μικρός ή μεγάλος, από τότε που άρχισε να υπάρχει συναλλακτική δραστηριότητα με χρήμα, σκέφτεται: «τι εισέπραξα – τι πλήρωσα – τι μου έμεινε». Θεωρητικά μπορεί να πει κάποιος, ότι η απάντηση μπορεί να ανιχνευθεί με τα υπάρχοντα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, από την κίνηση του λογαριασμού των διαθεσίμων. Στην πράξη όμως δεν μπορεί να γίνει με έναν οργανωμένο και σωστό τρόπο από αυτήν την πηγή.

Ο διαχωρισμός που επιβάλλουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στις ταμειακές ροές, σε τρεις βασικές κατηγορίες, δηλαδή στις ροές από επιχειρηματικές, από επενδυτικές και από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, είναι εξαιρετικά σημαντικός.

Η καθαρή ροή από επιχειρηματικές δραστηριότητες, μας δείχνει τι κέρδισε σε μετρητά η εταιρία σε μια χρονική περίοδο από τη δουλειά της καθαυτή ή τι έχασε.

Αν παρακολουθούμε, όπως επιβάλλει το ΔΛΠ 7, χωριστά τις ροές από επενδυτικές δραστηριότητες, εκεί θα δούμε τις εκροές, δηλαδή χρήματα τα οποία πληρώσαμε για να κάνουμε νέες επενδύσεις. Αυτές οι εκροές υποδηλώνουν ότι δημιουργούμε τις υποδομές, δημιουργούμε τις προϋποθέσεις, ούτως ώστε στο μέλλον

να αυξήσουμε σημαντικά τις επιχειρηματικές μας ροές, όταν αυτές οι επενδύσεις θα αρχίσουν να αποδίδουν.

Αλλά και η εσωτερική σύνθεση των κινήσεων που διαμόρφωσαν τις ταμειακές ροές απ' την κάθε δραστηριότητα, επίσης έχει μεγάλη σημασία. Ο κάθε επιχειρηματίας, η κάθε Διοίκηση, ανεξάρτητα αν του παρέχουν τις πληροφορίες που πρέπει οι λογιστές τους, γνωρίζουν τα προβλήματα που πηγάζουν από τις ταμειακές ροές και τους απασχολούν πάρα πολύ στην καθημερινή δουλειά τους. Ξέρουν ότι για να αυξήσουν τις πωλήσεις τους, τις περισσότερες φορές είναι υποχρεωμένοι να αυξήσουν τις πιστώσεις στην αγορά. Αυξάνοντας τις πιστώσεις, ξέρουν ότι αυξάνουν τον κίνδυνο να χάσουν χρήματα από κάποιους πελάτες τους και επιπλέον αυξάνουν και το χρηματοοικονομικό τους κόστος. Για να μπορέσουν να κάνουν μία τέτοια ανάπτυξη, είναι υποχρεωμένοι να δανειστούν χρήματα από τις τράπεζες, ώστε να μπορέσουν να χρηματοδοτήσουν την αύξηση των πωλήσεων μέσω της αύξησης των εμπορικών πιστώσεων. Τα προβλήματα ρευστότητας που τους δημιουργούνται, εάν δεν τα διαχειριστούν με έναν ικανοποιητικό τρόπο, είναι δυνατό να ανατρέψουν τη σταθερότητα της επιχείρησής τους.

Αποτελεί έτσι καθήκον και υποχρέωση για τον κάθε λογιστή, αλλά και για τους ελεγκτές, να παρέχουν πληροφορίες στη Διοίκηση, για την εξέλιξη των ταμειακών ροών και αυτό ανεξάρτητα από τις όποιες υποχρεώσεις πηγάζουν από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Δίνοντας αυτές τις πληροφορίες στη Διοίκηση, της παρέχουν ένα εργαλείο, το οποίο ποσοτικοποιεί και αναλύει, αυτό που η ίδια η διοίκηση διαισθάνεται μέσα από τις πιέσεις επίλυσης των προβλημάτων ρευστότητας.⁽¹⁾

Από την άλλη πλευρά οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές που αναλύουν με λεπτομέρεια τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων πρέπει να δίνουν πάρα πολύ μεγάλη σημασία στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών γιατί βοηθά επίσης και στην καλύτερη κατανόηση της Κατάστασης Αποτελεσμάτων και στην επιμέτρηση της «ποιότητας» των λογιστικών κερδών μίας οντότητας.⁽⁴⁾

Η μεγιστοποίηση της αγοραίας αξίας της επιχείρησης, που σε τελική ανάλυση σημαίνει μεγιστοποίηση της τιμής των κοινών μετοχών της επιχείρησης, αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο του χρηματοοικονομικού μάνατζμεντ. Η αξία της επιχείρησης και η αξία της μετοχής, στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, βασικά εξαρτάται από το μέγεθος, το τάϊμινγκ και τον κίνδυνο που σχετίζεται με τις αναμενόμενες ταμειακές ροές που απορρέουν από την επιχειρηματική δραστηριότητα

ή από την κατοχή της μετοχής. Έτσι η γνώση της ταμειακής ροής (όπως αναφέρθηκε ήδη πιο πάνω, στην ενότητα 4.1) γίνεται φανερό ότι είναι πρωταρχικής σημασίας στην χρηματοοικονομική ανάλυση και ιδιαίτερα στην λήψη επιμέρους χρηματοοικονομικών αποφάσεων τέτοιων όπως π.χ. εξαγορά – συγχώνευση επιχειρήσεων, έκδοση ομολογιών κ.λπ. ⁽¹²⁾

4.2 Ταμειακές ροές εναντίον κερδοφορίας

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών εκτός του ότι, είναι εξίσου σημαντικό μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μίας οντότητας όπως η Κατάσταση Αποτελεσμάτων και ο Ισολογισμός, επιπλέον, παρέχει στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μίας οντότητας υψίστης σημασίας πληροφορίες, που δεν παρέχονται από τις άλλες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, όπως:

- η σχέση μεταξύ «λογιστικού κέρδους» και «κέρδους σε μετρητά».
- πληροφορίες για τα στοιχεία που θεωρούνται ισοδύναμα μετρητών, και
- ανάλυση των ταμειακών ροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες και όχι απλώς καταχώρηση στα αποθεματικά.

Η ρευστότητα είναι πολύ σημαντική για τη βραχυπρόθεσμη σταθερότητα και βιωσιμότητα μίας οντότητας. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα «κερδοφόρων» οντοτήτων που παρουσίαζαν εκατομμύρια κέρδη, κυρίως λόγω εφαρμογής «δημιουργικής λογιστικής» (όπως εξηγήθηκε η έννοια στην ενότητα 2.4), αλλά κατέρρευσαν «εν μία νυκτί» λόγω προβλημάτων ρευστότητας. Τα προβλήματα αυτών των εταιρειών φαίνονταν στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών πολύ πριν καταρρεύσουν, αλλά είχαν αγνοηθεί από τους αναλυτές. Μπορούμε να πούμε ότι η Κατάσταση Ταμειακών Ροών μπορεί να δώσει «σήματα» προβλημάτων ρευστότητας και φερεγγυότητας πολύ πιο γρήγορα απ' ότι η Κατάσταση Αποτελεσμάτων ή ο Ισολογισμός.

Τα «μετρητά» λοιπόν είναι πολύ πιο σημαντικά από τα «κέρδη» για σκοπούς βραχυπρόθεσμης σταθερότητας και βιωσιμότητας μίας οντότητας. Είναι πολύ γνωστή η φράση «το κέρδος είναι σύμβολο, αλλά τα μετρητά πραγματικότητα». ⁽⁴⁾

Η πορεία των κερδών και των ταμιακών ροών δεν είναι απαραίτητα παράλληλη. Μπορεί να έχουμε άνοδο κερδών, η οποία όμως συνοδεύεται από αρνητικές ταμειακές ροές (π.χ. μία εταιρεία που υλοποιεί υψηλές επενδύσεις ή μια

εταιρεία που αυξάνει πωλήσεις και κέρδη, αλλά μέσω μεγάλης διεύρυνσης του χρονικού περιθωρίου πίστωσης προς τους πελάτες της). Μπορεί επίσης να έχουμε ζημιογόνο αποτέλεσμα, που να συνοδεύεται από θετικές ταμειακές ροές (πώληση πάγιων περιουσιακών στοιχείων ή δραστική μείωση της περιόδου διατήρησης των αποθεμάτων, κ.λπ.). Προφανώς και τα δύο μεγέθη έχουν τη δική τους σημαντική αξία για τους οικονομικούς αναλυτές, αλλά και τους διαχειριστές μετοχικών χαρτοφυλακίων.

Θεωρούμε σκόπιμο στο πλαίσιο της ελληνικής πραγματικότητας, να αναφέρουμε και το συμπέρασμα που προκύπτει, μέσα από παραδείγματα ελληνικών επιχειρήσεων, ότι η (έστω και αυξανόμενη) κερδοφορία των επιχειρήσεων, όταν συνδυάζεται με μία ταυτόχρονη μακρά περίοδο αρνητικών ταμειακών ροών, αυξάνει τον επιχειρηματικό κίνδυνο και, αν κάτι δεν πάει καλά στον κλάδο, τότε η επιλογή υπερβολικής έκθεσης σε δανεισμό αποδεικνύεται «μπούμερανγκ».⁽¹⁷⁾

Κατά την άποψη του καθηγητή Harold Bierman Jr., δεν υφίσταται ανάγκη να υπάρχει διαμάχη μεταξύ των υποστηρικτών κερδοφορίας ως της πλέον (πιο) σημαντικής πληροφόρησης που χρησιμοποιείται για την ανάλυση της χρηματοοικονομικής υγείας της επιχείρησης και της επίδοσης της διοίκησης και των υποστηρικτών της ταμειακής ροής που συνοψίζεται στην φράση «τα μετρητά είναι ο βασιλιάς» και αυτό γιατί κάθε σύνολο πληροφόρησης εξυπηρετεί ένα διαφορετικό σκοπό.⁽¹²⁾

Η ταμειακή ροή και ιδιαίτερα η ελεύθερη ταμειακή ροή (που θα εξηγήσουμε πιο κάτω) είναι χρήσιμη στον προσδιορισμό της αξίας της επιχείρησης, και η κερδοφορία ως προϊόν της δεδουλευμένης λογιστικής είναι χρήσιμη στην αξιολόγηση της επίδοσης της διοίκησης της επιχείρησης. Η παρεχόμενη από την δεδουλευμένη λογιστική πληροφόρηση θα βελτιωθεί με την προσθήκη επιπρόσθετης πληροφόρησης σχετικά με τις ταμειακές ροές από τις λειτουργικές δραστηριότητες (όπως γίνεται στην παρουσίαση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών με βάση την Άμεση Μέθοδο) έτσι ώστε η λογιστική πληροφόρηση να γίνεται πιο χρήσιμη για τον προσδιορισμό της αξίας των κοινών μετοχών.⁽¹²⁾

4.3 Η χρησιμότητα της ανάλυσης της Κατάστασης Ταμειακών Ροών

Ουσιαστικά τα κεφάλαια μιας επιχειρήσεως εντός μιας χρήσεως προέρχονται από δύο πηγές:

- α) εκείνες που συνδέονται με τις εργασίες της επιχειρήσεως και
- β) εκείνες που συνδέονται με την απόκτηση κεφαλαίων μέσω δανεισμού ή αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών ή ομολογιών.

Τα (αποκτηθέντα) κεφάλαια χρησιμοποιούνται κυρίως για την κάλυψη των καθημερινών δαπανών λειτουργίας της επιχειρήσεως, την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, την εξόφληση υποχρεώσεων, την καταβολή μερισμάτων κ.λ.π.

Έτσι, η κατάσταση ταμειακής ροής παρακολουθεί τις μεταβολές που επήλθαν στα μεγέθη του ενεργητικού, του παθητικού και των ιδίων κεφαλαίων (καθαρής θέσεως).

Η εν λόγω κατάσταση, αν και βασίζεται στα στοιχεία που περιέχονται στους ισολογισμούς και στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως, εν τούτοις δεν στοχεύει στην υποκατάσταση των παραπάνω λογιστικών καταστάσεων. Αντίθετα, αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους επενδυτές τους πιστωτές, τη διοίκηση της επιχειρήσεως και οποιονδήποτε άλλον ενδιαφερόμενο να αποκτήσει καλύτερη αντίληψη των χρηματοοικονομικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως εντός μιας χρονικής περιόδου.

Η χρησιμότητα της καταστάσεως ταμειακής ροής εκτείνεται πέραν της απλής αναλύσεως των εισπράξεων και πληρωμών μιας επιχειρήσεως και υπεισέρχεται στο χώρο της χρηματοοικονομικής διοικήσεως. Η διάκριση των ταμειακών ροών, σε προερχόμενες από τις εργασίες της επιχειρήσεως και σε προερχόμενες από τις χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες αυτής, προσδιορίζει την καθαρά ταμειακή ροή από τις παραπάνω δραστηριότητες. Ο προσδιορισμός της καθαρής ταμειακής ροής από τις εργασίες της επιχειρήσεως δείχνει την ικανότητα αυτής να διανέμει μερίσματα στους μετόχους της, γεγονός το οποίο είναι σημαντικό για τους επενδυτές και τους μετόχους της επιχειρήσεως.

Εξάλλου, ο προσδιορισμός της ταμειακής ροής από τις χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως ρίχνει φως στις σχέσεις μεταξύ αυτής και αυτών οι οποίοι τη χρηματοδοτούν.

Πιο αναλυτικά, εάν οι καταστάσεις ταμειακής ροής συνοδεύονται και από τις άλλες λογιστικές καταστάσεις (ισολογισμό, κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, προσάρτημα), τότε παρέχουν πλήρη εικόνα των συναλλαγών μιας επιχειρήσεως και της οικονομικής της θέσεως και μπορούν να βοηθήσουν τους επενδυτές, πιστωτές και λοιπούς ενδιαφερόμενους για τους εξής λόγους: ⁽¹⁰⁾

- 1) Ρίχνουν φως στις ταμειακές ροές και δίνουν εξηγήσεις για το είδος των οικονομικών συναλλαγών, που επηρεάζουν τα ρευστά διαθέσιμα μιας επιχειρήσεως.

Έτσι, αν τα ρευστά διαθέσιμα ανέρχονταν στο ποσό Α στην αρχή της χρήσεως και στο ποσό Β στο τέλος της, τότε η κατάσταση ταμειακής ροής μπορεί να δώσει εξήγηση για τους λόγους που προκάλεσαν αυτή τη μεταβολή.

- 2) Παρέχουν τη δυνατότητα προβλέψεως του ύψους, του χρόνου και του βαθμού βεβαιότητας των μελλοντικών ροών κεφαλαίων μιας επιχειρήσεως.

Έτσι, βοηθούν στον προγραμματισμό του ύψους των απαιτούμενων μελλοντικά κεφαλαίων με τη σύνταξη των ταμειακών προϋπολογισμών.

Οι ταμειακοί προϋπολογισμοί αποτελούν σημαντικό μέσο γιατί προσδιορίζουν το ύψος των κεφαλαίων, που θα εισρεύσουν στην επιχείρηση, καθώς και το ύψος των εκροών κεφαλαίων, εμφανίζοντας έτσι τα τυχόν ταμειακά πλεονάσματα ή ελλείμματα, που θα προκύψουν από την εφαρμογή του προγράμματος. Η έγκαιρη εμφάνιση των ταμειακών πλεονασμάτων ή ελλειμμάτων οδηγεί τους υπεύθυνους της επιχειρήσεως στην επιλογή των ενδεδειγμένων χειρισμών και αποφάσεων. Έτσι, αν παρουσιάζονται πλεονάσματα, αποφασίζεται η προσωρινή επένδυση τους, ακόμα και εκτός της επιχειρήσεως, ώστε να μη μένουν αδρανή κεφάλαια. Αν παρουσιάζονται ελλείμματα, επιδιώκεται να βρεθεί ο κατάλληλος τρόπος και η πιο συμφέρουσα πηγή για την κάλυψη τους.

- 3) Φέρνουν σε αντιπαράθεση την κερδοφόρα ικανότητα μιας επιχειρήσεως με τις διάφορες πληρωμές της.

Αυτό, γιατί η κατάσταση ταμειακής ροής δεν περιορίζεται στην απεικόνιση μόνο των εσόδων, που επιτεύχθηκαν μέσα σε μια περίοδο και των πραγματοποιηθεισών για τα έσοδα αυτά δαπανών, αλλά επεκτείνεται και περιλαμβάνει όλες τις ταμειακές ροές. Έτσι, περιλαμβάνει τυχόν αυξήσεις κεφαλαίων, λήψη δανείων, πώληση διαφόρων περιουσιακών στοιχείων μαζί με τα έσοδα από τις πωλήσεις και δίνει μια πλήρη εικόνα των εισροών

κεφαλαίων μέσα στη χρήση. Επίσης, περιλαμβάνει, τις εξοφλήσεις δανείων, τις πληρωμές για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, την πληρωμή μερισμάτων και φόρων μαζί με τις δαπάνες για την επίτευξη των διαφόρων εσόδων, δίνοντας έτσι πλήρη εικόνα των εκροών κεφαλαίων κατά την ίδια περίοδο.

- 4) Καθιστούν δυνατή την εκτίμηση της ποιότητας του επιτευχθέντος αποτελέσματος μιας επιχειρήσεως.

Πιστεύεται ότι οι πληροφορίες που παρέχονται από την κατάσταση ταμειακής ροής είναι πιο αξιόπιστες από εκείνες που δίδονται από την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως. Τούτο διότι, οι πληροφορίες της τελευταίας βασίζονται σε ένα αριθμό υποθέσεων, εκτιμήσεων και αξιολογήσεων, προκειμένου να προσδιοριστεί το αποτέλεσμα, ενώ οι πληροφορίες της καταστάσεως ταμειακής ροής βασίζονται σε περισσότερο συγκεκριμένα στοιχεία εισροής και εκροής ρευστών.

- 5) Καθιστούν δυνατή την εκτίμηση της λειτουργικής ικανότητας μιας επιχειρήσεως, δηλαδή την ικανότητα αυτής να πραγματοποιεί ορισμένο όγκο εργασιών μέσα σε συγκεκριμένο χρόνο.

Το εάν μια επιχείρηση είναι σε θέση να διατηρήσει τη λειτουργική της ικανότητα, να την αυξήσει στο μέλλον και να μπορεί να διανείμει μεγαλύτερα μερίσματα στους μετόχους της εξαρτάται από το εάν έχει επαρκή κεφάλαια ή μπορεί να τα αποκτήσει από τις δραστηριότητες της.

- 6) Παρέχουν τη δυνατότητα εκτιμήσεως του βαθμού ευελιξίας και ρευστότητας μιας επιχειρήσεως, δηλαδή της ικανότητας αυτής να μπορεί να αλλάζει τόσο το ύψος όσο και το χρόνο των ταμειακών ροών.

Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να εκμεταλλεύεται τυχόν παρουσιαζόμενες ευκαιρίες ή μπορεί να ανταποκρίνεται σε έκτακτες ανάγκες. Πληροφορίες σχετικά με το ύψος των ταμειακών ροών, ιδίως εκείνων που προέρχονται από τις εργασίες της επιχειρήσεως, είναι χρήσιμες για τον προσδιορισμό της ικανότητας αυτής να επιζήσει, εάν συμβεί να χειροτερεύσουν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες λειτουργεί.

Ο όρος ρευστότητα χρησιμοποιείται εδώ για να εκφράσει τη χρονική διάρκεια, που αναμένεται ότι θα μεσολαβήσει, μέχρις ότου ένα στοιχείο της επιχειρήσεως μετατραπεί σε μετρητά ή μέχρις ότου μια υποχρέωση της εξοφληθεί. Η γνώση της ικανότητας δημιουργίας ταμειακών ροών από τις

εργασίες της επιχειρήσεως είναι σημαντική διότι δείχνει αν η επιχείρηση μπορεί να ανταπεξέρχεται στις δαπάνες και στις υποχρεώσεις της.

7) Παρέχουν πληροφορίες ως προς τις χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες και βοηθούν στο να απαντηθούν ερωτήματα όπως: ⁽¹⁰⁾

- Πώς είναι δυνατόν μια επιχείρηση να προχωρήσει στη χρηματοδότηση ενός προγράμματος επενδύσεων τη στιγμή που πραγματοποιεί ζημίες.
- Πώς χρησιμοποιήθηκαν τα κέρδη της επιχειρήσεως.
- Πώς χρηματοδοτήθηκαν τυχόν νέες επενδύσεις της.
- Γιατί δεν καταβλήθηκαν μεγαλύτερα μερίσματα εν αναμονή αυξημένων μελλοντικών κερδών.
- Πώς είναι δυνατόν να διανέμονται μερίσματα μεγαλύτερα των πραγματοποιηθέντων κερδών της χρήσεως.
- Γιατί τα ρευστά μειώθηκαν όταν τα κέρδη της επιχειρήσεως είναι θετικά, έχοντας μάλιστα σημειώσει αύξηση σε σύγκριση με την προηγούμενη χρήση.
- Γιατί η επιχείρηση δανείστηκε κεφάλαια κατά τη διάρκεια της χρήσεως.
- Πώς οι υποχρεώσεις από ομολογιακά δάνεια εξυπηρετούνται μολονότι η επιχείρηση πραγματοποιεί ζημίες.
- Πώς χρηματοδοτήθηκε μια αύξηση των κεφαλαίων κινήσεως της επιχείρησεως.
- Πώς τα ρευστά παρέμεναν στο ίδιο επίπεδο μολονότι σημειώθηκαν ζημίες.
- Γιατί πρέπει να συναφθούν δάνεια για τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων σε πάγια, όταν το απαιτούμενο ύψος κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση τους είναι μεγαλύτερο του ύψους των ταμειακών ροών που προήλθε από τις εργασίες της επιχείρησεως.
- Πώς εξυπηρετούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησεως.
- Πώς χρηματοδοτήθηκε τυχόν αύξηση των ρευστών της επιχείρησεως.
- Είναι οι μέλλουσες εισροές κεφαλαίων επαρκείς για την εξυπηρέτηση των υποχρεώσεων της επιχείρησεως.

Οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αναλύουν τις ταμειακές ροές για να απαντήσουν ερωτήματα σαν τα παραπάνω αλλά και πολλά άλλα παρόμοια. Η Κατάσταση των Ταμειακών Ροών είναι κλειδί ανασύνθεσης πολλών συναλλαγών που αποτελούν ένα σπουδαίο μέρος της ανάλυσης. Η ανάλυση αυτής της κατάστασης απαιτεί την κατανόηση από μέρους του αναλυτή λογιστικών μετρήσεων.

Ενδεικτικά αναφέρονται* σαν θετικοί παράγοντες για την διαμόρφωση ταμειακών ροών ο μικρός αριθμός αύξησης των πωλήσεων, οι συρρικνούμενες πωλήσεις, ή μη εισαγωγή ή μη ανάπτυξη νέων προϊόντων, τα μειούμενα έξοδα των πωλήσεων, ο χαμηλός βαθμός κεφαλαιοποίησης, το υψηλό μερίδιο της αγοράς, το σταθερό ποσοστό της αγοράς και ο χαμηλός πληθωρισμός. Αντίθετα, σαν αρνητικοί παράγοντες θεωρούνται η ταχεία αύξηση των πωλήσεων και ιδιαίτερα μέσω ανοικτών λογαριασμών και εισπρακτέων λογαριασμών, οι συχνές αλλαγές και η ανάπτυξη νέων προϊόντων, οι αυξανόμενες δαπάνες των πωλήσεων, ο υψηλός βαθμός κεφαλαιοποίησης, το χαμηλό μερίδιο της αγοράς, το αυξανόμενο ποσοστό της αγοράς και ο υψηλός πληθωρισμός.

Η καθαρή ταμειακή ροή, που προκύπτει από την Κατάσταση Ταμειακών Ροών, είναι η τελική μέτρηση της αποδοτικότητας. Αποτελεί μετρητά, και όχι εισόδημα (κέρδος), η οποία τελικά εξοφλεί δανεισμούς, αντικαθιστά εξοπλισμούς, επεκτείνει εγκαταστάσεις και πληρώνει μερίσματα.

Τελειώνοντας να αναφέρουμε επιπλέον πως η ανάλυση των ταμειακών εισροών και εκροών μιας επιχείρησης και των λειτουργικών, των επενδυτικών ή των χρηματοδοτικών πηγών αποτελεί μια από τις περισσότερο διερευνητικές εργασίες. Η ανάλυση αυτή βοηθά στην εκτίμηση τόσο της χρηματοοικονομικής δύναμης (ισχύς) δηλαδή της ρευστότητας και της χρηματοοικονομικής προσαρμοστικότητας (ευελιξίας) όσο και του αξιόχρεου. Γενικά, η χρηματοοικονομική ισχύς γίνεται έκδηλη από τη σχέση μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της οντότητας και της πιστοληπτικής θέσης στην οποία τοποθετείται η οντότητα από τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και τους άλλους πιστωτές. Συγκεκριμένα, η ρευστότητα είναι συγγενής με τα μετρητά του ενεργητικού και του παθητικού και αναφέρεται στο χρόνο που είναι αναγκαίος για μια επιχειρηματική (- λογιστική) οντότητα να μετατρέψει περιουσιακά στοιχεία εκτός διαθεσίμων σε διαθέσιμα και να πληρώσει υποχρεώσεις στη λήξη τους. Η χρηματοοικονομική προσαρμοστικότητα (ευελιξία) αναφέρεται στην ικανότητα της οντότητας να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά σε μη αναμενόμενη ζήτηση διαθεσίμων καθώς και σε νέες ευκαιρίες μεγέθυνσης των περιουσιακών στοιχείων και της κερδοφορίας της. Και τέλος το αξιόχρεο είναι η ικανότητα της πληρωμής των υποχρεώσεων όταν καθίστανται αυτές πληρωτέες.⁽¹²⁾

* Αποστολόπουλου Ιωάννη Ν., «Σύνταξη Ταμειακού Προγράμματος – Χρηματικές Ροές (Cash Flow Forecasting)», Έψιλον 7, 2007, σελ.436.

4.4 Ελεύθερη Ταμειακή Ροή - Σημαντικοί Υπολογισμοί και Χρηματοοικονομικοί Δείκτες που Αφορούν την Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Ένα χρήσιμο αναλυτικό παράγωγο της Κατάστασης Ταμειακών Ροών αποτελεί ο υπολογισμός της Ελεύθερης Ταμειακής Ροής (free cash flow). Όπως και με άλλες αναλυτικές μετρήσεις θα πρέπει να δοθεί προσοχή στα στοιχεία του υπολογισμού. Ενώ δεν υπάρχει συμφωνία για ένα συγκεκριμένο ορισμό, μία από τις χρήσιμες μετρήσεις της ελεύθερης ταμειακής ροής είναι:

Ελεύθερη Ταμειακή Ροή = Καθαρές ροές από λειτουργίες – (μείον) Καθαρές δαπάνες κεφαλαίου που απαιτούνται για τη διατήρηση της παραγωγικής δυναμικότητας – (μείον) Μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετοχών.

Η θετική ελεύθερη ταμειακή ροή αντανακλά στο διαθέσιμο ποσό για επιχειρησιακές δραστηριότητες μετά από εκπτώσεις από χρηματοοικονομικές και επενδυτικές απαιτήσεις για τη διατήρηση της παραγωγικής δυναμικότητας στα τρέχοντα επίπεδα. Η ανάπτυξη και η χρηματοοικονομική ελαστικότητα εξαρτώνται από την επάρκεια της ελεύθερης ταμειακής ροής. Θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι δεν είναι γενικά γνωστό το ποσό των κεφαλαιακών δαπανών το οποίο απαιτείται για την διατήρηση της παραγωγικής δυναμικότητας. Μάλλον είναι μέρος του συνόλου των κεφαλαιακών δαπανών, που απαιτούνται και μπορούν να περιέχονται και προϋπολογισθείσες δαπάνες για την επέκταση της παραγωγικής δυναμικότητας. Ο διαχωρισμός των δαπανών κεφαλαίου μεταξύ αυτών των δύο συστατικών είναι προβληματικός. Η κατάσταση των ταμειακών ροών σπάνια ξεχωρίζει τις δαπάνες κεφαλαίου σε συστατικά διατήρησης και επέκτασης.⁽¹²⁾

Εκτός από την σπουδαιότητα της γνώσης της ελεύθερης ταμειακής ροής ιδιαίτερης σημασίας για τους λαμβάνοντες αποφάσεις αποτελεί και η γνώση του **μεγέθους της καθαρής εισροής διαθέσιμων** που δημιουργεί η οντότητα **από τις λειτουργικές δραστηριότητές** της. Αυτό το μέγεθος μπορούμε να το ονομάσουμε **Βαθμό Αυτοχρηματοδότησης** της οντότητας. Οι λειτουργικές δραστηριότητες αναγκαστικά θα πρέπει να είναι η πρωταρχική μακροχρόνια πηγή διαθέσιμων της οντότητας και αυτό γιατί αυτές θα πρέπει να δημιουργήσουν τα διαθέσιμα για να πληρωθούν υποχρεώσεις της οντότητας που απορρέουν από τον δανεισμό, από την αύξηση κεφαλαίου – μερίσματα, από την πραγματοποίηση επενδύσεων. Η

σπουδαιότητα αυτού του μεγέθους γίνεται γενικά αποδεκτή με την έκφραση ότι «οι λειτουργικές δραστηριότητες είναι η καρδιά της επιχείρησης».

Μία επιχείρηση που δεν δημιουργεί επαρκή ταμειακή ροή από τις λειτουργικές δραστηριότητές της για μία εύλογη χρονική περίοδο καταστρέφει αξία και οδηγείται σε χρηματοοικονομικές δυσκολίες. Μπορεί να κερδίσει χρόνο με το δανεισμό ή με την πώληση περιουσιακών στοιχείων όμως αυτές οι πηγές κεφαλαίων (μετρητών) κάποια στιγμή τελικά θα εξαντληθούν.

Ο καθηγητής James McNeil Stancill στην εργασία του με τίτλο «When is there Cash in Cash Flow?», Harvard Business Review, March-April 1987, δίνει **δύο δείκτες που βασίζονται στη Καθαρή Ταμειακή Εισροή (Εκροή) από Λειτουργικές Δραστηριότητες** προκειμένου η διοίκηση της επιχείρησης να μην εγκλωβιστεί σε κατάσταση είτε υπερβολικής ταμειακής ροής είτε μη ικανοποιητικής ταμειακής ροής.

Ο **πρώτος** δείκτης ισούται με: **Καθαρή Ταμειακή Εισροή από Λειτουργικές Δραστηριότητες (Κ.Τ.Ε.Λ.Δ.) – (μείον) Εκροές Προτεραιότητας.**

Όπου, Εκροές Προτεραιότητας είναι οι εκροές που αντιστοιχούν στην καταβολή τόκων, εξόφληση δόσεων δανείων που λήγουν στην χρήση, καταβολή δόσεων χρηματοοικονομικής μίσθωσης.

Αυτός ο δείκτης δίνει το ύψος της αυτοχρηματοδότησης που μένει στην διάθεση, στην διακριτική διάθεση, της διοίκησης της επιχείρησης προκειμένου να προβεί σε πραγματοποίηση επενδύσεων σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, δαπανών σε έρευνα και ανάπτυξη, σε καταβολή μερισμάτων σε προνομιούχες και κοινές μετοχές. Αυτού του είδους οι εκροές καλούνται εκροές στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης της επιχείρησης. Αν λοιπόν όλο το ύψος της αυτοχρηματοδότησης πηγαίνει για την κάλυψη των εκροών προτεραιότητας, λόγω π.χ. υπερχρέωσης της επιχείρησης τότε δεν θα υπάρχουν κεφάλαια για την πραγματοποίηση επενδύσεων νέας τεχνολογίας προκειμένου η επιχείρηση να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή να διατηρήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Ο **δεύτερος** δείκτης ισούται με: **Καθαρή Ταμειακή Εισροή από Λειτουργικές Δραστηριότητες (Κ.Τ.Ε.Λ.Δ.) – (μείον) Εκροές Διακριτικής ευχέρειας.**

Αυτός ο δείκτης δίνει το ύψος της αυτοχρηματοδότησης που μένει προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι εκροές προτεραιότητας, αφού βέβαια η διοίκηση πραγματοποίησε τις δαπάνες που σχετίζονται με το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Οι παραπάνω δύο δείκτες δεν χρησιμοποιούνται για κανένα άλλο λόγο παρά για να δείξουν ένα πολύ σημαντικό γεγονός σχετικά με την κατάσταση ταμειακών ροών: ότι τα πάντα ξεκινούν από το μέγεθος της αυτοχρηματοδότησης.⁽¹²⁾

Επιπλέον από την κατάσταση ταμειακής ροής μπορεί να εξαχθούν σημαντικά συμπεράσματα που προκύπτουν από τις σχέσεις του ύψους των κεφαλαίων που προέρχονται από τις εργασίες της επιχειρήσεως προς τις υποχρεώσεις της ή τις κεφαλαιουχικές της δαπάνες ή τα μερίσματα.⁽¹⁰⁾

Για την ανάλυση της ροής των κεφαλαίων μιας επιχείρησης συχνά χρησιμοποιούνται δύο αριθμοδείκτες, αυτός της επάρκειας της ταμειακής ροής και αυτός της επανεπένδυσης των μετρητών.

• Αριθμοδείκτης Επάρκειας της Ταμειακής Ροής

Ο αριθμοδείκτης αυτός παρέχει μια μέτρηση της δυνατότητας μιας επιχείρησης να δημιουργεί επαρκή μετρητά από τις λειτουργίες της για να καλύψει τις δαπάνες κεφαλαίου, τις επενδύσεις σε αποθέματα και τα μετρητά των μερισμάτων. Για τον υπολογισμό του αριθμοδείκτη αυτού χρησιμοποιείται τυπικά ένα σύνολο τριών ετών για να αφαιρεθούν κυκλικά και άλλες τυχαίες επιδράσεις. Ο αριθμοδείκτης επάρκειας ταμειακής ροής υπολογίζεται από την σχέση:

Σύνολο μετρητών τριετίας προερχόμενα από τις λειτουργίες

Σύνολο τριετίας δαπανών κεφαλαίου, αυξήσεις αποθεμάτων και μετρητά μερισμάτων

Επενδύσεις σε άλλα σπουδαία στοιχεία του κεφαλαίου κίνησης όπως τους εισπρακτέους λογαριασμούς παραλείπονται γιατί χρηματοδοτούνται πρωταρχικά με βραχυπρόθεσμη πίστωση. Αναλογικά περιλαμβάνονται μόνο αυξήσεις στα αποθέματα. Εξ' άλλου, όταν παρατηρείται μείωση στα αποθέματα, κατά τον υπολογισμό του αριθμοδείκτη, η πτωτική τάση θεωρείται σαν μηδενική μεταβολή.

Βασικό στοιχείο αποτελεί η κατάλληλη ερμηνεία του δείκτη της επάρκειας της ταμειακής ροής. Ένας αριθμοδείκτης ίσος με τη μονάδα δηλώνει ότι η επιχείρηση ακριβώς καλύπτει αυτές τις ανάγκες σε μετρητά χωρίς να χρειάζεται μια εξωτερική χρηματοδότηση. Ένας αριθμοδείκτης μικρότερος της μονάδας υποδηλώνει ότι οι εσωτερικές πηγές χρηματοδότησης είναι ανεπαρκείς για να υποστηρίξουν τα μερίσματα και τα επίπεδα της τρέχουσας λειτουργικής ανάπτυξης.⁽¹²⁾

• Αριθμοδείκτης Επανεπένδυσης των Μετρητών

Ο δείκτης της επανεπένδυσης των μετρητών αποτελεί μια μέτρηση του επί τοις εκατό ποσοστού των επενδύσεων σε περιουσιακά στοιχεία αντιπροσωπεύοντας τα λειτουργικά μετρητά που παρακρατήθηκαν και επανεπενδύθηκαν στην επιχείρηση τόσο για την αντικατάσταση περιουσιακών στοιχείων όσο και την ανάπτυξη των λειτουργιών. Ο αριθμοδείκτης της επανεπένδυσης των μετρητών υπολογίζεται από την σχέση:

Λειτουργική Ταμειακή Ροή – Μερίσματα

Ακαθάρ. Εγκαταστάσεων + Επενδύσεις + Άλλα Περιουσιακά Στοιχεία + Κεφάλαιο Κίνησης

Ένας αριθμοδείκτης επανεπένδυσης με τιμές 7% μέχρι 11% είναι γενικά ικανοποιητικός. ⁽¹²⁾

Άλλοι σημαντικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες που μπορούν να εξαχθούν από την Κατάσταση Ταμιακών Ροών είναι:

- **Ποιότητα Κερδών**

Καθαρή Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες

Κέρδη Από Λειτουργικές Δραστηριότητες

Μια υγιής οντότητα συνήθως πρέπει να έχει δείκτη «ποιότητας κερδών» κοντά στο 1. Όταν ο δείκτης είναι πιο χαμηλός από το 1 τότε σημαίνει ότι η εταιρεία έχει «λογιστικά κέρδη» τα οποία δεν μετατρέπονται σε μετρητά

- **Κάλυψη Μερισμάτων Και Τόκων**

Καθαρή Ροή Μετρητών Από Λειτουργικές Δραστηριότητες

(Μερίσματα+ Τόκοι)

Μία υγιής οντότητα συνήθως πρέπει να έχει υψηλό δείκτη «κάλυψης μερισμάτων και τόκων» (συνήθως πάνω από 3-4). Όταν ο δείκτης είναι κοντά στο 1 τότε σημαίνει ότι η εταιρεία δεν παράγει αρκετά κέρδη από λειτουργικές δραστηριότητες για να αμείβει τους επενδυτές της.

Εξάλλου, όσο αφορά την **εκτίμηση του ποσοστού αυτοχρηματοδότησης** χρησιμοποιείται ο δείκτης:

$$\frac{\text{Ταμειακές ροές}}{\text{Κύκλο εργασιών}} \times 100$$

ο οποίος όσο μεγαλύτερες τιμές λαμβάνει σημαίνει ότι η επιχείρηση σε μεγαλύτερο βαθμό μπορεί να ικανοποιεί μόνη της τις χρηματοπιστωτικές απαιτήσεις της. Βασική

προϋπόθεση για τη σωστή εκτίμηση με τον δείκτη αυτό αποτελεί ότι παραμένει αμετάβλητη η σχέση του κύκλου εργασιών προς τα χρησιμοποιούμενα κεφάλαια.

Τέλος, για την εκτίμηση της **διάρκειας εξόφλησης των επενδύσεων** χρησιμοποιείται ο δείκτης:

Πάγια Περιουσιακά στοιχεία + Δύσκολα ρευστοποιήσιμα κυκλοφορούντα περιουσ. στοιχεία
Ταμειακές ροές

ο οποίος παρέχει το χρόνο στον οποίο τα δεσμευμένα κεφάλαια θα αποδεσμευθούν σε μορφή αποσβέσεων και κερδών.

4.5 Αδυναμίες της Κατάστασης Ταμειακών Ροών

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών αποτελεί μια κατάσταση που παρουσιάζει δυσκολίες στην σύνταξή της ιδιαίτερα γιατί πρόκειται, όπως αναφέρθηκε ήδη, για μια σχετικά καινούργια κατάσταση για τους ασχολούμενους με τα λογιστικά. Ακόμη μια άλλη δυσκολία αποτελεί το ότι η κατάσταση ταμειακών ροών δεν προκύπτει από ένα μηχανογραφημένο διπλογραφικό σύστημα.⁽¹²⁾

Για να συντάξουμε μια κατάσταση ταμειακών ροών για μια οικονομική χρήση χρειαζόμαστε τους ισολογισμούς δύο διαδοχικών χρήσεων, την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης και ακόμη συμπληρωματικά στοιχεία για ορισμένα κονδύλια του ισολογισμού. Γενικά η κατανόηση της κατάστασης ταμειακών ροών δεν αποτελεί κάποιο δύσκολο θεωρητικό πρόβλημα. Απλά ο υφιστάμενος λογιστικός σχεδιασμός, όπως προβλέπεται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, δεν επιτρέπει ή δυσκολεύει τρομερά, των υπολογισμό των ταμειακών ροών.

Όποια μεθοδολογία και να ακολουθήσουμε για τον υπολογισμό των ταμειακών ροών με βάση το συγκεκριμένο σύστημα λογιστικής παρακολούθησης, αυτή θα είναι δύσκολη, θα έχει αδυναμίες και κινδύνους σημαντικών λαθών. Θα ήταν επίσης παράλογο με τη σημερινή εξέλιξη των τεχνικών μέσων, να δημιουργήσουμε ένα άλλο σύστημα λογιστικής παρακολούθησης σαν το απλογραφικό του δημόσιου τομέα, ούτως ώστε να μπορούμε να παρακολουθήσουμε τις ταμειακές ροές.

Η οριστική λύση είναι στην ουσία πολύ απλή, αλλά απαιτεί αναπροσαρμογή των μηχανογραφικών προγραμμάτων και εκπαίδευση του προσωπικού που θα κάνει τις καταχωρήσεις. Απαιτεί σε κάθε ταμειακή εγγραφή, εκτός από το χαρακτηρισμό της που σχετίζεται με τη Γενική Λογιστική, να γίνεται και ένας χαρακτηρισμός με

βάση τη λογική των ταμειακών ροών. Με μια τέτοια προσέγγιση, σε πραγματικό χρόνο, πάντοτε θα ξέρουμε ποιες είναι οι ταμειακές ροές της εταιρείας, με βάση τη λογική του ΔΛΠ 7 και οι πιθανότητες λαθών θα έχουν εξανεμισθεί. ⁽¹⁾

Οι καταστάσεις ταμειακής ροής εμφανίζουν τις πηγές και τις χρήσεις κεφαλαίων βασιζόμενες σε ιστορικά γεγονότα. Η κατάσταση ταμειακής ροής μπορεί να εμφανίσει π.χ. μια αύξηση των ακινήτων ή των μηχανημάτων μιας επιχειρήσεως, χωρίς όμως να μπορεί να δείξει αν η δαπάνη που απαιτήθηκε για την αύξηση των παραπάνω στοιχείων ήταν αναγκαία ή επωφελής για την επιχείρηση.

Επίσης, μπορεί να δείξει μια αύξηση της αξίας των αποθεμάτων ή των απαιτήσεων της επιχειρήσεως, αλλά δεν μπορεί να εμφανίσει εάν αυτή ήταν αποτέλεσμα:

- α) ανεπάρκειας της διοικήσεως της επιχειρήσεως στην προώθηση των πωλήσεων ή
- β) σκοπιμότητας αυτής στην πολιτική των πωλήσεων. Στην περίπτωση της αυξήσεως των αποθεμάτων αυτό μπορεί να γίνεται είτε ενόψει αυξήσεων των αποθεμάτων των τιμών πωλήσεως των προϊόντων αυτής, είτε λόγω παραγωγής ενός νέου προϊόντος που πρόκειται να εισαχθεί στην Αγορά, οπότε απαιτείται να σχηματιστεί κάποιο ύψος αποθέματος προηγούμενως.

Στην περίπτωση αυξήσεως των απαιτήσεων, η κατάσταση ταμειακής ροής δεν δείχνει εάν αυτή οφείλεται σε αλλαγή της πιστωτικής πολιτικής της επιχειρήσεως για να επιτευχθούν υψηλότερες πωλήσεις με την παροχή περισσότερων διευκολύνσεων στους πελάτες της ή εάν οφείλεται σε υπαιτιότητα των πελατών της να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους ή εάν, τέλος, είναι αποτέλεσμα αυξημένων πωλήσεων της επιχειρήσεως.

Η κατάσταση ταμειακής ροής δείχνει, στην περίπτωση εισροής νέων κεφαλαίων, ότι μπήκαν νέα κεφάλαια στην επιχείρηση, αλλά δεν δείχνει εάν αυτά ήταν αναγκαία ή εάν η άντλησή τους έγινε με τον πιο συμφέροντα τρόπο ή εάν, τελικά, θα έπρεπε να είχε αποφευχθεί η άντλησή τους με παράλληλο έλεγχο των στοιχείων του ενεργητικού ώστε να γίνει αποτελεσματικότερη η χρησιμοποίησή τους.

Η κατάσταση ταμειακής ροής δεν μας λέει πόσα κεφάλαια μια επιχείρηση μπορεί να δανειστεί από τις τράπεζες με τις οποίες συνεργάζεται. Μια π.χ. μείωση της ρευστότητας της επιχειρήσεως μπορεί να μην είναι ανησυχητική αν οι τράπεζες με τις οποίες αυτή συνεργάζεται είναι σύμφωνες για να καλύψουν μια τέτοια μείωση. Αντίθετα, μια αύξηση του βαθμού ρευστότητας της επιχειρήσεως μπορεί να οφείλεται στο ότι αυτή υποχρεώθηκε από τις τράπεζες να περιορίσει τις εργασίες της, με τελικό

αποτέλεσμα τη βελτίωση της ρευστότητάς της, ενώ στην πραγματικότητα βρίσκεται σε αδυναμία όχι μόνο να επεκταθεί αλλά και να διατηρήσει το υπάρχον δυναμικό της.

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι, μολονότι η κατάσταση της ταμειακής ροής δίνει ορισμένες γρήγορες απαντήσεις σε ερωτήματα, όπως ποια είναι η προέλευση τυχόν κεφαλαίων που μπήκαν στην επιχείρηση και του πως χρησιμοποιήθηκαν, είναι περισσότερο χρήσιμη όταν εξετάζεται σε συνδυασμό με τη μελέτη του ισολογισμού, της καταστάσεως αποτελεσμάτων χρήσεως, των επεξηγηματικών σημειώσεων, τη χρήση αριθμοδεικτών, καθώς και με άλλες διαθέσιμες πληροφορίες.⁽¹⁰⁾

Συμπεράσματα

Είδαμε στο πρώτο κεφάλαιο, όπου παραθέσαμε μια πλήρη εισαγωγή στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τους λόγους έκδοσης και την αναγκαιότητα της υιοθέτησης των ΔΛΠ καθώς και τους σκοπούς και τα πλεονεκτήματα αυτών.

Οι οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται με βάση ΔΛΠ έχουν περισσότερη διαφάνεια, είναι περισσότερο συγκρίσιμες με οικονομικές καταστάσεις άλλων εταιρειών και άλλων χωρών που τα εφαρμόζουν και είναι καταστάσεις που δίνουν περισσότερη πληροφόρηση από την επιχειρηματική οντότητα προς τα έξω, για να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να κάνουν χρήση αυτών των πληροφοριών, ενισχύοντας παράλληλα και την εμπιστοσύνη των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων όχι μόνο προς όφελος των ιδίων αλλά και της οικονομίας και της κοινωνίας γενικότερα.⁽²⁾

Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των αρχών που θέτουν τα ΔΛΠ – ΔΠΧΠ είναι η κατάρτιση και δημοσίευση μιας πλήρους σειράς Οικονομικών Καταστάσεων, επιδίωξη των οποίων είναι η παροχή πληροφόρησης σχετικά με τη χρηματοοικονομική θέση, τα αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές, που χρησιμεύουν για τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών.

Για την παροχή πλήρους πληροφόρησης για τις ταμειακές ροές απαιτείται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα πως όσες εταιρείες τηρούν τα ΔΛΠ πρέπει να συντάσσουν και την Κατάσταση Ταμειακών Ροών, καθώς είναι μία από τις πέντε καταστάσεις που συνθέτουν μια πλήρη σειρά οικονομικών καταστάσεων (Κατάσταση οικονομικής Θέσης ή Ισολογισμός, Κατάσταση Συνολικών Εσόδων ή Αποτελέσματα

Χρήσης, Κατάσταση μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων, Κατάσταση Ταμειακών Ροών και τις Σημειώσεις).

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7 θέτει το πλαίσιο των αρχών και των κανόνων που θα πρέπει να ακολουθούνται κατά τη σύνταξη της Κατάσταση Ταμειακών Ροών.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 7 οι Καταστάσεις Ταμειακών Ροών παρέχουν, στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα, το χρόνο και τη βεβαιότητα της δημιουργίας των διαθεσίμων αυτών, καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες για το πώς χρησιμοποιήθηκαν αυτά τα ταμειακά διαθέσιμα από τη Διοίκηση της επιχείρησης.

Τα ΔΛΠ λοιπόν αξιολογώντας τη σημασία των σχετικών πληροφοριών για τις ταμειακές ροές και τη σπουδαιότητα γενικά της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, θεωρούν τη σύνταξη αυτής της Κατάστασης υποχρεωτική και αναπόσπαστο τμήμα των οικονομικών καταστάσεων.

Ο σκοπός που τέθηκε στην παρούσα εργασία, να αναδειχθούν σε θεωρητικό επίπεδο η σημασία και η σπουδαιότητα της Κατάστασης Ταμειακών Ροών και οι ωφέλειες που αποκομίζουν οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων και η διοίκηση της επιχείρησης από την πληροφόρηση για τις ταμειακές ροές, μέσα από την πλήρη παρουσίαση του ΔΛΠ 7 που παραθέσαμε (στο κεφάλαιο 3) και τα όσα αναφέρθηκαν για τη σπουδαιότητα της γνώσης της ταμειακής ροής (στην ενότητα 3.1) και τις ωφέλειες από την πληροφόρηση που παρέχεται από την σύνταξη και δημοσίευση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών (στην ενότητα 3.4) όπως αντλήθηκαν αυτά από ένα τμήμα της ελληνικής βιβλιογραφίας που υπάρχει πάνω στα ΔΛΠ, θεωρούμε πως επιτεύχθηκε σε σημαντικό βαθμό.

Έχοντας σαν στόχο επιπλέον να δείξουμε πως η περαιτέρω ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες που προκύπτουν από τις υπόλοιπες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, είναι πρωταρχικής σημασίας στη λήψη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, **παραθέσαμε** (στο κεφάλαιο 4) διάφορες απόψεις - διαπιστώσεις, σημαντικά μεγέθη – υπολογισμούς και αριθμοδείκτες που έχουν να κάνουν με την ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών όπως αναφέρονται στην ελληνική βιβλιογραφία που μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε, από τη μελέτη των οποίων προκύπτει πως η ανάλυση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών είναι ιδιαίτερα χρήσιμη.

Συμπερασματικά εδώ τελειώνοντας αναφέρουμε τα παρακάτω όπως αναλυτικά παρατέθηκαν αυτά στα προηγούμενα κεφάλαια:

Οι πληροφορίες για τις ταμιακές ροές, όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι χρήσιμες στην εκτίμηση της δυνατότητας της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα, αλλά και επιτρέπουν στους χρήστες να αναπτύξουν υποδείγματα των διαφόρων επιχειρήσεων για να εκτιμούν και να συγκρίνουν την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμιακών ροών τους. Επίσης αυξάνουν τη συγκρισιμότητα των παρουσιαζόμενων λειτουργικών αποτελεσμάτων μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων, γιατί περιορίζουν τις επιδράσεις της χρησιμοποίησης διαφορετικών λογιστικών χειρισμών για τις ίδιες συναλλαγές και γεγονότα. ⁽⁵⁾

Η κατάσταση ταμιακής ροής αποσκοπεί στο να δώσει πληροφόρηση σχετική με τις εισροές μετρητών (από ποιες πηγές η επιχείρηση αντλεί τα μετρητά της) και τις εκροές μετρητών (πώς διαθέτει τα μετρητά της) μιας επιχειρηματικής οντότητας. Η μελέτη αυτής της κατάστασης βοηθάει στην διοίκηση της επιχείρησης να ταυτοποιήσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες της, να ταυτοποιήσει τις αιτίες της ταμιακής «αιμορραγίας» και να ταυτοποιήσει τις «μαύρες τρύπες» στην διαδικασία του ταμιακού προϋπολογισμού. Επίσης αυτή η κατάσταση μπορεί να αποτελέσει το σημείο έναρξης της διαδικασίας πρόβλεψης των μελλοντικών ταμιακών ροών και χρηματοδοτικών αναγκών της επιχείρησης.

Από την άλλη πλευρά οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές που αναλύουν με λεπτομέρεια τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων πρέπει να δίνουν πάρα πολύ μεγάλη σημασία στην Κατάσταση Ταμιακών Ροών γιατί βοηθά επίσης και στην καλύτερη κατανόηση της Κατάστασης Αποτελεσμάτων και στην επιμέτρηση της «ποιότητας» των λογιστικών κερδών μίας οντότητας. ⁽⁴⁾

Ο διαχωρισμός που επιβάλλουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στις ταμιακές ροές, σε τρεις βασικές κατηγορίες, δηλαδή στις ροές από επιχειρηματικές, από επενδυτικές και από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, είναι εξαιρετικά σημαντικός.

Η χρησιμότητα της καταστάσεως ταμιακής ροής εκτείνεται πέραν της απλής αναλύσεως των εισπράξεων και πληρωμών μιας επιχειρήσεως και υπεισέρχεται στο χώρο της χρηματοοικονομικής διοικήσεως. Η διάκριση των ταμιακών ροών, σε προερχόμενες από τις εργασίες της επιχείρησης και σε προερχόμενες από τις χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες αυτής, προσδιορίζει την καθαρά ταμιακή ροή από τις παραπάνω δραστηριότητες. Ο προσδιορισμός της καθαρής ταμιακής ροής από τις εργασίες της επιχείρησης δείχνει την ικανότητα

αυτής να διανέμει μερίσματα στους μετόχους της, γεγονός το οποίο είναι σημαντικό για τους επενδυτές και τους μετόχους της επιχειρήσεως.

Εξάλλου, ο προσδιορισμός της ταμειακής ροής από τις χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως ρίχνει φως στις σχέσεις μεταξύ αυτής και αυτών οι οποίοι τη χρηματοδοτούν.

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών εκτός του ότι, είναι εξίσου σημαντικό μέρος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μίας οντότητας όπως η Κατάσταση Αποτελεσμάτων και ο Ισολογισμός, επιπλέον, παρέχει στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μίας οντότητας υψίστης σημασίας πληροφορίες, που δεν παρέχονται από τις άλλες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, όπως:

- η σχέση μεταξύ «λογιστικού κέρδους» και «κέρδους σε μετρητά».
- πληροφορίες για τα στοιχεία που θεωρούνται ισοδύναμα μετρητών, και
- ανάλυση των ταμειακών ροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες και όχι απλώς καταχώρηση στα αποθεματικά.

Αναλύσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια πως η ρευστότητα είναι πολύ σημαντική για τη βραχυπρόθεσμη σταθερότητα και βιωσιμότητα μίας οντότητας.

Μπορούμε να πούμε ότι η Κατάσταση Ταμειακών Ροών μπορεί να δώσει «σήματα» προβλημάτων ρευστότητας και φερεγγυότητας πολύ πιο γρήγορα απ' ό τι η Κατάσταση Αποτελεσμάτων ή ο Ισολογισμός.

Η εν λόγω κατάσταση, αν και βασίζεται στα στοιχεία που περιέχονται στους ισολογισμούς και στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως, εν τούτοις δεν στοχεύει στην υποκατάσταση των παραπάνω λογιστικών καταστάσεων. Αντίθετα, αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους επενδυτές τους πιστωτές, τη διοίκηση της επιχειρήσεως και οποιονδήποτε άλλον ενδιαφερόμενο να αποκτήσει καλύτερη αντίληψη των χρηματοοικονομικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως εντός μιας χρονικής περιόδου.

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι, μολονότι η κατάσταση της ταμειακής ροής δίνει ορισμένες γρήγορες απαντήσεις σε ερωτήματα, όπως ποια είναι η προέλευση τυχόν κεφαλαίων που μπήκαν στην επιχείρηση και του πως χρησιμοποιήθηκαν, είναι περισσότερο χρήσιμη όταν εξετάζεται σε συνδυασμό με τη μελέτη του ισολογισμού, της καταστάσεως αποτελεσμάτων χρήσεως, των επεξηγηματικών σημειώσεων, τη χρήση αριθμοδεικτών, καθώς και με άλλες διαθέσιμες πληροφορίες.⁽¹⁰⁾

Ένα χρήσιμο αναλυτικό παράγωγο, όπως είδαμε στο κεφάλαιο 4, της Κατάστασης Ταμειακών Ροών αποτελεί ο υπολογισμός της **Ελεύθερης Ταμειακής Ροής** (free cash flow).

Η ανάπτυξη και η χρηματοοικονομική ελαστικότητα εξαρτώνται από την επάρκεια της ελεύθερης ταμειακής ροής.

Εκτός από την σπουδαιότητα της γνώσης της ελεύθερης ταμειακής ροής ιδιαίτερης σημασίας για τους λαμβάνοντες αποφάσεις αποτελεί και η γνώση του **μεγέθους της καθαρής εισροής διαθεσίμων** που δημιουργεί η οντότητα **από τις λειτουργικές δραστηριότητές** της. Αυτό το μέγεθος μπορούμε να το ονομάσουμε **Βαθμό Αυτοχρηματοδότησης** της οντότητας.

Μία επιχείρηση που δεν δημιουργεί επαρκή ταμειακή ροή από τις λειτουργικές δραστηριότητές της για μία εύλογη χρονική περίοδο καταστρέφει αξία και οδηγείται σε χρηματοοικονομικές δυσκολίες.

Ο καθηγητής James McNeil Stancill στην εργασία του με τίτλο «When is there Cash in Cash Flow?», Harvard Business Review, March-April 1987, δίνει **δύο δείκτες που βασίζονται στη Καθαρή Ταμειακή Εισροή (Εκροή) από Λειτουργικές Δραστηριότητες** προκειμένου η διοίκηση της επιχείρησης να μην εγκλωβιστεί σε κατάσταση είτε υπερβολικής ταμειακής ροής είτε μη ικανοποιητικής ταμειακής ροής.

Οι δύο αυτοί δείκτες (όπως αναλυτικά παρατέθηκαν στην ενότητα 4.4) δεν χρησιμοποιούνται για κανένα άλλο λόγο παρά για να δείξουν ένα πολύ σημαντικό γεγονός σχετικά με την κατάσταση ταμειακών ροών: ότι τα πάντα ξεκινούν από το μέγεθος της αυτοχρηματοδότησης.⁽¹²⁾

Τελειώνοντας να αναφέρουμε επιπλέον πως η ανάλυση των ταμειακών εισροών και εκροών μιας επιχείρησης και των λειτουργικών, των επενδυτικών ή των χρηματοδοτικών πηγών αποτελεί μια από τις περισσότερο διερευνητικές εργασίες. Η ανάλυση αυτή βοηθά στην εκτίμηση τόσο της χρηματοοικονομικής δύναμης (ισχύς) δηλαδή της ρευστότητας και της χρηματοοικονομικής προσαρμοστικότητας (ευελιξίας) όσο και του αξιόχρεου. Γενικά, η χρηματοοικονομική ισχύς γίνεται έκδηλη από τη σχέση μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της οντότητας και της πιστοληπτικής θέσης στην οποία τοποθετείται η οντότητα από τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και τους άλλους πιστωτές. Συγκεκριμένα, η ρευστότητα είναι συγγενής με τα μετρητά του ενεργητικού και του παθητικού και αναφέρεται στο χρόνο που είναι αναγκαίος για μια επιχειρηματική (- λογιστική)

οντότητα να μετατρέψει περιουσιακά στοιχεία εκτός διαθεσίμων σε διαθέσιμα και να πληρώσει υποχρεώσεις στη λήξη τους. Η χρηματοοικονομική προσαρμοστικότητα (ευελιξία) αναφέρεται στην ικανότητα της οντότητας να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά σε μη αναμενόμενη ζήτηση διαθεσίμων καθώς και σε νέες ευκαιρίες μεγέθυνσης των περιουσιακών στοιχείων και της κερδοφορίας της. Και τέλος το αξιόχρεο είναι η ικανότητα της πληρωμής των υποχρεώσεων όταν καθίστανται αυτές πληρωτέες. ⁽¹²⁾

Επίσης είδαμε και αναλύσαμε κάποιους αριθμοδείκτες που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση της ροής κεφαλαίων μιας επιχείρησης και που μπορούν να εξαχθούν από την Κατάσταση Ταμειακών Ροών, όπως: ο αριθμοδείκτης επάρκειας της ταμειακής ροής, ο αριθμοδείκτης επανεπένδυσης των μετρητών, ο δείκτης που δείχνει την ποιότητα των κερδών, την κάλυψη μερισμάτων και τόκων, κ.α.).

Διαπιστώθηκε τέλος πως η κατάσταση ταμειακής ροής παρέχει πληροφόρηση που αποσκοπεί να βοηθήσει τους επενδυτές, πιστωτές και άλλους που λαμβάνουν αποφάσεις, σε δύο σπουδαίες κατευθύνσεις:

Πρώτον, να εκτιμήσουν την παρελθούσα επίδοση της οντότητας (αφού η σύνταξή της βασίζεται σε ιστορικά στοιχεία όπως και η σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων) στη δημιουργία, σχεδιασμό και έλεγχο των πραγματικών εισροών και εκροών μετρητών, κ.λπ.

Δεύτερον, να εκτιμήσουν τις πιθανές μελλοντικές εισροές και εκροές μετρητών της επιχειρηματικής οντότητας, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας της οντότητας να ικανοποιήσει τις μελλοντικές υποχρεώσεις της και να καταβάλλει μερίσματα. Αυτή η εκτίμηση θα πρέπει να βοηθήσει τον επενδυτή ή πιστωτή να προϋπολογίσει την αναμενόμενη απόδοση από την δέσμευση οικονομικών πόρων στην οντότητα.

Κατάλογος Αναφορών

- 1) Ντζανάτος Δ., (2008), Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα Ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.
- 2) Καραγιώργος Θ., Πετρίδης Α., (2010), Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) σε συνδυασμό με το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Γ.Λ.Σ.) – Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις Μ. Αλεξοπούλου – Α. Καραγιώργος Ο.Ε., Θεσ/νίκη.
- 3) Grand Thornton, (2009), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης I.F.R.S. αναλυτική παρουσίαση, Τόμος Α΄, Εκδόσεις Grand Thornton, Αθήνα.
- 4) Βλάχος Χ., Λουκά Λ., (2007), Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2007, Εκδόσεις Global Training, Αθήνα.
- 5) Πετράκης Π. Ε., (2010), Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα
- 6) Νεγκάκης Χρ. (2012), Οι βασικές διαφορές ΕΛΠ – ΔΛΠ, Σημειώσεις μαθήματος, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσ/νίκη.
- 7) Ζιγκερίδης Δ. και Κυλώνης Ν. (2007), “Οι κυριότερες διαφορές μεταξύ Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και ΔΛΠ/ΔΠΧΠ”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 262/3-8-2007.
- 8) Αναστασόπουλος Α. (2004), “Οι νέοι ρόλοι του μάνατζμεντ και της διοίκησης των επιχειρήσεων”, Ναυτεμπορική, αρ. φύλ. 22715.
- 9) Πρωτοψάλτης Ν., Βρουστούρης Π., (2002), Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα & Διερμηνείες, Πρακτική Ανάλυση και Ερμηνεία με Λογιστικά Παραδείγματα Εφαρμογής, Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, Αθήνα.
- 10) Νιάρχος Βασίλης (2005), “Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων (ΔΛΠ1)”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 160/10-6-2005.
- 11) Ζιγκερίδης Δ. και Κυλώνης Ν., (2008), “Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών σύμφωνα με το ΔΛΠ Νο 7 και η τεχνική κατάρτισής της”, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 286 (487)/15-2-2008.
- 12) Λαζαρίδης Γ. και Παπαδόπουλος Δ., (2010), Επιχειρηματική Ανάλυση και Προσδιορισμός Αξίας Επιχείρησης και Χρηματοδοτικών Τίτλων με τη Χρησιμοποίηση των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Ελληνικά & Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Θεσσαλονίκη 2010.

- 13) (A.I.A) The Association of International Accountants, (2006), International Financial Reporting Standards (μετάφραση στα Ελληνικά), EPTC PUBLICATIONS LIMITED.
- 14) Πρωτοψάλτης Ν., (2008), Κωδικοποίηση Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Διερμηνειών, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.
- 15) Νεγκάκης Χρ. (2012), Καταστάσεις Ταμειακών Ροών, Σημειώσεις μαθήματος, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσ/νίκη.
- 16) Παναγιώτης Σγαρδέλης, (2005), ‘‘IAS 7 Κατάσταση Ταμειακών Ροών’’, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 171 (372)/16-9-2005.
- 17) Στέφανος Κοτζαμάνης, (2006), ‘‘Ταμειακές Ροές Εναντίον Κερδοφορίας’’, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 221 (422)/6-10-2006.